

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 05847

GEZAMELTE SHRIFTEN IN FUFTSEHN BENDER

S. An-Ski

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

ש. אַנְסָקִי

(שלמה-זנויל ראפאפארט)

גּוֹזָאַמְלַטַּע שְׁרִיפְטַעַן

צְוִיִּיטָעֵר בְּאַנְדָּר

דֶּרֶאמְעַן

פֿערְלַאָג „אַנְסָקִי“

וּוִילְגָּאָדוֹאַרְשָׂאָנוֹיְיאָרָךְ תְּרִפְ"ח — 1928

אויסגעפֿיהָרט דָּוְרְכִּין פֿערְלַאָג ש. שְׁרִיבְעָרָק.

פֿערְקּוֹיָף — גּוֹזָעַלְשָׁאָפְט „צְעַנְתְּרָאַלְיָהָן“ וּוֹאַרְשָׂא

Printed in Poland.

SZ. AŃ-SKI.

tom drugi

DRAMATY

wydanie drugie

Warszawa, 192

Wydawnictwo „AŃ-SKI” Wilno-Warszawa-Newy-Jork.

S H. A N—S K Y.

second volume

DRAMAS

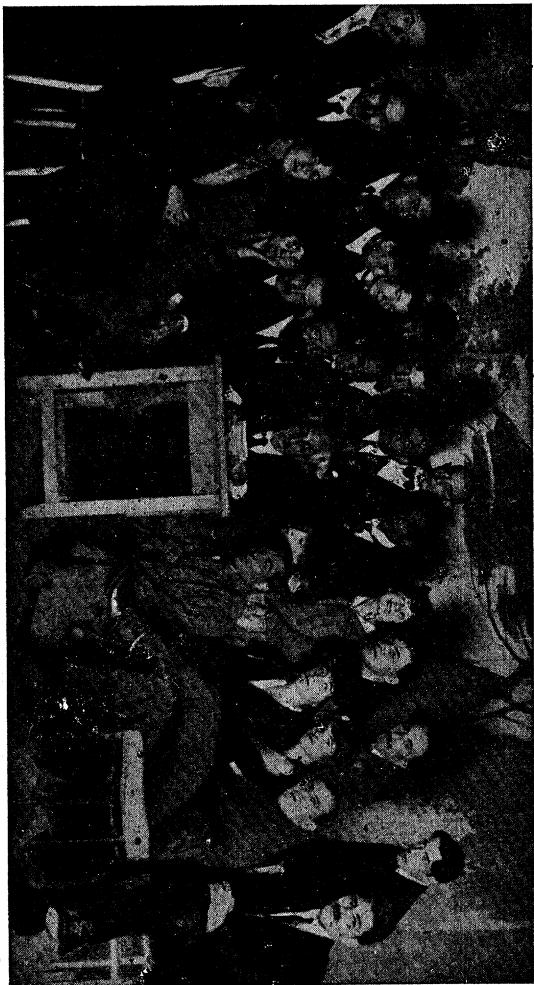
Second edition

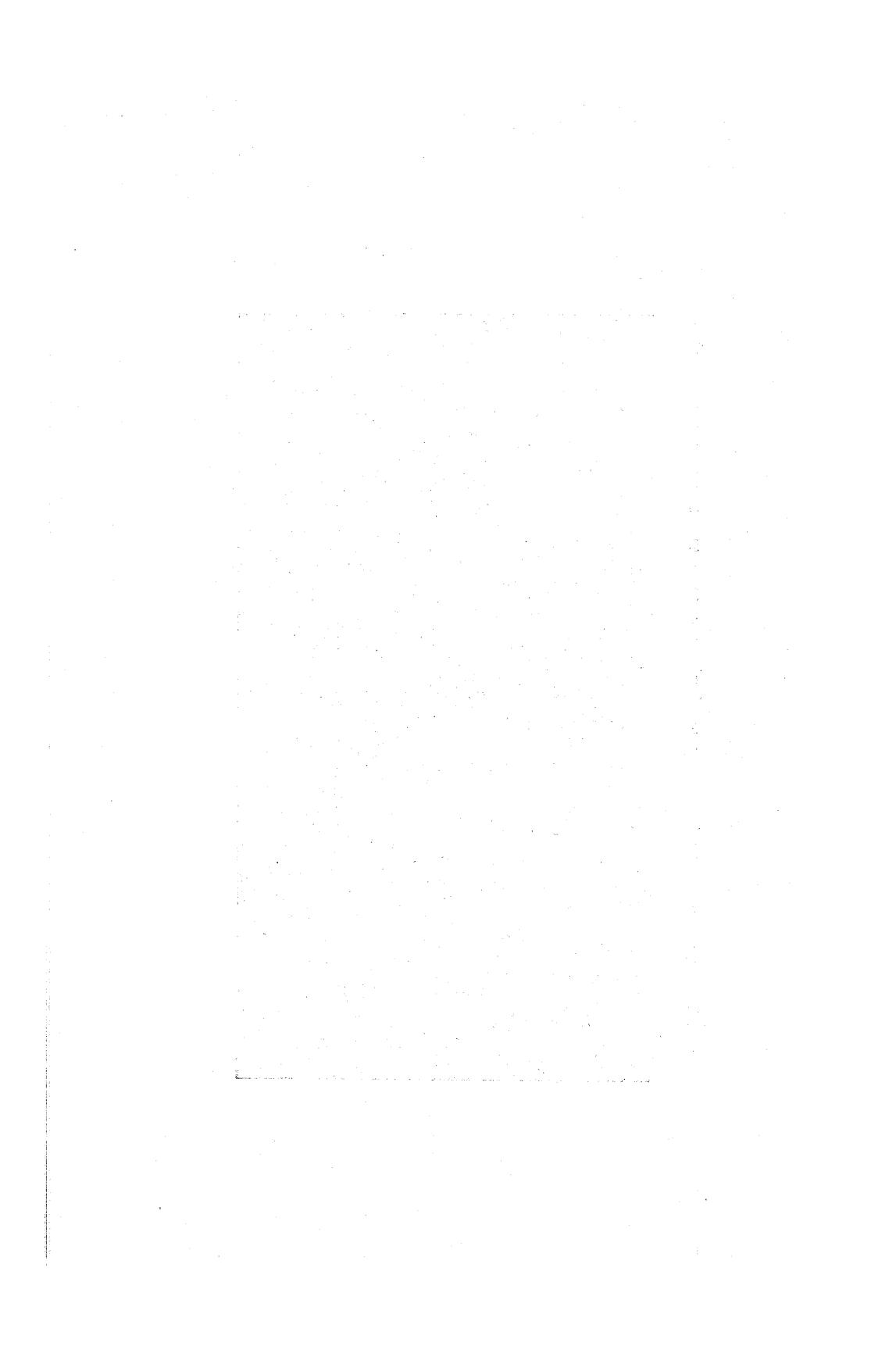
Warsaw 192.

Publishing Company „AŃ-SKY” Vilno-Warsaw-New-York

Druk. I. Hendlera Warszawa, Długa 26. Tel. 260 - 19

நீ—ஓடு கிடைக்கி மூடுகிறேன் என்ற விவரம் போன்ற செய்திகளை அறிய விரும்புகிறேன்.

צוֹוִישׁען צוֹוַיִ ווּעַלְטָעַן

(דער דפוק)

טָאָג אָזִ נָאָכֶט

(פֿרְאַנְמָעַנְטָעַן)

פָּעָרֶן אַנְעָן

ד' סנדיר בריניגער

לאה—זין טאָטער

פֿרְאַדָּע—אייחֶר אַלְטָע נִיגְנִיעַ

גִּיטָּל { לאַהֲסַ חַבְרָאַעַט
בַּתְּהָ

מְנֻשָּׁה—לאַהֲסַ חַטָּע

נְחַמֵּן—זין פֿאָטָעַר

ד' מַעֲנְדָּל—מְנֻשָּׁהַסְּ רַבָּי

דָּעַר מְשׁוֹלָה

ד' עַזְרַיאַלְקָעַ מִירָאַפְּאַיְעַר—זַיְדִּין

מִיכָּאָל—זַיְן גַּדְאַי

ד' שְׁמַשּׂוֹן—רַב אַין מִירָאַפְּלַיַּעַ

1-טָעַר { דִּינִינִים
2-טָעַר

מַאיַּר—טַמֵּשׁ אַין שְׁוֹלֵל אַין בְּרִינִין

חַנוּן

הַעֲנָעָן { יְשִׁיבָה-פְּחוּרִים אַין בְּרִינִין
אַשְּׁר

1-טָעַר {
2-טָעַר
3-טָעַר

1-טער
חסידים
2-טער
3-טער

א בעיַהָרְעֵנְטַע יְודָעֵנְעַ

ב חתונה-אורח

בּוֹזִיקָעֶדְגַּעַר אַרְיָמָעַלְיַע
איינער אוין קוליעס

בּוֹזִיקָעֶנְדַּגַּע אַנְאִינְהָאַנְטַגַּע
אנַאַיְינְהָאַנְטַגַּע אַלְטָע אַרְיָמָע וּוַיְבָאַ
בּוֹלִינְדַּע

בּוֹזִילְעַ בּלָאַסְעַ וּוַיְבָעַל
זָגַע אַרְיָמָע וּוַיְבָעַ

בּוֹזִיבָּעַל מִיט אַקְינְד אַוִּיךְ דִּי הָעֵנָד

חסידים, ישיבת-בחורים, בעלי-בתים, קרעמער, חתונה-געסט,
קְבָּצָנִים, קִינְדָּו.

דעַר עַיְשַׂטַּע אָוָן צָאוּטַעַר אַקְטַע קְוַמַּט פָּאַר אָוָן גְּרִינְגַּע, דַּעַר דַּרְיַיטַעַר אָוָן פְּשַׁרְגַּע
טַעַר-אָוָן מְרַאֲפָגְלַיַּע, צְוִישַׁעַן עַרְשַׁטַּעַן אָוָן צְוִוַּיטַעַן אַקְטַע-דוּרִי חֲדִשִּׁים, צְוִישַׁעַן
צְוִוַּיטַעַן אָוָן דַּרְיַיטַעַן-דוּרִי טַעַג, צְוִישַׁעַן דַּרְיַיטַעַן אָוָן פָּעַרְטַעַן-בּוֹלְבָּעַר מַעַת-לְעַת-

ערשתער אקט.

פֿיזֶעֶר דַעֲרָטְהַגֵּג הַוִּיכְבָּדְלָה זִיךְ אֹוּףְ, בֵּי אַפְּלָקָםְעָרָטְ מִיגְטָעָרְגִּיטְ,

חַרְשֵׁט זִיךְ, וֵי פָן דַעֲרָ וַוְוְשָׁטָ. אַפְּלָילָעָרְ מִיסְטָישָׁעָרְ גַּזְעָגָגְ:

מחמת וואס, מחמת וואס
אייז דִי נְשָׁמָה
פָּוָן הַעֲכָשָׁעָרְ הַוִּין
אַרְאָבְ אַיְן טִיפְסְטָעָן גַּדְנוֹתָן?
—דָּאָס פָּאָלָעָן טְרָאָנָט
דָעַט אַוְיְפְקוּמָעָן אַיְן זִיךְ...

דַעֲרָטְהַגֵּג הַוִּיכְבָּדְלָה זִיךְ לְאַגְגָזָם אֹוּףְ.
אַפְּלָקָםְעָרָטְ מִיטְ צְוֵויְ חַלְצָעָגְעָן חַעַטָּה. דַעֲרָ בְּאַלְטָעָן אַפְּלָקָםְעָרָטְ
טֻרְנוּעָדְגָוָרָטְ מִיטְ צְוֵויְ חַלְצָעָגְעָן סְלוֹפָעָסְ. פָּוָן מִיטָעָן בְּאַלְטָעָן, אַיְבָעָרִץ
בִּימָה, לְקֹזֶט זִיךְ אַרְאָבְ אַפְּלָילָעָרְ מַעַשְׂעָדָרְ הַעֲגָלִיְבָטָעָרְ. דִי בִּימָה, שְׁפָוּעָ-
דִּיגְ, אַיְזְ בְּעַדְעָקָטְ מִיטְ אַטְוְגָעָלָעָן טִישָׁוֹתָן. אַיְן דַעֲרָ פְּאַדְעָרְשָׁטָעָרְ חַעַנָּסָ-
אַיְן דַעֲרָ חַוִּיךְ, קְלִינָעָ פְּעַנְסָטְעָרְלָעָךְ פָּוָן דַעֲרָ וַוְיְבָעָרְשָׁעָרְ שְׁוֹחָלָן. אַפְּלָקָםְעָרָטְ
דְּגָנָק, נְפָרָ אַיהְרָ אַפְּלָקָםְעָרָטְ הַילְצָעָרְגָּעָרְ טִישְׁ מַעְרוֹוָאָרְפָּעָן מִיטְ סְפָרִיםְ. אֹוּףְ
אַיְוָתְ בְּרָעָנָעָן אַיְן לִימָעָנָעָ לִיְכְּטָעָרְלִיךְ צְהִי שְׁטִיקָלָעָרְ חַלְבָגָעָ לִיבָטָ, וְחַטָּ-
קְוָטָעָן אוֹתָסְ נְיְדָעְרִיגָעָרְ, וֵי יִ אַגְגָעְרָקְרָעְעָנָעְ סְפָרִיםְ. נְאָךְ דַעֲרָ בְּגָנָק
מִיטְסְ צְיָעָ, לְגָנָקָ, אַפְּלָקָםְעָרָטְ טְהָרָ. אַיְן חַדְרָ מִוְוחָדָה. בִּיטְ עַק וּזְוֹנָט אַזְיָאלִיְ-
מִעְרָ מִיטְ סְפָרִיםְ.—וּזְוֹנָט רְעַטְטָסְ: אַיְן מִיטָעָן דַעֲרָ אַרְיוֹן קוֹדֶשֶׁ, לְגָנָקָ פָּוָן
אַיְוָתְ דַעֲרָ עַמְוָדָ, אֹוּףְ וּוּלְלָעָן עַסְגָּעָנָטְ אַדְקָ וּוּקָסָעָן יָאָרְצִיתְ-לִיכְטְ-

זון פיעוד זיטטען אָרְון קָרֶשׁ צוֹווִי גַּעֲנְטָעֵר. גָּזָנָק אַין דָּעַר גַּאנְגָּעֵר לְעָנֶג
בָּזָן דָּעַר וּוָגָנֶט, אַנְטָקָעָגָן זַי עַטְלִיכָּע שַׁטְּעַנְדָּעָרֶט. הַזָּגָן לְיִסְקָה: אַגְּרוּיִיד
סְעָר קָגְלַעֲנָר אַוְיֻוחָע, בַּיִּאִיתָם אַגָּזָנָק. אַנְטָקָעָגָן גָּזָנָק אַגְּנָגָעָר מִיטָּשׁ,
אוּירָק פָּעָרְוָאָרָהָעָן מִיטָּסְפָּרִים. אַגְּהַדָּהָקָס מִיטָּשׁ אַגְּנָטָוָךְ אַין אַגְּנָגָעָר מִיטָּשׁ.
בְּרִיטָע טַהִיר פָּזָן גָּאָס. גָּאָק דָּעַר טַהִיר אַגְּקָאָטָעָן, אַיְגָעָר אִיתָם אַין אַגְּפָעָר
טִיקָּוָגָן בְּרָעָנֶט אַגְּנָגָעָר מִיטָּשׁ.

בָּזָהָגָט זָוָן עַמּוֹד בַּיִּה אַגְּשַׁטְּעַנְדָּעָר זַיְצָת חַעַנְעַךְ שְׁטָאָרָק שְׁעַרְטִיכְטָאָן אַגְּנָגָעָר
סְכָר. אַרְוּם טִישׁ בַּיִּה דָּעַר פָּאָדָעָרְשָׁטָעָר וּוָגָנֶט זַיְצָעָן קָנִיקָּזָעָק, יְשִׁיבָה
בְּחַוְרִים, הַאָלָבָגָזָוָגָט אַין מִידָּעָ פָּאָזָעָס, אַזְּקָעָנָעָן שְׁטִילָמִיט אַגְּנָגָעָר
חַלְמַטְשָׁעָן גָּנוּן גָּנוּן. בַּיִּה דָּעַר בִּימָה שְׁפָעָהָט אַיְגָעָבָוָגָעָן מָאִיר אַין לְעָגָט
פְּרִיגָּנְדָּעָר זַעֲקָעָלָעָר מִיטָּטָּלִית אָזְנָן תְּפָלִין. אַרְוּם טִישׁ, בַּיִּה דָּעַר לִינְקָעָר
וּוָגָנֶט, זַיְצָעָן 1-טַעַר, 2-טַעַר אָזְנָן-3-טַעַר בְּטָלָנִים אַיְגָעָבָוָגָעָן שְׁעַרְחָלָמָט,
מִיטָּשׁ פָּעָרְגָּלָאָצָטָע אַוְיִגְעָן אָזְנָן זַיְגָעָן. אַוְיִגְעָן בָּגָנָק בִּים אַוְיֻוחָעָן לִיְגָט דָּעַר
מִשְׁוָּלוֹה מִיטָּשׁ אַזְקָעָלָעָנָה. בִּים אַלְמָעָר מִיטָּסְפָּרִים, הַאָלָטָעָנְדִּיגָּא אַזְקָעָלָעָנָה
פְּרָאָכְלָטָע חַבָּן. אַזְעָנָה. דִּי שְׁוֹחֵל אַיִן בָּגָנָמָעָן מִיטָּשׁ אַגְּמִיטִישָׁר שְׁטָאָרָק פָּעָרָה
אַיִן דִּי וּוּינְקָלָעָן שְׁפָעָנָה.

1-טַעַר, 2-טַעַר, 3-טַעַר בְּטָלָנִים.

עַנְדִּיגָּעָן זַיְגָעָן

מַחְמָת וּוָאָס, מַחְמָת וּוָאָס

אַיִן דִּי נְשָׁמָה

פָּזָן הַיְּלָבָעָר הַזִּיךְ

אַרְאָבָא אַיִן טִיפְסָטָעָן גָּרוּנוֹנָה

דָּאָס פָּאָלָעָן טָרָאָגָט

דָּעַם אַוְיִפְקוּמָן אַיִן זַיְנָה..

לְגַנְגָּעָן פּוֹיוֹזָע, אָלָע דָּרִי זַיְצָעָן אַוְמְגַעְוּוֹנָט, שְׁטָאָרָק שְׁעַרְחָלָמָט

1-טַעַר בְּטָלָן:

חַי מַעַן דָּעַרְצָעָהָלָט אַגְּמָעָה

בַּיִּה רַ' דּוֹדִיל טָאָלָנָעָר, זַכְוָהוּ יָגָן עַלְיָנוּ, אַיִן גָּעוּוֹעָן אַגְּנָגָעָר.

דענער שטוטל און אויך איהם או געווען אויסגעקייזט: דוד,
מלך ישראל, חי וקיים. – מוויע.

טער בטלן

מיט דעטן עלבען טאן

ר' ישראל רוזינער, זכרונו לברכה, האט עי' אויפגעפערת
וועי אונ-אמטער מאנארך. בי זיין טיש האט שטענדיג געשפיעלט
אָ קאפעליען פון פיר און צוואנטיג פלי-זומרים און אַרייסטֿאָהרען
פלעגט ער נישט אַנדערש ווי אויף זעקס פערד נאָ-שפֿין.

3-טער בטלו.

גניט הטעלות

און וועגן ר' שמואל קאמינקער דערצעהלהט מען, זיין ער
אייז אומגעאנגען אין גילדענע פאנטפעעלען, (ענט齊קע) אין גיל-
דזען פאנטפעעלען!

דצ'ר משלחת

אֲמִיכָה עַב אֹוִיתָה קְנוּ בְּגַשׁ. גְּלִיְבֶת זֵיצָן אָוִיטְגָעְגָלִיבֶט. מִתְ אַ רְוַהְיָג זָוְנְגֶז-

טען קוֹל וַיְהִי פָּרָן דָּעֵר וַיַּיֶּת

דער הייליגער ר' זוסיע צויפאָלעэр אוין כל ימי געוען אַבְּיוֹן, האָט געקליבען נדבות, אוין אומגענטנונג אַין ג פֿוּיר-
שען טיזוק מיט אַשְׁטְּרִיךְ אַרְוּמְגָעָנָרְטָעַלְטָע אַון האָט פֿוּנְדָּעַסְטָט
וועבען נישט וועניגער אוּפְּגַעַתְּהָנוּן, ווי דער בְּאַלְגָּעָר אַדְעָר דער
דוֹנוֹגָעָר.

טער בטלן

ג'ישט קאנטערט

אייהר, האט קיין פעראלבעל נישט, וויסיט נישט וועגן
וואס מען רעדט און מישט זיך ארין. און מען דערצעהלאט ווע-
גען דער גראיסקיט פונגס טאלגער אדרען רויינער, רעדט זיך
דען וועגן זיעער ריילקיט? וועניג גביריט אדרירט איז דא אויף
דער וועלטן מען דארפ דאך פערשטעהן, און אי אין דער גאל-

דענער שטוחל, אי אין דער קאפעלייע, אי אין די גילדענע פֿאנַ-
שעפֿעלעך אייז געלעגען אַ טִיפֿעֶר סָוד, אַ טּוּם הַכּוֹמוֹ.

3-טער בטלן.

עם פֿערשטעהט זיך ווערד. פֿערשטעהט דאס נישט!

2-טער בטלן.

ווערד עס האָט געהאָט אַפְּעַנְעַן אוּיגַעַן, דער האָט געזעהן.
מען דערצעהָלָט, אוֹ בשעה דער קָפְּטָעָר ربּ האָט זיך צום ערְּ-
שטען מְאַל בעגבעגעט אַין וועג מיטֵן רוזינער, האָט ער זיך אַ
וּאַרְך געטהָן קושען די רעדער פָּונְן זיין וואָגעַן. אַון אוֹ מען
האָט אַיהם געפֿרעַגְט, וואָס דאס בעדייט, האָט ער אַ געשרַי
געטהָן: "טֶפְּשִׁים אַיהֲר זעהָט דעַן נישט, אוֹ דאס אייז די מרכְבָּה
של מעלהָ?"

3-טער בטלן.

ענטזיקט.

אי, אי, אי!

1-טער בטלן.

דער תולָן אייז דאס אַין דעם, וואָס דער גילדענע שטוחל
אייז קִין שטוחל נישט געוווען, די קאָפְּעַלְיָע קִין קאָפְּעַלְיָע אַון
די פֿערַד זענַען קִין פֿערַד נישט געוווען, דאס צְלִין אַין געוווען
נָאָר אַ דְּמַיָּן, אַנְּאָפְּשִׁין, אַון האָט געדעַנְט ווי אַ בָּגָד, ווי אַ
שִׂיד פָּאָר זִיעָר גְּרוּיס.

דער משולח.

אמְתַּע גְּרוּיס דְּאָרָף נִשְׁתַּחַתְּ הַאָפְּעַן קִין שְׁעַנְעַם בָּגָד.

1-טער בטלן.

אַיהֲר האָט אַ טְּעוֹתוֹ אַמְתַּע גְּדוּלָות מִוּן הַאָפְּעַן אַ פָּאָסִיגַעַן

2-טער בטלן.

קווועשטע מיט זי פְּלִיזַעַס

זיער גדלוֹתָן זיער תקיּותָן עס איז דען משער צו זיין?

1-טער בטלן.

א' חוויש זיער תקיּותָן איהָר האָט געהָרט די מעשה מיט ר' שמעלְקָע ניקלשבָּרגערס קאנטשיקן פְּדָאי צו הערען. אַמְּגָל זענָען צו ר' שמעלְקָע געкомען לאָדען זיך אַנְאָרִימָן מיט ע' גַּבֵּר, וועלכָּר איז געווען אַ קְרָוב למלְבָּות אָן פָּרָר וועמען אַלְעָה האָבעָן געצִיטערט. ר' שמעלְקָע האָט אויסגעָהערט בִּידֶעֶץ זְדָדִים אָן אַרְוִיסְגָּעָגָעָבָן אַ פְּסָקְ-דִּין, אָן דער אַרְיָמָן האָט געוואָוָונָעָן דעם משפט. איז דער גַּבְּיר ברוגָן געווֹאָרָעָן אָן האָט געזָאנְט. אָן עַד וועט נישט מקִים פְּסָק זַיִן. רַופָּאָט זַיִן אַבָּדָה ר' שמעלְקָע: "דוּ וועטש מקִים זַיִן. אָן אַ רבְּ היִיסְט, מָנוּ מעַן מקִים זַיִן". איז שוֹין דער גַּבְּיר אַין פָּעָס געווֹאָרָעָן אָן האָט אַנְגָּהָוִיבָּעָן שְׁרִיּוֹן: "אַיך לְאָך זַיִן אוּסָס פָּוּן אַירְקָט מִיט אַיִּיעַר רְבָּנוֹתָן" דָּא האָט זַיִן ר' שמעלְקָע אַוְיפָּגָהָוִיבָּעָן מלְזָא קומָטוֹן אָן אַגְּשָׂרִי געטהּוֹן: "בָּוהָה הַרְגָּעָז זַאֲלָסְטָוּן מִקִּים פְּסָק זַיִן" אָן נישט—נעַם אַיך דעם קאנטשיקן" דָּא אַין דער גַּבְּיר אַינְגָּנָעָן אַרְוִיסָס פָּוּן די פְּלִים, האָט אַנְגָּהָוִיבָּעָן מהָרָף ומְגַדְּף זַיִן דעם רבִּין. געהָטָט ר' שמעלְקָע אָן רַוקְט אַ בִּיסְעָל אַרְוִיסָס דָּא קָעָ-סְטָעָל פָּוּן טִיש. אָן פָּוּן דָּאָרטָעָן שְׁפְּרִינְגָּט מִיט אַמְּגָל אַרְוִיסָס דער גַּשְׁׁ הקְרָמוֹנִי, דער אַוְרָלְטָעָר שְׁלָאָגָן אָן ווַיְקָעָלְט זַיִן אַרְוִיס דעם גַּבְּיר אַרְוִיס הַקְּלָז. נָו, נָו, האָט זַיִן שׁוֹין דָּאָרט אַ בִּיסְעָל געטהּוֹן. דער גַּבְּיר שְׁרִיּוֹט אָן ווַיִּנְטָט: "גְּבוֹאָלָה, רַבִּי, זַיִיט מִיר מַוחָל, אַיך וועל טהָון אַלְז, וואָס אַיהָר וועט הַיִּסְעָן, גַּאֲר געהָטָט צו דעם שלְאָגָן" האָט אַיהם ר' שמעלְקָע געזָאנְט: "דוּ וועטש שׁוֹין פַּעַרְזָאָגָעָן די קִינְדָּעָר אָן קִינְדָּס-קִינְדָּעָר, זַיִן זַאֲלָעָן פָּאָלָגָעָן דעם רבִּין אָן מָוָא האָבעָן פָּרָר זַיִן קאנטשִׁיק". אָן האָט אַרְאָבָּגָּעָנוֹמָעָן פָּוּן אַיהם דעם שלְאָגָן.

3-טער בטלן.

כָּא-כָּא-כָּא אַ פִּינְגֶּר קָאנְטְּשִׁיקָן (פּוֹיָעַ).

2-טער בטלן.

צומ עירשטען

אייהָד האָט, ווייזט אויס, אַ טעם געהָט. די מעשה האָט
געמּוּזָת פֿאָסִירָעָן נִישְׁט מֵיט דָּעַם נְחַשְׁ הַקְּדוּמָנוּ...

3-טער בטלן.

וּאָסִי פֿאָרוּאָס!

2-טער בטלן.

גָּאָר פְּשָׁוֹט, עַמְּ קָאָן נִישְׁט זַיִן, אָז רַ' שְׁמַעְלָקָע נִיקָּעַלְשָׁ-
בערגער זָאָל זַיִן בענּוֹגְעָן מִיטַּן נְחַשְׁ הַקְּדוּמָנוּ. דָּעַר נְחַשְׁ
הַקְּדוּמָנוּ אֵין דָּאָךְ דָּעַר סְמָךְ-מָמָ, צְלִינָן די סְטָרָא אַחֲרָא, רַחֲמָנָא
לְצָלָן, (שְׁפִיטָא אַפְּ).

3-טער בטלן.

צָ, פְּטוּרָן רַ' שְׁמַעְלָקָע האָט מסְטוּמָא גַּעֲוָאוֹסָט, וּאָס עַר טַהוּטוֹ

1-טער בטלן.

בְּעַלְיִידְיגָּא.

אַיְךְ פְּלַרְשְׁטָעָה נִישְׁט, וּאָס דָו רַפְּוִיסָט! אַיְךְ דָּעַרְצָעַהָל אַ
מְעַשָּׂה, וּאָס האָט פֿאָסִירָט לְפָנֵי כָל עַם וְעַדְתָּ, צְעַהְנְדִילְגָּעָר מַעַן-
שָׁעַן הַקְּבָעָן דָּאָס מֵיט זַיִירָע אָוִיגָּעָן גַּוּגָּהָן, אָוֹן דָו קוּמוֹסָט אָוֹן
זָאָגָסָט, אָז דָאָס האָט נִישְׁט גַּעֲקָאנְט פֿאָסִירָעָן. גַּלְעָט אִין דָעַר
וּעְלָט צְרִינָן גַּעֲרָעָטָן.

2-טער בטלן.

חַס וְשַׁלּוּמוֹ נְאָר אַיְךְ הַאָב גַּעֲרָעָכָעָט, אָז עַס זַעְנָעָן נִישְׁט
סְפָּאָרָהָאָן אַזְעַלְכָּע שְׁמוֹת אָוֹן צְרוּפָמָ, וּאָס מַעַן זָאָל קָאָגָעָן אַרְוִיסָט-
דוֹסָעָן מֵיט זַיִי דָעַם סְמָךְ-מָמָ. (שְׁפִיטָא אַוְיטָ).

דער משולח.

אַרְיוֹסְטוּפָעַן דַעַט טִיווּעַל קָאָן מֵעַן נָאָר מִיט דַעַט גְּרוּיִ-
סְעַן צְוַיְיפָאַכִּיג אַוִּיסְגָּעַרְיקְּטָעַן שֶׁמֶ, וּוֹאָס שְׁמַעְלָצְט-צְוַנוּיִף אַיִ-
זַיִן פְּלָאמַ פְּלַעַטְטָע בְּעַרְג-שְׁפַצְעַן מִיט דַי טִיעַסְטָע טַהֲלָלָעַן.
(חנן הוייגש אויף דעם קאָפַ אָונַ ערְתַּן יַיְךְ אַוִּיסְמָעַרְקָזָם צְוַיִּ)

3-טער בטלן.

אונדרויהיג:

און כס אַיְוָן סְפָנָה נִישְׁתַּח צְוַעַנְזָעַן דַעַט גְּרוּסָעַן שְׁמַעַן

דער משולח.

שְׁעַרְטְּרָאַכְּטָם.

אַ סְפָנָה... נִיְיָן... נָאָר פָּוָן גְּרוּיִסְטִּיגְּקִיִּיט, וּוֹאָס דַעַט
שְׁוָנָק גְּלוּסְט צְוַם פְּלָאמַ, קָאָן פְּלַעַצְעַן דַי פְּלִיִּ...

1-טער בטלן.

אַיִן מִין שְׁטַעַנְטָעַל אַיְזַי אַ בעַל-שֶׁמֶ, אַ וּוֹילְדָעַר בְּעַל-
מוֹפָת. דְּהִיְינוּ, מִיט אַ שֶּׁמֶ מַאֲכָלָט עַר אַן אַ שְׁרִיפָה אָונַ פְּעַר-
לְעַשְׂתָּז זַי גְּלִיךְ מִיט אַ צְוַוְוִיטָעַן שֶׁמֶ. עַר זַעַטְטָה, וּוֹאָס עַס טַהְוָת
זַיְךְ פְּאַר הַוְּנָדָעָרָט מִילְפָן אַיִּהָם, צְאַפְּטָמִיטְזָן פִּינְגָּעָר זַיִן
פָּוָן וּוֹאָגָטָן וְלְדוֹמָה. הַאָט עַר מִיר אַלְיִין גַּזְוָאנְטָה, אַז עַר וּוֹיִסְטָה
פָּוָן אַזְוַלְכָעָשָׂהָמָה, וּוֹאָס מֵעַן קָאָן מִיט זַיְךְ בְּעַשְׁאַפְּעַן אַ גּוֹלָם,
מְחִיה מִתִּים זַיִן, וְוּרְעַן אַ רְוָהָה וְאַיְנוּ נְרָהָה, אַרְיוֹסְטוּפָעַן נִישְׁתַּחַט-
גוֹטָעָ... אַפְּיָלוּ דַעַט סְמָנְ-מָמָ. (שְׁפִיט אַוִּיט) אַיְךְ הַאָבָדָס פָּוָן זַיִן
מוֹיל גַּעַחְעַרטָּה.

חֲנַן.

וְעַלְפָעַר אַיְוָן דַי גַּזְנְזָעַ צִיְּתָן גַּעַשְׁטָגְּנוּן אַוְמְבָעוּרְגָּט אָונַ זַיְךְ צְוַגְּעַהָעָרָט
מִיט קָאָפָּה, מַאֲכָלָט אַ טְרִיט צְוַם טִיסְטָה, קְרָקְט אַוִּיטְזָן מְשֻׁלָּחָה, נַאֲכָדָעָם אַיְיָגָעָן
עַרְשָׁטָעַן בְּפָלָקָן מִיט אַ וּוֹיְטָעַן פְּעַרְטְּרָאַכְּטָעַן קוֹלָה

וְאוֹ אַיְוָן עַרְעָה

דער מושלט שטעלט גז זיך בליק אויכח חניען און פֿאָט די גאנצע צוועש
פֿון אויכח נישט ערְאָט די אוינגען.

1-טער בטלן.

סְפִּירְוָאָנְגְּרָעָה:

העט

חנן.

דער געל-שם.

1-טער בטלן.

וואָז וְאֶל עָרְזֵיְנָה בַּיְמָה אֵין שְׁטוּדְתָּעַל, אוֹיְבָעָר
לְעַבְתָּה נָאָר.

חנן.

וְיִמְתֵּן דְּגַנְעָנוּ

1-טער בטלן.

דָּאָס שְׁטוּדְתָּעַל וְיִיטֵּן אֲמַהְלָן רְבָו אֵין טִיעָפְּלָעָסִיעָו

חנן.

חִיפְיעָל גְּאַנְגָּו

1-טער בטלן.

גָּאָגָג וְיִפְּיעָלָיְן אֲגַטְעָן חְוֹדְשָׁה, אוֹיְבָעָר נִישְׁטָמָה... (פְּרִיעָעָ),
אַגְּנְטְּקָעָגָעָן וְאָגָסָפְּרָעָגָסָטוּ דָּאָס וְוִילְסָט אַפְּשָׁר גַּעַהָן צֹ אַיְהָמָן
(ונָן שְׁחִינְגָּט). דָּאָס שְׁטוּדְתָּעַל רְוּפָט יִנְךְ קְרָאָסָגָג, דָּעָר גַּעַל-שם
קְיִיסְטָה רְיֵהָ אַלְחָנָן.

חנן.

סְפִּירְוָאָנְגְּרָעָה, פָּאָר לְגַעַגְעָן

אַלְחָנָן אֵל חָנָגָג... גָּאָט פָּנָן חָנָגָג...

1. טער בטלן.

זו די גטיגוט

איך זאג איזיך, דאס איז אבעל מופתו ער האם געפּרָבֶּש
אין מישען העלען טאג מיט אַ שְׁמָ...

2-טער בטלן.

שלקנט איזה גאנדר

וואל זיין גענוג צו רײַידען וועגען אַזּעלכּעַ זָקְלָעַן צו דער
געַלְטָנו בְּפִרְטָן נָאָךְ אַין אַ מְקוֹם קְדוּשָׁה. מְקָאָן זִיךְרָה וְשָׁלוֹם אָוֹם-
געַרְן אַרוֹיְסְכָּאָפְּעָן מִיט אַ שֵּׁם, מִיט אַ צְרוּףְּ אַון עַס וּוּעַט גַּע-
שְׁעַהְן אַונְאָמְגָלִיק... שְׁוִין גַּעֲוֹעַן, רְחַמְנָא לְצַלְנָן, אַזּעלכּעַ סְבוֹתָה.
חַנְן גַּעַת לְאַנְגּוּזָם אַרְוִוִּים. אַלְעַ קְוּקָעַן אַיְתָה נָאָךְ. פְּרִוּעַ.

דער משולחן.

ווער איז דער בחורו?

1-טער בטלן.

אַ בחור, אַ יִשְׂבָּה-בָּחוֹר.

מאיר מאכּס צו די טהירלעַךְ קָוָן בִּימָה אַון גַּעַת צַוְּם טִישָׁ,

2-טער בטלן.

אַ טִּיעָרָע פְּלִי, אַנְעָלָיוִי

3-טער בטלן.

אַנְעָלָיוִי זְעַרְנָאָר קָאָפְּנָא פִּינְפִּינְגָּרָט בְּלַעַט גְּמָרָא אוַיסְוּוּנִיג
אוַיְסָפְּן פִּינְגָּרָנוּ.

דער משולחן.

פָּוָן וּצְנָעָן אַיז עַרְוִי

מאיר.

ער אַיז עַרְגִּיזָן פָּוָן דער לִיטָעַן. גַּעַלְעָרָנְטָן דָּא אַיז דָּאָר

ישיבה, גע' שם'ט פָּרִין עַפְשֶׁתְּ בְּ... בעקממען סמיכה זיין' דוראה. מיט אמאל אויך ער טערשוואנדען געוואָרען, און האט זיך א גאנץ יאָחר וויסט געוויזען. מהאָט געווֹאָט, ער אויך צוועק אָפְּרִיכְטָעַן גָּלוֹן... נישט לאָגֵן הַטְּשָׁרְךָ אָמְגַעְקָהָרט. אָרְדִּ נִשְׁתְּ יַעֲנֵר בָּחוֹר, ווֹאָס גַּעֲוָעָן. שְׂטָעַנְדִּיגְ שְׂטָרְטָאָכְט, פָּאָסְט הַפְּסָקוֹת מִשְׁבַּת לְשָׁבַת, פְּרָזְוּעַת מִקְאוֹת... (שְׂטִילָר) מִזְאָגָט, צו ער עַסְקָת זיך מיט קְבָּלָה...).

2-טער בטלאן.

שטייל

איין שטָאָרֶט רַעֲדָת מַעַן אוֵיך ווּעַגְעָן דָּעַם... פָּאָיָן שְׁוִין גַּעֲוָעָן בְּעַטְעָן בַּי אַיִּתְ קְמִיעָות. נָאָר ער גִּיט נִשְׁטָּה...).

3-טער בטלאן.

ווער ווַיְיִסְטְּ וווער ער אוֵיך אַפְּשָׁר פָּוּן דַּי גְּדוּלִים! ווער זַיְן ווַיְסַעְן אָונְ נַאֲכָקָעָן זיך אַסְפָּה... (פְּוִוּז)

2-טער בטלאן.

געגעצט

שְׂפָעַט... צִיְּטַ לְעֵגָעַן זַיְן שְׁלַאֲפָעַן... (זָום עַרְשָׁטָעַן בטלאן מיט אַסְמִיכָּעַל) אַשְׁאָדָעָן, ווֹאָס דָּא אוֵיך נִשְׁטָּא אַיִּיעָר בְּעַלְשָׁם, ווֹאָס קָאָן צְפָעַן ווַיְיַן פָּוּן ווְאַגְּבָט... אַיך ווּאַלְטָל זַיְן אַיְצָט מְחִיה וַיְיַן מיט אַקְאָפָעַלְעַ בְּרַאֲנָפָעַן. אַיך הַאָבָה הַיִּינְט אַגְּנָגָעָן טָאָג נִשְׁטָּה גַּעֲהָט אַין מְוִילָּן!

1-טער בטלאן.

בַּיִּ מִיר אוֵיך הַיִּינְט אוֵיך פְּמַעַט אַתְּעַנְתִּי. מַעַר נִשְׁטָּה, זַאֲכִין דְּאַוְונָעָן גַּעֲמָאָכְט שְׁהָפֵל אוַיְיך אַהֲרָזְעָנָעָם קִיכָּעָל.

מאַיר.

הַולְּפָ בְּסָחָר, קְגַנְבָּעָט

הַשְּׁמָט אַקְאָרְשָׁט מִיר גַּוְעָלָעָן, דָוְגָט זַיְן, פָּאָלְדָ הַאֲבָעָן אַ

גוט ביסעל משקה. סנדר איז געפֿאַהרען זעהן עָ חותן פֿאַר זִין
בְּתִיחִידָה. זֶאָל עָר נֶאָר שְׂרֵיבָעָן לְמוֹלְתָּנָאִים, וּוְעָט עָר שְׁוִין
שְׁטָעַלְעָן עָ פִּינְגָּסָטָקָן.

2-טער בטלן:

אָן אַיךְ גְּלוּבָּ נִישְׁתָּ, עָר זֶאָל וּוְעָן עָ אַיז שְׂרֵיבָעָן מְנוֹאִים,
דְּרִיְיָ מְאָל גַּעֲפָאַהָרָעָן זְעהָן חַתְּנוֹמָן אָוָן אַלְצָן אַומְגַעְקָהָרָט זִיךְ מִיטָּ
גַּאֲרְגִּישָׁט. דְּאָס גַּעֲפָעָלָט אַיְהָם נִישְׁתָּ דְּעָרְתָּן, דְּאָס אַיז אַיְהָם קַנְאָט
יְחוֹס, דְּאָס וּוְעָנָגָ נְדָן... מְעָן טָאָר נִשְׁתָּ זִין אַזָּא אַוְיסְקָלוּבָּעָן!

מאַיר.

סְנָדָר מַעַג זִיךְ פְּעַרְגִּינְעָן. אָחָן עַיְן הַרְעָן עָ גְּבִירָן, עָ מִיחְסָר,
דִּי בְּתִיחִידָה עָ גַּעֲרָאַטְעָנָעָן, עָ יִתְחַזְּקָה תּוֹאָר...

3-טער בטלן:

מִיטָּ עַנְטַזְיִיכָּנוּ

אַיךְ הַאָבָּה הַאָלָט סְנָדָרְזָן! אָנְ/אַמְתָּעָר חַסִּידָה, טַקְעָ פָּוָן דִּי
מִירְאַפְּאַלְיָעָר חַסִּידִים, מִיטָּן בְּרָעָן...

1-טער בטלן:

קָאָלָט

עָ חַסִּיד אַיז עָר אַגְּטוּרָה, נִישְׁטָאָ וּוְאָס צְוָ רִיְדָעָן. נֶאָר דִּזְמִינָה
בְּתִיחִידָה זִינְעָן הַאָט עָר גַּעֲמָגָט אַוְיסְגָּעָבָעָן אוֹרָף אַגְּנָדָעָר אָוָן.

3-טער בטלן.

וּוְאָסִין וּוְאָסִין

1-טער בטלן.

אַמְאָלִיגָּעָ צִיטָעָן, אָז אַגְּבָּה, אָוָן נֶאָר פָּוָן אַפְּינְגָּעָר
מְשֻׁבָּחָה, פְּלָעָגָט דָּאַרְפָּעָן עָ שְׁדוֹךְ טְהָוָן, פְּלָעָגָט עָר נִישְׁתָּ וּוְכָעָן
נִישְׁתָּ קִין גָּעוֹלָה, נִישְׁתָּ קִין יְחוֹס אַבָּוֹת, נֶאָר יְחוֹס עַצְמָוָה, פְּלָעָגָט
אַגְּוּעָקָפָאַהָרָעָן אַין דְּעָר גְּרוֹיסָעָד יִשְׁבָּה, אַבְּגָעָבָעָן דָּעָם רַאֲשָׁ-

ישיבה די שענעם מהנה און יענער פלעגט איהם שוין אויסקלוי. בען א בחור פון די שופרא דשופרא. סנדר האט אויך געקראנט טהון אונוי.

דעך משולחן.

ער וואָלט אָפֵשֶׁר דאַ אין דעך ישיבה אויך געפונען אַ פֿאַסְיְגָעַן חַתָּן.

1-טער בטלן.

פֿערוֹאוֹןְדָּעָרָם

פָּנָן וְאַגְּנָעָן וְיִסְטָ אַיהֲרָ?

דעך משולחן.

אייך בין משעה.

2-טער בטלן.

גַּעֲמִילָט

נו, נו, נו, נישט גערעדט קיין לשון הרע בפרט וועגן אונשי שלומינו... אַ שדוֹךְ טהוֹת מִן מִתְּדֻם, ווּלְכָעֵר אַיְזָה בְּעַשְׂרַת... עס עַקְעַנְט זיך האסטיג די טהיר און עס לוייט אַרְיָן אַנְעַלְטָרָע יְדָעָג, סִיחָרָעַנְדִּיג פָּגָר זַי הַעֲדָד צַוְּיָה קְלִינְגָעַ קִינְדָּעָה.

עלטערע יְדָעָג.

לייט מיט די קינדערע זומ אַרְיָן קָרוֹשׁ, שְׁרַעְנְדִּיג מִיט אַ גַּעֲמִילָט אַיְ-אַיְ, רְבּוֹנוֹ שֶׁל עַולְמָן הַעַלְפָּ מִיר! (לייט זומ אַרְיָן קָרוֹשׁ) קִינְדָּעַרְלָעָן מִיר וּוּלְעָן עַפְעַנְעָן דָּעַם אַרְיָן קָרוֹשׁ, מִיר וּוּלְעָן צְוַפְּאַלְעָן צַו די סְפִּירִ תְּהוֹרוֹת אַן נִשְׁטָ אַוּוּקְגָּהָן, בֵּין מִיר וּוּלְעָן לעַן אַוְיסְוּיְינְעָן אַ רְפּוֹאָה שְׁלָמָה פָּגָר אַיְיָעָרָ מַאֲמָעָן) (עַקְעַנְט זומ אַרְיָן קָרוֹשׁ, וּוּרְאַט זיך אַין אַיְהָם מִיטִּין קָאָפָּ אָוּן הוּבְּט אַן מִיט אַ גַּעֲמִילָט-גַּעֲמִילָט (רַעַטְשִׁיטָאַטְפִּיהָ): גַּאֲטָ פָּוּן אַבְּרָהָם, פָּוּן יְצָחָק אַן פָּוּן יְעָקָב, קָוָק אַוְיכָ פְּנִין בְּרָאָה, קָוָק אַן דָּעַם צְעָר פָּוּן די יְנָגָעָ קִינְדָּעַרְלָעָן אַן נִשְׁטָ גַּעַתָּם צַו זַיְעָרָ מַאֲמָעָן יְוָגְגָרְהָיִיד פָּוּן דָּעָרָ וּוּלְעָט.

היליגע תורות, שטעלט זיך איין פאר אַ ביטערער אלמנחו היליגע מורת, ליבע אמהות, געהט, לופט צום רבונו של עולם, שרייט, בעט, או דאס שענע בוימעלע זאל נישט אַרוייסגערטיסן ווערען מיטן וואָרצעל, או דאס יונגע טיבעלע זאל נישט אַרוייס-געוּאָרְפֶּעָן ווערען פון נעסט, או דאס שטילע שעפֿעלע זאל נישט צוגענוּמָעָן ווערען פון טשערעדע!... (היסטעריש) איך וועל איינרייך-סען וועלטען, איך וועל שפֿאלטען הימלאן! איך וועל נישט אַוועך-געהן פון דאנען, בין מווועט מיר נישט אַומקערן די קראין פון מיין קאָפּ!...

מאיר.

געחס צו, ריהרט זי טילן אָן, רעדט געלאָסען
חנָה-אָסָטָר, אָפּשָׁר אַוְעָקָוְעָצָעָן אַ מְנִין זָגָעָן תְּהִלִּים!

עלטערע יודען.

צייט אַרוייס דעם קאָפּ פּוֹן אַרְיוֹן קוֹדוֹשׁ, קוֹטֵק אַוְיפּ מאַירְץ נישט פֿער-שטעהונדריג, מיט אַמְּלָאָג בעאיילט אָן, זעצעט אַ מְנִין יְדֻעָן תְּהִלִּים זָגָעָן, זעצעט אָבעָר גַּי-לְעָר, גִּיכָּעָר יְדֻעָן מִנּוֹת אַיז טִיעָר! שׂוֹן צוֹויִי טַעַג הוּי זַי לִיגְטַּן גַּעֲבָעַךְ אָהָן אַ לשׁוֹן אָון רָאָגְעָלָט זַיְן מִיטְן טוֹיטָן.

מאיר.

די רגען אַט גָּלִיךְ זַעַץ איך צָעָהן מענשען! (מייס אַבעָעָנ-לִיגְעַן קוֹל) אָבעָר מִדְאָרָףּ דְּאָךְ זַי עַפְּסָעָם גַּעֲבָעַן פָּאָר דַּעַר טְרָהָת... אַרְיָםָעַ לִיטָּן.

עלטערע יודען.

זַוְכָּס אַין קָעְשָׁעָן.

נאָס אַיךְ אַ גִּילְעָן אָבעָר וְעַהְטָן, עַס זָאל זַיְן גַּעֲזָגָט,

מאיר.

אַ גִּילְעָן... צוֹ דָּרְיִי גְּרָאָשָׁעָן אַוְיפּ אַ פָּאָרְשָׁוִין... וּוּנְגִילְךְ...

עלטער יודען.

נישט הערגנינג איהם

לומט, קינדערלען, לאָמֵיר לוייטען אַין אַנדערע קלוייזען
גענט געשווינד אַרוּפַּן.

דעָרְ מְשׁוֹלָתְ.

צָוֶם דְּרִיטָעָן בְּטָלָן

אַינְדָּעָרְפְּרִיה אַין גַּעֲמָעָן אַיְודָעָן עַפְּעָנוּן דָּעָם אַרְון
קוֹדֶשׁ פָּאָר אַט טָאָכְטָעָר, וּזְאָס גַּעַת צְוִיִּים טָעָג צָו קִינְד אָונְ קָאָן
נִישְׁט מָולִיך זִין. אַיצְט אַין גַּעֲמָעָן עַפְּעָנוּן דָּעָם אַרְון קוֹדֶשׁ
אַיְודָעָן פָּאָר אַט טָאָכְטָעָר, וּזְאָס רַאֲגַגְלָט זִיךְ צְוִיִּים טָעָג מִיטָּן
טוּוִיט...»

3-טְעָרְ בְּטָלָן.

נוּ? אַין וּזְאָס?

דעָרְ מְשׁוֹלָתְ.

פָּאָרְטָאָכְט

אָו אַנְשָׁהָ פָּוָן אַמְעָנְשָׁעָן, וּזְאָס אַין נָאָךְ נִישְׁט גַּעַשְׁטָאָר-
בָּעָן, דָּאָרְפְּ אַרְיִין אַין אַגְּנוֹף, וּזְאָס אַין נָאָךְ נִישְׁט גַּעַבְּרִיעָן גַּעַ-
וּזְאָרְעָן, קוֹמֶט פָּאָר אַט גַּעַרְגַּנְגָּל. שְׂטָאָרְבָּט דִּי קְרָאנְקָע, וּוּרְעָט
גַּעַבְּרִיעָן דָּאָס קִינְד. וּוּרְטָט דִּי קְרָאנְקָע גַּעַוְונָט, וּוּטָט גַּעַבְּרִיעָן
וּוּרְעָעָן אַט טִוִּיט קִינְד.

1-טְעָרְ בְּטָלָן.

אַיבְּעָרְאָשְׁט.

אָגִי, אַיִו וּוִי בְּלִינְד אַמְעָנְשָׁ אַיְזָן עָרְזָעָהָט נִישְׁט וּזְאָס
געָפָעָן אַיְהָם טָהָוָט זִיךְיָן!

מְאִירְ.

גַּעַת צָו טִוִּיט.

נוּ, אָט הָאָט דָּעָר אַוְיבְּעָרְשָׁטָעָר צְוָגְשִׁיקָט אוּפְּ תָּקוּן. אָב-

זאנען תחלים, מאבען לחיים, און דער אויבערשאָר וועט זיך
ברוחם זיין און צושיקען דער קראָנְקָעֶר אַךְ רפואה שלמה.

1=טער בטלן.

זו דז בחורים, ווּאֵת זיצען פערשלָאָקָען פִּים גְּרוּסָעָן טִישׁ:
בחורים! ווער וויל זאנען תחלים? איהר וועט בעקומען יעַ-
דעָרָעָר צו אַהֲרָעָעָנָעָם קְלָעָלָ. זוי בחורים חיבען זיך אויף פֿון אַרְטָ-
מִיר וועלען געהן אַן חדר מִיּוֹדָ.

די דריי בָּלְנִים, מאיר און די ישְׁבָּה-בָּהָר אַזְּזָעָכְּן גְּעהָעָן אַחוּעָק
איין חדר מִיוֹהָ, בָּאָלָר ווּבָט זיך אַן דָּעָן קוֹן דָּקָרָט אַגְּוַנְדָּגָג
„אַשְׁרִי הָאִישׁ“, זִיםְּ קְלָעָנָרְן טִישׁ גְּלִיבָטְן דִּי גְּנוּנָעָ צִיטָ אַמְּבָעָה עֲבוּדָה
דער מְשֻׁלָּחָ, ווּאֵס לְאָוֹס נִישְׁתָּחָאָפָּה דָּעָם בְּלִיק פֿון אַרְטָן קְרָדָשָׁ, לְגַנְגָּעָ
פּוֹיָעָ. נֵס גְּעהָט אַרְטָן חָנָן.

הַלְּן.

עהָד מִידָּ, גְּעהָט פָּעָרְטָאָלָסָ, וּזְאָן אַגְּלָל, צָוָם אַרְטָן קְדוֹשָׁ, בְּעַמְּרִיקָהָ
אוֹ עָד אַיְזָעָן שְׁטָעָלָס זיך אַפְּ אַיְבָּעָרְדָּאָשָׁ.

דער אַרְטָן קְדוֹשָׁ אַפְּעָן? ווער האָט אַיהם גְּעַפְּעָנָטָס פָּאָר
זְעוּמָעָן האָט עָר זיך גְּעַפְּעָנָט אָטָם הַאֲלָבָעָר נָאָכָט? (קִישְׁט אַיְזָעָן
אַרְטָן קוֹשָׁ) סְפָּרִי תְּרוּות... שְׁטוּחָעָן זיך צְוָגָעָטָלָעָט אַיְינָעָ צוֹ דִי
עַנְדָּע אַ, רְוַהְיָגָע, שְׁוַיְגָעָנְדִיגָּע, אַן אַיְזָעָן זְעוּנָעָ פָּעָרְבָּאָרְגָּעָן
אַלְעָ סְדוּדָה אַןְ רְמִזָּםָ, אַלְעָ צְרוּפָים פָּוֹן שְׁתָת יְמִי בְּרָאָשָׁת בֵּין
דָּעָם סְוֹפָן אַלְעָ דָּרוֹתָ. אַן וּזְשָׁוּעָרָ עָס אַיְזָעָן צוֹ דָעְגָּעָהָעָ
פָּוֹן זְיָ אַסְוָד אַדְעָר אַרְמָן, וּזְשָׁוּעָרָ! (צְחָלָשׁ דִי סְפָּרִי תְּרוּותָ)
אַיְינָס, צְוַיִּ, דְּרִיִּ, פִּירִיִּ, פִּינְגִּ, וּזְעָקָס, זְיבָעָן, אַכְּטָן, נִיְינָן סְפָּרִיטָן,
דָּאָס וּוּאָרט „אַמְתָה“, אַין מְסָפָרָ קְטָן... אַן אַיְזָעָן יְעָדָעָן סְפָר—פִּירִיִּ
עַזְחִימָס... וּוּיְתָעָרָ זְעָקָס אַן דְּרִיְיסָגָוּ נִישְׁטָאָ קִיְינָ שְׁעָה, אַיְזָעָן
זְאָל זְיך נִישְׁתָּאָגָנְשָׁטוּסָעָן אוֹרְפָּא אַט דָּעָר צְאָהָל—אַן ווּאֵס זְיִ-
בְּעַטְיִיטָן, וּוּיְס אַךְ נִישְׁתָּאָ. נָאָר אַיך פִּיהָל, אוֹ אַין אַיהֲרָ לִיגָּט
דָּעָר גְּאָנְצָעָרָ תּוֹכָן... 36 אַיְזָעָן דָּעָלָ פָּוֹן לְאָהָ. דְּרִיִּ מְאַל 36—
אַיְזָעָן... לְאָהָ מְאַכְּטָל „לְאָהָ“, נִישְׁתָּגָט... נִישְׁתָּחָאָפָּה גְּאָטָ...
גְּנִיטָ אַ צִיטָעָיָ) וּוּאֵס פָּאָר אַשְׁרָעָלְלִיכָּעָר גְּעַדְאָנָקָ, אַן וּזְעָר אַיהֲרָן

מיך צו זין...

הענץ.

ז'ויב אויך דעם לאָז, קוקט מיט קאָפֶס אויך חנוּעַן,
הנְּזִנְןְּ זֶה גַּעֲתֵסָט אָוֹם דֵי גַּאנְצָעַ צִיטַט פֿערַחְלוּמַטַּ-

חנן.

טְרֻעַט אָב פָּוּן אַרְוָן קְדוּשָׁה. גַּעַשׂ לְפָנָגָם צַו אַהֲנָעָכָן. שְׁטָעַל אָ
אָבָּא. גַּעַרְטְּרַעְכָּכָה.

סְוּדּוֹתָה, רְמוּזִים אַהֲן אָסְחָה אָוֹן דָּעַם גַּלְיִיכְעַן וּזְעַג וּזְהַתְּ מְזָקָנָה...
ニישט... (קְלִינְעַן פְּרִוּץ) דָּאָס שְׁטָעַדְטָעַל הַיִּסְטָן קְרַאַסְנָעָן... דָּעַר דָּעַל
שְׁמָ וְ... אַהֲן...

הענץ.

אַזְסָז זַאֲנָכָה

חנן.

זַיְיַ אַהֲרָהָכְעַנְדָּרִיגָּה

זַיְיַ גַּעַרְנִישָׁס... אַיְיךְ האָב גַּעַרְגָּכָתָה...

הענץ.

שְׁאַקְעַלְטָשׁ מִיסְצָן קָאָפֶס.

הַאֲסָטָט זַיְיַ צַו פִּיל אַרְיִינְגָּעַתְהָן אַיְן קְבָּלה, חַנְנָן... זַיְנַט דָּזָן
הַאֲסָטָט זַיְיַ אַוְמְגַעְקָעַהָרָט, הַאֲסָטָט קִיְּין סְפָר אַיְן הַאֲנָטָט נִישְׁטָ גַּעַן-
פְּנַמְעָן.

חנן.

ニישט גַּעַרְשְׁטָעַהָנְדָרִיגָּה

קִיְּין סְפָר אַיְן הַאֲנָדָן נִישְׁטָ גַּעַנוּמָן? וּוֹעֵס פְּנַד אָס סְפָרָי

הענץ.

וְאָס פְּרַעְגְּסָטוֹן גַּמְרָא, פּוֹסְקִים, פְּעַרְשְׁטָעַהָט זַיְן...

חנן.

אַלְכָן נִשְׁתֵּם קְוֹמְעָנְדִּיבָּג צַוְּזָק.

גֶּמֶראַ?... פֿוֹסְקִים?... אַין הַאֲגָר נִשְׁתֵּם גַּעַנוּמָעָן?... גֶּמֶראַ אַיִן
קָאַלְט אַוְן טְרוֹקָעָן... פֿוֹסְקִים זַעֲגָעָן קָאַלְט אַוְן טְרוֹקָעָן. (קָומָט מִיט
אַמְּפָל צַוְּזָק, לְעַבְהַקְּט) אַוְנְטָעָר דָּעָר עַרְד אַיִן דָּא אַקְוֹרָאַט אַזָּא
וּזְעַלְט, וּוי אַוְיף דָּעָר עַרְד. דָּאַרְטָעָן זַעֲגָעָן דָּא פֿעַלְדָּעָר אַוְן וּזְעַלְט
דָּעָר, יִמְּמִים אַוְן מְדָבְּרִוִּית, שְׁטָעַט אַוְן דָּעָרְפָּעָר. אַיִן דִּי פֿעַלְדָּעָר
אַוְן מְדָבְּרִוִּות טְרָאַגָּעָן זַיְק דָּאַרְט אָוָט שְׁטָאַרְקָע שְׁטוֹרָט-וּוּינְטָעָן,
אַוְן אַוְיף דִּי יִמְּמִים שְׁוֹוִיְמָעָן גְּרוּיסָע אַקְרָעַנְטָעָן אַוְן אַיִן דִּי גַּעַן
דִּיכְכָּע וּוּלְדָעָר הַעֲרָשָׁת אַגְּנָיְבָגְעָר פְּחָח, אַוְן עַס דּוֹנְגָרְן דָּוָן
גַּעַרְן... נְאָר אַיִן זַאְק אַיִן דָּאַרְטָעָן נִשְׁתָּא. נִשְׁתָּא קִיְּין הַוִּיכָּעָר
הַיְמָעָל, פָּונְן וּזְעַגְעָן עַס זַאְלָעָן זַיְק טְרָאַגָּעָן פֿיְיָרְדִּיגָּע בְּלִיצְעָן,
פָּונְן וּזְעַגְעָן עַס זַאְל בְּלִינְדָּעָן דִּי גַּוְן... אַזְוִי אַיִן גֶּמֶראַ. זַי אַיִן
טִיף, זַי אַיִן גְּרוּיס אַוְן הַעֲרָלִין. אַבְּפָר זַי שְׁמִידָט-צַוְּזָק צַוְּזָק
עַרְד, זַי דְּקוֹזָט נִשְׁתֵּט פְּלִיהָעָן אַיִן דָּעָר הַיְמָן. (מִט הַתְּלָהָבוֹת) אַוְן קְבָּלָה
אוֹנְקָבָּה זַי רִיאִיסָט אַבְּזָבָּה פָּונְן דָּעָר עַרְד זַי הַוִּיבָּט
אַוְיךָבָּה זַי דָּעָם מְעַנְשָׁעָן זַי דִּי הַעֲכָסָע הַיְלָלוֹת, זַי עַפְעָנָט פָּאָר דִּי
אַוְיךָבָּה אַלְעָה הַיְמָלָעָן, זַי פִּירָהָרְט גְּלִילְךָ צָוְם פְּרָדָס, זַי צִיְּהָת זַיְק
צָוְם אַיִן-סָטוּן זַי עַנְטָפְלָעָקְט אַבְּרָעָגְפָּן גְּרוּיסָע פֿאַרְהָאַגְּגָיָה...
פֿאַרְהָאַגְּגָיָה זַי אַבָּ) נִשְׁתָּא קִיְּין כָּה... דָּאַס הַאֲרָץ חַלְשָׁת...

הענעק.

ועחר ערנטס.

אַלְכָן אַמְּתָה. אַבְּפָר דָּו פֿעַרְגָּסָט, אַזְוֹ פְּלִיהָעָן אַרְיִיךְ מִיט אַג
הַתְּלָהָבוֹת אַיִן דִּי גְּרוּסָטָע סְכָנָה. מַקְאָן לִיְכָט זַיְק אַבְּרָיסָטָן אַוְן
אַרְיִינְפָּאַלְעָן אַיִן תָּחוֹם אַרְיִין... גֶּמֶראַ הַוִּיבָּט דִּי נִשְׁמָה אַיִן דָּעָר
הַיְמָן, פְּאַמְּעָלִין, אַבְּפָר זַי שִׁיצְטָז דָעָם מְעַנְשָׁעָן זַי אַג גַּעַטְרִיְעָן
וּוְעַכְתָּעָר, וּוֹאָס שְׁלָאָפָט נִשְׁתֵּט אַוְן דְּרִימָעָלָט נִשְׁתֵּט, זַי גַּעַהְמָט
אַרְוָם אַמְּעַנְשָׁעָן זַי מִיט אַגְּנִיוּרְגָּנָעָם פְּאַנְצָעָר אַוְן לְאֹזֶת אַיִם
ニִשְׁתֵּט אַבְּקָעָהָרָן פָּונְן גְּלִילְךָן וּוּגְג נִשְׁתֵּט רַעֲכָס, נִשְׁתֵּט לִינְקָס. אַבְּפָר
אַיִן פְּרָדָס: בָּן עֻזָּאִי, בָּן וּמָא, אַחֲר אַוְן רַ' עַקְבָּא. בָּן עַזָּאִי

האט אריינגעקוט און אייז געשטארפערן. בן זומה האט אריינגע. קוקט און אייז אראָפ פון זינען. אחר האט אונטערגעהאָקט די פלאַנצעונגען, האט כופר בעיקר געווען, און נאָר אײַן ר' עקיבא אייז אַריין און אַרייס בלומ... .

חנן.

שרעך מיך נישט מיט זוי. מיר וויסען נישט, ווי זוי ווע-
גען געאנגען און מיט וואָס זוי זענען געאנגען. אפשר זענען
זוי געשטריכעלט געווארען, וויליל זוי זענען געאנגען אַנטקען,
ニישט מותקן זיין... אַט זעהען מיר דזאָן, אָז נאָר זוי זענען גע-
גאנגען אַנדערע-דער אַרְדִּי הקדווש, דער בעל שם טוב הקדווש—
און זענען נישט נכשַׁל געווארען.

הענער.

דו גלייכסט זיך צו זיין

חנן.

איך גליין זיך נישט. איך געה מיט מיין וועגן...

הענער.

מיט וואָס פֿאָר אַ וועגן

חנן.

דו וועסט מיך נישט פערשטעהן.

הענער.

איך וועל דיך פערשטעהן. מיין נשמה ציהט זיך אויך צו
די הויכע מדריגות.

חנן.

טראָכטענדייג אַ וויליל

די עובדה פון צדיקים בעשטעט אין דעם, וואָס זוי ריינ-

ניגען אַפּ מענשלייכָע נשמיֹת, ריסען פון זי אַראָפּ די קליפָה
פון זינד אָן הויבען זי אויף צו זיינער ליכטיגען מקרָד. די
עובדה זיינ אַשׁווערָע, וואָרוּם, בִּים טהיר הווערט די זינדָן.
אַבְגָּעָרְיִינְגְּט אֵין נশמה, קומט אויף אַרט אַנְצְּנְדְּעָרָע, אַ
בעפלעקטע מיט גָּזָר מעהר זינד. געבראָכֶט צו תשובה אֵין דורך,
קומט אויף זיינ אַרט אַבְאַנדְרָעָר, נאָך אַשׁוּאָלְעָדָר...
און די דורות ווערטן אלְעָדָר אֵין די זינד אַלְעָדָר-
קער, אָן צְדִיקִים—אַלְעָדָר וועניגער.

הענעל.

וועָס זְשָׁע דָּאָרָף מַעַן נָאָך דִּין שִׁיטָה נָאָך טָהוֹן

חֲנָן.

שְׁטִיל, נָאָר זְעָהָר זְיכָעָר
מְדָאָרָף נִישְׁט קִינְן מַלְחָמָה אַאלְטָעָן מִיט דָעַר זִינָה, נָאָר
אוַיסְבָּעָסְעָרָן זַי. וַיְיָ אַגְּלָדְשָׁמִיד לִיְּטָעָר גָּלְד אֵין אַשְׁטָאָר-
קָעָן פִּיעָר, וַיְיָ אַנְעָרָד-אַרְבִּיטָעָר זִיפְט אַבְ פְּלָעָעָר פָּוָן
פּוֹסְטָעָקָסְטָרָעָ, אָזְוִי דָאָרָף מַעַן אוַיסְלִיטָעָרָן די זִינָה פָּוָן אַיהָר
טוּמָאָתָה, אָזְוִי, אֵין אַיהָר זָאָל בְּלִיבָּעָן נָאָר קְדוֹשָׁה...

הענעל.

בְּעֻרוּאָונְדְּעָרָעָן

קְדוֹשָׁה אֵין זִינָה! פָּוָן וּצְנָעָן קְומָט דְּאָסָן

חֲנָן.

אַלְעָדָר, וְעָס גָּאָט הָאָט בְּעַשְׁפָעָן, הָאָט אֵין זַי אַפְּגָנָק פָּוָן
הַיְּלִיגְקִיטָן...

הענעל.

זִינָה הָאָט בְּעַשְׁפָעָן נִישְׁט גָּאָט, נָאָר די סִיטָרָא אַתְּרָאָן

חֲנָן.

אונ ווועָר הָאָט די סִיטָרָא אַתְּרָא בְּעַשְׁפָעָן? אַוְיך גָּאָט

סיטרא אחורא הייסט די צוועיטע זייט פון גאט. ווי באלד די אין
א זייט פון גאט, צו זי האבען אין זיך קדושה.

הענעל.

ערשיטערט

קדושה אין דער סיטרא אחורא!! איך קאן נישטן איך פער-
שטעה נישטן לאו מיך בעטראכטען! (לאוט אראז דעם קומ צוגודראקס
זו זי הענד, אויפֿץ שטענדער, פווייז).

חנן.

געחש צו, זויגט זיך צו צו איהם, מיט ג ציטירונזידען קוֹל
וואָספער זינד איזן די שטארקסצעז' ואָספער זינד איזן שווֹעַ.
דער ווי צלע מנגח צו זיינע די זינד פון א גלויסטונג צו ג
נקבה? יאָ?

הענעל.

פִּישֶׁת אָוִילָהִיבָּעֵנְדִּיגָּה דֻּעַם קָפָּה

...אָלָּה...

חנן.

און אָזֶן מְלִילִיטָרֶט אָוִיס אַט די זינד אַין שְׂשָׂטָאַרְקָעַ
פייער, ווּרְעַטָּטָה דָּעַר גְּרָעַסְטָרָט טּוֹמָאָה די הַעֲכַסְטָעָה,
וּרְעַטָּט שִׁיר הַשִּׁירִים! (מיט ג פָּעָרְקָפָעָן אַטְעָם) שִׁיר הַשִּׁירִים!
(גְּלִילְקָט זיך אָוִיס אָזֶן מיט אָגְעַטְצִימָנָגְדָּה הַבָּgoּתָה חַוְּבָתָה עַר אָז שְׁטִילָן זִינְגָּעָן)
שְׁעַן בִּזְטוּ מִין בְּעַשְׂרָטָע, שְׁעַן בִּזְטוּ. דִּינְעָן אָוִיגָּעָן וּי טְוִיָּה
בעַן קוּקָעַן אָרוֹיסָה פָּוָן אָוְנְטָעָרָד דִּינְעָן אָוִיגָּ-בְּרָעָמָעָן. דִּינְעָן הַאָרָךְ
זַעֲגָעָן וּי גְּשָׁעָרָעָדָעָגְגָעָלָעָן, וּוֹאָס לְוִיפָּעָן אָרָאָבָּה פָּוָן בָּאָרָךְ
גַּלְעָד. דִּינְעָן צִיִּין זַעֲגָעָן וּי גְּשָׁעָרָעָדָעָגְגָעָלָעָן, וּוֹאָס האָבָעָן זיך
נָאָר-וּוֹאָס אָוִיסְגָּעַבְאָזְדָּעָן, אָז אָלָע זַעֲגָעָן זִי צְוַיְלִינְגָּעָן אָז קִיִּין
שָׁוָם אָוְמְפָרְכָּפָעָרְדִּיגָּע אָז נִשְׁטָאָן צְוַיְשָׁעָן וִי...
שְׁקָן חָדָר מִיחָדָה גַּעַמְתָּ אָרוֹיסָה מְאָירָה. עַס הָעָרָט זִיך גְּשָׁטְלָעָר קָלָאָפָּה אָז
טָהָרָה. זַי עַמְעַנְטָז זִיך אָמוֹזָיכָעָר. עַס גַּעַמְעַן אָרְתִּין לְהָפָרְעָנְדִּיגָּה מְאָירָה

זונד פראדען, נאך זי גיטל. שטעלען זיך אפ ביט טהור.

מאיר.

דערזעהנדיג זוי, זעהר פערוואונגערט. מיט ג חנייהויג-ענטציקטן קול

זעה... ר' סנדרס טאכטער?... לאה/לע?...

לאה.

פערשעטמ

אייהר געדענקט, אייהר האט צוגעאכט וויזען מיר די אל-

טע געשטייקטע פרוכת?...

זי נאך עס דערעהרט זיך אייהר קול, האקט איבער חון דעם זיגען ער

קוקט מיט ברײַס געיפענטע אויגען אויף לאה? זי גונצע ציט-אדער

ער קוקט אויף אייהר אדער ער שטעהט מיט געלקסען אויגען אין אין

עקסטאג.

פראדע.

וויזו אייהר, מאיר/קע, די פרוכת?..., די אלטען, די שענסטע?

וויזו אייהר... לאה/לע האט צוגעאכט אויסטיקען צו דער מא-

מעס יאָחרצ'יט אָ פרוכת. אויסטיקען וועט זי איהם מיט גינ'

גאָלד אויף דעם בעסטען סאמעט, ווי מילעט אָמָל אויסטיט-

קען מיט לֵיבעלען, מיט אָדָלערט. וועט מען אויפחעגען דעם

פרוכת אויפֿין אָרְון קודש, וועט אייהר מאמעס פּשְׁרָע' נשמה פרע-

הען זיך אין גן עדן.

לאה קוקט זיך נישט זיכער אַרים, בעמערכט חנגן, לאָוט אָרְזֶה זי אויגען

אן בלײַט אָזִי די גונצע ציט מיט אָראָבעלָזען אויגען, אָנגעשטראָונגן.

מאיר.

אן, מיטין גרעטען פערגעניגען! ווי דען! ווי דען! די

רגע ברענג אַיך די פרוכת?..., די שענסטע, די עלטסטע.

געטעט זום קאָטען ביטס גאָס-טהָיר אָן געתמאָט פּון דאָרטען אַרים פרוכת?.

גיטל.

כָּפֹט אָן לאָה? בִּים הָאנְד

לאה/לע, האט קיינ מורה נישט ביינ-קְט אַין שְׂהָלָה?

לאה.

איך בין קיינמאָל נישט געוווען בײַינאָכט איז שוהל... חוץ
שמחת תורה, נאָר שמחת תורה איז ליכטיג און פרעהלהיך און
אייטער... ווי טרויעַריג דֶּךְ אֵין, ווי טרויעַריגנו

פֶּרֶאָדָע.

טעכטערלעַן, איז גּוֹשֶׁה מִזְמָרָה זִין טרויעַריג, אָוָם האַלְבָע
געַלְתָּ קְוָמָעַ צְהָעָר מִתְּמִימָן דְּצָוָעָנָן אָוָן לְפָזָן דֶּךְ זִין עַרְתָּרָה.

גִּימְלָל.

בְּאַבְּעָנָנוּ רַעֲדָת נִשְׁתָּוּ וּוְעָגָעָן טוֹיטָע, אֵיךְ הַקְּבָּב מַוְרָאָן

פֶּרֶאָדָע.

נִשְׁתָּוּ חֻרְעַנְדִּיגָּה זִין

און אלע פֿרִיהַמְּאָרְגָּעָן, אָוָם דָּעַר אַלְמַעְטִיגָּעָר וּוְיִינְטָ אָוִיפָּעָן
חוֹרְבָּן בֵּית המִקְדָּשׁ, פֿאַלְעָן זִין גַּעַלְגָּעָטָרָהעָן אֵין דִּי שְׂהָ-
לָעָן. דָּעַרְפָּאָר זִין גַּעַלְטָעָשָׂהָלָעָן דִּי וּוְעָנָט פֿעַרְוַיְיַינְטָה,
און מִטָּאָר וּוּי נִשְׁתָּוּ קָאַלְכָּעָן. אָוָן מַעַן קָאַלְכָּט זִין, בִּיּוֹעָן זִין
זִין אָוָן וּוְרָפָעָן מִיט שְׁטִינְגָּעָר.

לאה.

וּזְאַלְטָ זִין אֵיתָ, וּזְאַלְטָנוּ פָּוָן דְּרוֹיסָעָן הַקְּבָּב אֵין דֶּסֶג
נִשְׁתָּוּ צָוִי בְּעַמְּרַקְטָ.

פֶּרֶאָדָע.

אַלְטָ, זַהְרָד אַלְטָ, טַאַכְטָעָרָלָ. מִזְאָנָט אָפִילָוּ, אָוָם מִיהָאָט זִין
גַּעַפְ�גָעָן אֵגְבָּוִיטָע אָונְגָּטָר דָּעַר עַרְדָּ. וּוּפְילָ חֻרְבָּנוֹת זִין
דֶּךְ גַּעַוְעָן, וּוּפְילָ מַאְלָ אֵיז דִּי גַּאנְצָע שְׁטָאָט אַבְּגַעְבָּרָעָנטָ, אָוָן
זִין אֵיז גַּאנְצָע גַּעַפְּלִיבָּעָן. אֵין מַאְלָ נָאָר הַקְּבָּב זִין אֵין אַיהֲרָ אַגְּ-
גַּעַכְּאָפָּט דָּעַר דָּקָן, זִין גַּעַפְּלוּיָּגָעָן טִיבְּעַלְעָן, אָהָן אֵגְטָהָלָ

טִיבָּעַלְעַן, הַכְּבֵץ גַּעֲנוּמָעַן פֶּאֲכַעַן מִיטַּדִּי פְּלִיגְעַלְעַן אָונַ פְּנַהַ-
לְאַשְׁעַן דַּעַם פִּיעַרַע.

לְאַהַ.

נִישַׁת הַעֲרָעָנִיגַּג זַי, וַיְקַאַר יַיְךְ

וַיְ טַרְוַיְעַרְגַּג דָּא אַיְ אָונַ וַיְ לִיבְלִיקְן! מִיר וּוְילַט זַיְךְ נִישַׁת
אַחֲעַקְגַּעַהַן פָּוֹן דָּאָגָעַן, מִיר וּוְילַט זַיְךְ צַוְּפַאַלְעַן צַוְּדִי פֻּרְוַיְינְ-
טַע וּוּנְטַן, אַרְוָמְנַעַמְעַן זַיְיךְ אַרְצַיְגַּז אָונַ פְּרַעְגַּעַן: פָּאַרְוָאָס זַיְ-
זַעַגְעַן אַזְוִי טַרְוַיְעַרְגַּג אָונַ פֻּרְטַרְאַכְט, אַזְוִי שְׂטַילַן אָונַ פֻּרְאוֹ-
מַעַרְטַן. אַיךְ וּוְאַלְטַן וּוְעַלְעַן... אַיךְ וּוְיִסְטְּלִין נִישַׁת וּזְאָס, נַאֲיַ-
מִין הַאָרֶץ צְוָרִיסְטַן יַיְךְ פָּוֹן צְאַרְטְּקִיסְטַן אָונַ רַחְמָנוֹת...

מַאיַרַן.

בְּרַעְגַּט צָוַם בִּימָה פְּרוֹכְתַּן, שְׁפָרִיסְטַן פְּנוֹגְנְדָעַר אַיְנוֹטַם
אַט דַעַר אַיְזַעְרַע עַלְטַסְטַעַר, מַעְהָר וַיְ צְוַיְיָהְנוֹדְעַרְטַן יַצְהָרַ-
אַלְטַן, מַהְעַגְגַט אַיְהָם אַוִיכְ נַאֲרַ אַוִיכְ פַּסְתַן.

גִּיטְלַן.

עַנְטַזְיָקַט

זַעַה, לְאַהַלְעַ, וּזְאָס פָּאָר אַפְּרַאַכְטַן אַוִיכְ הַאֲרַטַּען בְּרוּיְנַעַם
סָאַמְעַט אַיְזַעְגַּשְׁטִיקַט מִיטַּדְיַקְעַ גַּאֲלַד צְוִיְיַי לִיְבְּעַן, זַיְ-
הַאֲלַטְעַן אַמְנַן דָּוד. בַּיְ בִּיְדַע זַיְיטַעַן צְוִיְיַי בּוּיְמַעַר אָונַ אַוִיכְ
זַיְ טַוִּיבְעַן! אַיְצַט אַיְ נִשְׁתַן צַוְּקִיגְעַן נִשְׁתַן פְּזַעַס סָגְמַעַט, נִשְׁתַן
פְּזַעַס גַּאֲלַד.

לְאַתַּ.

דַעַר פְּרוֹכְתַן אַיְ אַוִיכְ אַפְּרַאַכְטַן אָונַ אַפְּרַאַכְטַן טַרְוַיְעַרְגַּעַר.

בְּלַעַט אַיְהָם אָונַ קַוְשַׁת

גִּיטְלַן.

קַאַפְטַן אַן לְאַחַן בִּיאַי הַאֲנָדוֹן, שְׂטַילַן

זַעַה, לְאַהַלְעַ. דָּאָרְטַעַן שְׁטַעַהַת אַבְּחוֹר אָונַ קַוְקַט אַוִיכְ
דִּירַן וַיְ מַאֲדַנְעַ ערַ קַוְקַט אַוִיכְ דִּירַן

לאה.

נַאך מעהר אַרְאָפֶלְקָזָעַנְדִּיג דֵי אַוְיגָעַן
דָאָס אַיְזָן גַּשְׁיבָה-בָּחוֹרָה... חַנְנָה... עַר הַאֲטָבָה אַוְנוֹ גַּעַגָּעַ
סַעַן טַעַגָּה...

גיטל.

ער קוּקָט אַוְיָף דֵיר אַעֲוִי, וַיַּעֲרֵר וּוֹאַלְטָט דֵיךְ רַוְפָעָן מִיטָּה
די אַוְיגָעַן. עַר וּוְיל אַוְדָאִי צַוְגָעַתָּה, נַאֲרָע עַר וּוֹאַגָּט זַיְקָ נִישָׁטָה.

לאה.

איַיךְ וּוֹאַלְטָט וּוֹעַלְעָן וּוֹיסְעָן, פַּאֲרָוָאָס עַר אַיְזָן גַּוְיִי בְּלִינְךְ
אָונָן טַרוּיעָרִיג. עַר הַאֲטָבָה גַּעַמּוֹתָ קְרָאנְקָ זַיְן...

גיטל.

ער אַיְזָן גַּאֲכְנִישָׁתָ טַרוּיעָרִיג, בֵּי אַיְהָם פִּינְקָלָעָן די אַוְיגָעַן.

לאה.

בֵּי אַיְהָם פִּינְקָלָעָן שְׁטָעַנְדִּיג די אַוְיגָעַן. אַזְוַלְלָעָ אַוְיגָעַן
בֵּי אַיְהָם. אָונָן אָזָן עַר רַעֲזָתָ מִיר, פֻּעַרְכָּאָפָט בֵּי אַיְהָם דָעָר
אַטָּעָם. אָונָן בֵּי מִיר אַוְיִיךְ... עַס אַיְזָן דָאָךְ נִישָׁט פָּאָסִיג, אָזָן גַּעַגָּעַ
מִידָעָל זַאֲלָרְדִּיעָן מִיטָּה פְּרַעְמָזָעָן בָּחוֹר...

פְּרַאֲדָעָן

צַו מְאִירִין

וּוֹאַלְסָט אַוְנוֹ גַּעַבְעָן, מְאִירְקָעָן, אַקּוֹשׁ טָהָוָן די רַיְנִינְגִּיקִיטָעָן.
וַיַּיְאָזְן דָאָס: זַיְן צַו גַּעַסְט בֵּי גַּאֲטָה אָונָן נִישָׁט אַקּוֹשׁ טָהָוָן זַיְן
הַיְלִיגָעָ תּוֹרָה.

מְאִירָה.

אַדְרָבָאָן אַדְרָבָאָן קוּמָט.

עַר גַּעַתָּה פְּאַרְאָוִים, גִּיטָל פִּיהָרֶת פְּרַאֲדָעָן, נַאָךְ זַיְ לְאָה. מְאִיר גַּעַתָּה אַרְוִיסָט
גַּעַגָּעַ סְפָרְתּוֹרָה גִּיט פְּרַאֲדָעָן קוּשָׁעָן.

לאה

וואויסגליכענדיג זיך מיט חננ'ען, שטעלט זיך אויף ג רגע אָב, שטעלט
גומ'ן אָווענד, חנן... איהר זיינט צורייקגעזומען?

חנן

מיט ג פערכאנטען אַטעלט

קדאדי

קום, לאהילע, קושען די דיביניגקייט! לאה געהט-זו זומ אָרין
קודש. מאיר דערלאגנט איהר די סָלֶר מורה, זי כופט זי אָרומ, פָּאלְסָט זו אִיאָר
זו מיט זי ליפען. קושט זי לִידַנְשָׁאָטְלֵיךְ נו, מָאָכְלָעָרְלָ, גענוגו! אַ
דיביניגקייט טָאָר מען לָזָנָג נִישְׁתְּ קושען. דיביניגקייטען זענען דָּאָךְ
געשריבען מיט שווארצען פִּיעָר אָוִיךְ ווַיְיסָעָן פִּיעָר! (מיט אַמְּאָל
טעראָך דערשראָקען) אָוִיךְ, ווַיְשָׁפָעַת עַס אִין, ווַיְשָׁפָעַנוּ קומט, טעַכְּ
טערלען, אָהִים, קומט גיבער אָהִים!

זעהען געאיילט אָוועק. מאיר פערמאכט דעם אָרין קודש, געהט אָרוֹיס נָאָךְ זָהָר.

חנן

שטעהט ג ווילע מיט געלאָמענע אָויגען, הויבט אָן חיטטער זינגען "שיַר
השירים" קון דעם אָרט, וואו ער האָט אַיבְּרָגְּרָיסְּן
"וַיְהִי אֲפָרָאָדִים זענען זי ליפען דִּינְעָן דִּינְעָן דִּינְעָן
לְעַפְצָעָן זענען אִיטָל-שְׁעָהָן. ווַיְהִי גְּרָנְצָט-עַפְעָל זענען זי שְׁלִיְעָפָעָן
דִּינְעָן אָונְטָעָר דִּין דַּקְתָּר".

הענער

חויבט אויף דעם קאָפּ, קוּקָט אויף חננ'ען
חנן, ווֹאָס זינגעסטוֹן (חנן וווערט עינטשוויגען, עטנענט די אויגען, קָרְקָעָן
אויף הענער) דִּינְעָן פָּאָרָת זענען נָאָס, בִּינְעָט נָאָר-וֹאָס ווַיְזָעָר גַּעַם,
זָעָם אִין מְקוֹתָה.

חנן

הענץ

בשעת דז ביוט זיך טובל, בענטצטו שכותז פראזועעסט כוונות
און יהודים לוייטן *ספער רזיאלז*

חנן

י.

הענץ

און דז האסט קיין מורה ניכטן

חנן

ניין.

הענץ

און דז פֿאַסט משבת לשבות זיך איז דאס נישט שווערט

חנן

מיר איז שווערטער שבת צו עסען, איזידער די גאנצע וואָך
צו פֿאַסטען. איך האָב אַנְגְּרוֹאָרָעָן דעם גלוּסָט צו עסען. (פֿרְיוּז)

הענץ

איינטס

פֿון ווֹאָס ווֹעֲגָעָן טהוֹסָטוֹ דאס אַלְזִין ווֹאָס ווֹילְסָטוֹ דערְמִיט
דערְגְּרִיכְעָן?

חנן

וַיְיִדְעֵנָה זֶה זֶה

איך וויל... איך וויל דערְגְּרִיכְעָן אַקְלָאָרָעָן אָוָן פֿינְקְלָעָן-
די גען דימענט. צוּשְׁמַעְלְצָעָן אַיהם אַין טְרַעְבָּרָעָן אָוָן אַרְיִינְגְּאָפְּעָן
אַין מִין נְשָׁמָה... איך וויל דערְגְּרִיכְעָן די שְׁטְרָאַהָלָעָן פֿוֹנְסָם
דְּרִיכְיָעָן הִיכְלָל, פֿון דערְ דְּרִיטְעָרָסָפְּרָה—תְּפָאָרָת... איך וויל...

(מיט גאנט זעהר אומרווינ) יאָן אַיךְ מִזְ בְּעַלְמָמוֹן צְחוּי פַּס-
לעַנְ מִיט גַּלְדָּעֵן רַעֲנוֹלָעֵן... פַּאֲרַ יַעֲנֵם, וְאֶסְ קָעֵן נַאֲרַ צַעַה-
לָעַן רַעֲנוֹלָעֵן...

הענץ

ערשטיינט

אַט וְאֶסְ... זַעַה, חַנְן, חַיטַן, דָו שְׁטַעַחַט אַוְיךְ אַגְלַיְ-
שְׁלַיְגַען וְעַבְדַן... הַוְרַךְ הַיְלִיגַען כְּחוֹתָם וְעוֹסְטוֹ זַעַס אַלְצַן גִּישַׁט דָעַר-
גַּרְיִיכַעַן...

הענץ

קַוְקָס אַיְתָם אַן דְּרִיבְיסָט

אוֹן אָן גִּישַׁט דָעַרְן הַיְלִיגַען תַּעֲזַן אָן גִּישַׁט דָעַרְן הַיְ-
יַּיְגַעַן

הענץ

שְׁפָאַרְקַן דְּרִיבְּרַאַטְ�וִין

אַיךְ הַאֲבָבָן מַוְרָא מִיט דִיר צָו רַיְזַעַן, אַיךְ הַאֲבָבָן מַוְרָא צָו
שְׁטַעַחַן נַעֲבָעַן דִירַן
גבָּתַן גַּעֲאַיְילַט אַרְוִוִּים. חַנְן פְּלִיבַּט אַוְמְפַעַוְעַט מִיט אַדְרִיבְּטַעַן אַוְיסְדוּרַוק.
קָנְגַס גַּעַת אַרְיִיךְ מַאיַּר, קָנְגַס גַּעַת מַיוֹחַד 1-טַעַר גַּטְלַן.

1=טַעַר גַּטְלַן

אַבְּגַעַזְאַנְט אַכְּצַעַן קַאְפִּיטְלַעַן תַּהֲלִים אוֹן גַּעַנוֹב. וְאֶסְ,
דַעַם נַעֲגַעַן תַּהֲלִים אַבְּגַעַן פַּאֲרַ אַגְלַיְ אַיְזַן רַיְיד מִיט נַיְיַ,
הַבְּפָעַן זַיְן אַרְיִינְגַעַזְאַגְט—זַעַגְעַן זַיְן וּוַיְתַעַר,
עַס לְוַיְט אַרְיִין אַשְׁר זַעַהַר פַּעֲרַהַזְעַט.

אַשְׁר

נַאֲרַ-וְאֶס בְּעַגְעַעַט בְּרוֹן דַעַם שְׁנִיְידַעַר. עַר אַיְזַן גַּעַקְוּמַעַן
סַחַן קַלְימַאַוּקָעַ, וְאוֹ סַנְדַר אַיְזַן צְנוּיַּפְגַעַפְאַהַרְעַן מִיט דִי
מַחְוָגָנִים, אוֹן זַעַגְטַן, אוֹן מַאיַּן גִּישַׁט דָוְרַגְעַקְוּמַעַן. סַנְדַר הַאֲרַ

געמַהנטש פֿים חונַס צד צעַן יאָהֶר קֹעֵס. אָוּן די מְהוֹתָנִים
הָאָבעַן גַּעֲבַעַן נָאָר פֿינַף—אַיִוּ מעַן זַיִן צוֹפְּאָהָרָעַן...

מאַיר

צַוְין דָּאָס פֿערְטַע מְאָלָן!

3-טער בטלן

וְאָס פֿאָר אַגְּרַזְוּהַתְּאָנוּ

דעָר מְשׁוֹלָח

זָוָם צִּיטָעַן בְּטַלְן מִיטַּן שְׂמִיכְעַל

איָהֶר האָט אַלְיַין גַּעֲוָגַט, צַוְּן אַשְׂדוּן טָהָות מעַן מִיטַּן
לְעַם, וּעֲלַכְעַר אַיִוּ בְּעַשְׁרַטְן.

חַנְן

גַּלְיִיכְט זַיִן אוִיס, מִיטַּן העַכְסָטָעַן צְעַגְיִיסְטְּרַוְּגַן

איָק הָאָב וּוִידְעַר מְנַצְּחַ גַּעֲוָעַן!

פְּאָלָט אָוָן פְּחַ אַוְיְפַּן בְּגַנְק אָוּן בְּלִיבַּט זַיִעַן מִיטַּן אַגְּרַזְוּהַתְּאָנוּ
נְלִיק אַוְיְפַּן פְּנִים.

דעָר מְשׁוֹלָח

געַהַמְט זַיִן זַאְק, גַּעַהַמְט אַרְוִיסְטַן אַיִוּם אַגְּמַטְעַגְעַן,

צִּיְּטַ קְלִיבַּעַן זַיִן אַיִן וּוְעַג.

מאַיר

וְאָס אַיִלְמַט אַיהֲרַן

דעָר מְשׁוֹלָח

איָק בֵּין דָּאָר אַגְּשַׁוְתָּה. פְּרִיצִים שַׁיְּקַעַן דָוָרְךָ מִיר אַיְגַּעַד
זָוָם אַנְדָעָרַן וּוַיְכַיְּגַע יְדִיעָות, זַעַלְטַעַן חַפְּזִים. דָאָרְךָ אַיָּק זַיִן
אַיְלָעָן. די צִּיְּטַ אַיִוּ נִישְׁטַמְגַע.

מאַיר

איָהֶר וּוְאָלָט כָּאַטְשׁ וּוְרַטְעַן בֵּינוּ עַס וּוְעַט אַנְהַוְיַעַן טַאָגַעַן.

דער משלוחה

זום טאגען איי וויט, און מיין וועג איי לְפָנֶן אַרְוֹם
האַלְבָעַ נְאַכֵּט וּוּל אִיךְ אֲרוַיסְגַּעַהּ.

מאיר

דרויסען איי שטאָק-פֿינְסְטֶרֶר.

דער גַּשְׁלָחָן

מייט מיין לאַמְּטָעָן וּוּל אִיךְ נִישְׁתְּפָרְבְּלָעַנְדוֹשָׁעָן.

פּון חדַר מִיּוֹד גַּעַלְעָן אַרְוִיסְ-פּֿטְעָר אַן פּֿטְעָר בְּטְלָנוֹם אַן דִּי יִשְׁיבָה-בְּגָוִיּוֹם.

2-טער בְּטָלָן

מול-טוּבוֹן זָאָל דַּעַר אוּבְּעַרְשְׁטָעַר צּוֹשִׁיקָעַן אֶרְפּוֹאָה שְׁלָמָה
דַּעַר חֻלְנִיתָן.

אלע

הַלוֹאִי, אַמְּנוֹן

1-טער בְּטָלָן

געַדְאַרְפַּט אִיכְטַ פְּאַרְן גִּילְן קְוִיפָּעַן אֶבְּיַסְעַל מַשְׁקָה אַן
קִילְלָעָן.

מאיר

אִיךְ האָפּ שָׁוֵין צּוֹגְעַנְגִּיטִּיט. (געַהְמָן אַרְוִיסְ פּוֹן בּוֹזִים אֶגְלָעַשְׁלָל אַן
קִילְלָעָן) קּוֹמֶט אַין פְּאַלִישַׁן, וּוּלְעָלָן מִיר דָּאַרְטָעַן מַאֲכָלָן «לְחִיִּים».

עַס פְּעַזְנַט זִיךְרְבִּיטִיט דִּי טַהְיָר אַן עַס גַּעַתְּאַט אַרְיוֹן סְגָדָר אַין אֶגְוָאנְדְּרָגָעָן
שְׁפִילְעַטָּעַן בְּגָד, דִּי הַיְטָל אַרְוִיפְּגַעְיוֹקָט. פְּרַעַהְלָךְ. נָאָךְ אַיְתָם זְרִימִי—שִׁיר יְדָעָן.

מאיר אַן דִּי בְּטָלָנוֹם

צּוֹזְמָעָן

אי ר' סְנָדרִי בְּרוּן הַבָּאוֹן

סנדר

געפֿאַהָרָעַן פַּאֲדָבִי קְלוֹינַ—קְלָעֵר אַין, מַעַן דָּאָרְךָ אַרְיִינְגָּעַתְּ
פַּאֲזַטְּהָוָן, וַאֲזַטְּ טַהָוָן אַגְשִׁי שְׁלָוָמִינוּ. (בעמְערָקֶט די פֶּלְעָשֶׁל די
מאַיזְיָה) גַּעֲמִינְט, זַיְיַ וַיְזַעַן אָוָן לְעַרְגַּעַן אַזְעֵר רַיְדָעַן וַוְעַגְעַן
חוֹיכָעַ עֲנִינִים. עַרְשַׁט זַיְיַ קְלַיְבָּעַן זַיְיַ גַּאֲרַטְּרִינְקָעַן תָּקוֹן! כַּאֲזַי

כַּאֲזַי אַמְתַּע מִירָאָפְּאָלִיעַר חַסְידִים!

1-טער בטלן

איַהָרַ וּצְעַטְּ פִּיטְ אָוָנוּ נַעַמְעַן אַ קְאָפְּעַטְשָׁקָעַ, רַיְ סְנָדָה.

סנדר

פְּרָאָ אַרְטַּן אַיְךְ וּוְעַל אַלְיָין שְׁטָעַלְעַן תָּקוֹן, אָוָן אַ פִּינְגָּעַם
תָּקוֹן. גַּיְתְּ מִיר אַבְּ מַולְ-טוּבוּ אָוָן אַ גּוֹטָעַר שָׁהָה פַּעַר/קְנָסַט די
טַּאָבְּטָעַ.

הַנְּן כָּאָפְּטַ זַיְיַ אַיְיךְ פָּוּן אַרְטַּ עַדְשִׁיטְעַרט

78

מוֹלְ-טוּבוּ מוֹלְ-טוּבוּ

מאַיְיךְ

אוּן אָוָנוּ הַאָטַט מַעַן נַאֲרַ-וּזְקָס אַגְּבָעָזָאַיטַ, אוּן איַהָרַ זַיְיט נִישְׁטַ
דוֹרְגַעְקָוּמָעַן מִיטַּן מַחְוֹתָן, אוּן דָּעַרְ עַבְּינַן אָוּן בָּטַל גַּעֲוָאָרָעַן.

3-טער בטלן

מִירַ הַקְּבָעַן זַיְיַ צְוַיְיַ מַצְעַר גַּעֲוָוָן!

סנדר

גַּעֲוָוָותַ טַאָקָעַ בָּטַל גַּעֲוָאָרָעַן, נַאֲרַ אַין דָּעַרְ לְעַצְטָעַר רַגְעַ הַאָטַט
דָּעַרְ מַחְוֹתָן מִסְפִּים גַּעֲוָוָן אָוּן מִירַ הַקְּבָעַן גַּעֲוָרְיָבָעַן לְמוֹלְגַעְאַיִם.

הַנְּן

הַנְּאַיִם!... הַנְּאַיִם!... וַיְיִהְיֶה? וַיְיִהְיֶה? קָאָן דָּאָס זַיְן?... אַיְיךְ

גרויס (עראיזו-יילונג) האָבען, הייסט דאס, נישט געהאלפֿען נישט די
מעניהם, נישט די מקאות, נישט די צדופים, נישט די סגופיסן
אַלץ אומזיסט?... ווּאַס-וּשׁ אִיצטער?... מיט וואָסער וועזז מיט
וּזְסָעָרָעָ פְּחוֹתָ? (כאמפֿט זיך קָאָרֶין ברוטס, גלייכָט זיך אוּס, מיט אַהֲלָהָה-
דייגען פְּנִים) אַ-אַ-אַ!... פָּאר מיר ענטפלעקט זיך דער סוד פָּון
גרויסען צוּוַיְפָּאָכִיג-אוַיסְגָּעָרְטָעָן שָׁמֶן!! אַיך... זעה אַיהֲם!!...
אַיך... אַיך... אַיך האָבָּן מְנַצֵּחָה... געווען!! (פָּאָלָט אוּפּ דער ערָרָן)

דער משולח

עַפְנֵט דָעַם לְעַמְתָעָרָן

דָעָס לְיכַטְעַל תְּקַט אַוִיסְגָּעָרְעָנָט. מַעַן דָאָרָף אַנְצִינְדָעָן אַ נְיַעַן.
שְׂרַעַנְדִּיגָע פְּרִיעָז

סְנַדר

מַאיָּרָן ווּאָס אַיְן דָא אָנוֹי פִּינְסְטָעָרָן ווּאָלְסָט אַנְצִינְדָעָן לְיכָטָן.
מַאיָּר צִינְדָעָן אַן

דער משולח

גַּעַחַת שְׁטִילְזָו צָו סְנַדרָּן

גַּיִיט אַוְהָר מִיט דָעַם מְהֻוָּהָן דָעַרְכָּעָקְמָעָן

סְנַדר

שְׁקַט אַיָּם אַן שְׂעָרוֹאָנְדָרָעָט, אַ בִּיסְעָל דָעַרְשָׁאָקָעָן

...
...

דער משולח

עַס טְרַעְפַט, אָוּ מוֹהָוְתָנִים וְאָגָעָן צָו אָוּן הַאָלְטָעָן נִשְׁטָ
חוֹאָרט. עַס דָעַרְגָּעָהָט אַנְצִינְדָעָרָשׁ מְאַל צָו אַ-דִּין-תּוֹרָה. מַעַן דָאָרָף
זְיַין זְעוּהָר אַבְגָּעָהִיט...
...

סְנַדר

דָעַרְשָׁאָקָעָן צָו מַאיָּרָן

וּוְעַד אַיְן דָעַר יְדוֹ אַיך קָאָן אַיָּם נִשְׁטָ?

מאיר

עד איז א נישט-היגער, אַ מושלט...

סנדה

וואס וויל ער פון מירן

מאיר

איך וויס נישט.

סנדר

פערהיינדיג זיך

אשוו! גיב א שפֿרְנוֹג זו מיר אונז זאג, אויך האָב גע-
היסען צוּגֶרִיטָעָן משקה, אַיְגֶגֶעָמָקָכְטָט אָוָן אַ גוֹטְעָן פָּעָרְבִּיסָעָן.
געשווינד, אויף איין פּוֹט, (אשר לוֹיכָס אָרוֹיטָס) בֵּין מען ווועט דָּאָרָ-
טָעָן צוּגֶרִיטָעָן, ווּעָלְעָן מיר דָּא אַ ווּיְלָעָן זִיצָעָן אָוָן פָּעָרְבִּעָן-
גען... אָפְּשָׁר ווּוִיס ווּרְעָר אַ נִּיעָם ווּאָרְטָט פּוֹן אָנוֹזָעָר רְבִּין, אַ
מוֹפָת, אַ מְשָׁל. יְעַדְּתָן ווּנְעַדְּתָן אַיְזָעְרָעָר פּוֹן פָּעָרָל,

1-טער בטלן

זו מאירין

בעהאָלָט דָּגָס פְּלָעָשָׁעָל, ווועט צוֹנוֹן קָומָעָן אויף מָאָרְגָּעָן.

מאיר בעהאָלָט

דער משולח

אייך וועל אייך דערצעהָלָעָן זִינְעָם אַ מְשָׁל. עַס אַיְזָעָר
קָומָעָן צָוָם רְבִּין אַ חֲסִיד, אַ גָּבִיר, נָאָר אַ גָּרוֹיסָעָר קָמְצָן. הָאָט
דָּעָר רְבִּי אִיהָם אַנְגָּעָנוּמָעָן פָּאָרִין הָאנְד, אַזְגָּעָפִיהָרֶט צָוָם פָּעָנָ-
סְטָעָר אָוָן גְּזָוָּגָטָן: «קָוק». הָאָט דָּעָר גָּבִיר אַרוֹיסָעָקוּט אַיְפִּין
גָּאָס. פְּרָעָגָט אִיהָם דָּעָר רְבִּי, «וואָס זְעָמָטוֹ?» עַנְטָפָעָרט עַזְּ-
אייך זְעָהָהָמָעָן». נָעָהָמָט אִיהָם ווּדְרָעָר דָּעָר רְבִּי פָּאָרִין הָאנְד
אוֹן פִּיהָרֶט אִיהָם צָוָם שְׁפִיגָּעָל אָוָן זָגָטָן: «קָוק», וּואָס זְעָמָטוֹ
איְצָטָן» עַנְטָפָעָרט עַד: «איְצָט זְעָהָאָיְךָ זָגָטָן».

רבי: פערשטערט דו מיך. אין פענטטער איז גלאז און אין
שפיגעל איז גלאז. נאָר די גלאז פון שפיגעל איז אַ ביסעל בע-
זילבערט. און ווי באָלד נאָר בעוילבערט, הערט מען אויף צו
זעהן מענשען און מען הויפט אַן זעהן נאָר זיך.

3-טער בטלן

אַן אַן אַן מותק מדש.

1-טער בטלן

היליגע ווערטערן...

סנדרא

צום משולח

הא? וואָס?... איהָר האָט דאס מיר געוואָלט אַ שטאָך טהוֹן?..

דער משולח

חס ושלום.

2-טער בטלן

געדראָפט עפֿעס זינגען. (זום 2-טער בטלן) זאג דעם רביעיס גנוּן?
3 טער בטלן הויבט אַן זינגען אַ שטילען מיסטיישען חטירישען גנוּן. אלע
אלע העלהען אונטער.

סנדרא

פֿאָפט זיך אויף פֿון אַרט

און איצט אַ טאנז, אַ ריקודל! וואָס? סנדרא גיט אויס זיין
בת'יחידה און מען זאָל נישט מאָלען אַ ריקודל? וואָס פֿאָר מי-
ראָפְּאַליעֶר חסידים וואָלען מיר געווען! סנור, די דורי בטליטים און
מאָר לעגןן אויף אינער דעם צווײַטען די חענד אויף די אַקסלען, מאָכען אַ
רעועל, פֿערגלאָזען די אויגען, זינגען אַ מאָגאָטָן-מִסְטִישָׁן גנוּן אַן דראָעַן זיך
לאָנְגָּזָם אויף איזין אַרט. סנדרא רייט זיך אויס פֿון רעדעל, פֿרעהַלִּיך) און
אייצט אַ מרעהַלִּיכען טענצעל. אלע אהער!

2-טער בטלן

בחורימן! בחורימן! אלע אַהעֲרָד! (עס געהן צו עטליךע בחורימן)
הענעהן חנן! וואו זייט אַיְהָר? אַהעֲרָד! פֿרֻעהַלִיכָען רַיקּוֹד!

סנדר

אַ בִּיסְעֵל צְוִימִישֶׁת

אַנְיָן חַנְנָן מִיְּן חַנְנָקָע אַיְן דָּאָן וְוָאו אַיְן עַדְן וְוָאו
אַיְן עַר! בְּרַעֲגַט אַיְתָם מִיר אַקָּאָרְשָׁט אַהעֲרָד!

מאיר

דיַרְזָעַת חַבְעָן אוֹיפָךְ דָּעַר עַד

עַר שְׁלַאֲפָט גָּאָר אוֹיפָךְ דָּעַר עַד.

סנדר

וּוְעַק אַיְתָם אוֹיפָךְ וּוְעַק אַיְתָם אוֹיפָךְ!

מאיר

חַעַקְעַט אַיְתָם. רַעַרְזָאְקָעַט

עַר וּוְעַכְט נִישְׁטָא אוֹיפָךְ!

אַלְעַג גַּעַהַעַן צַו, בְּגַגְעַן זַר אַג, וּוְעַקְעַן

1-טער בטלן

שְׁרַיְיטָאָוִס דְּעַרְזָאְקָעַט

עַר אַיְן גַּעַשְׁטָאָרְבָּעַן!!

3-טער בטלן

בַּיִ אַיְתָם פָּוָן הַקָּנְד אַיְן אַרְוִיסְגַּעַפְּלָעַן דָּעַר סְפָר 'רוֹיאָל
הַמְּלָאָכִי'!!

אַלְעַג זַעַנְעַן עַרְשִׁיטָעַט.

דעַר מְשֻׁולָח

עַר אַיְן גַּעַנְיוֹקָט גַּעַוּאָרָעָן.

(קָאָרְהָגָג)

צוֹן טַעַר אַקְמָ.

א פֶּלְאָק אֵין בְּרִינְגִּיעַ, לִינְקֵס—די אַלְטָע הַילְצָעַרְנוּ קְלוּזִיּוֹן, סְפָרְצִיְיטִינְגַּע אָרְטִיבְּטָקוֹרָה, קְאָרְזִין קְלוּזִיּוֹן, אַבְּסָעֵל אָן אַזְּיַיט, אַבְּרָגָעֵל מִיט אַנְּאַלְטָעֵן
מִצְבָּחָדְשָׁתִין, וְאֵס אַרְיַיךְ אַיְתָם אַיְתָם אַיְוִוְיְגְּעַשְׂרִיבְּעָן: סְבָ. ג. הַקְּדוּשִׁים וְהַתּוֹרִים,
חַתְּן וּפְלָהָת, שְׁנַהְרוּגָו עַל קִידּוֹשׁ הַשֵּׁם, שָׁנַת תְּחִיָּה, לְפָנָיָה. נָאָכְ'ן
קְלוּזִיּוֹן—גַּעֲסָעֵל, אָן אַפְּאָרְקָלְגָּעֵן הַיְּוּלְעָן, וְאֵס גִּיסְעָן זִיךְרָנָה
מִיט דָּעַרְקָאַצְּיִיעַ. רַעֲכָטָס—סְבָדְרִסְטָהָוִיִּינְ, אַגְּרוּסְעַזְעַזְעַן הַחַיִּים
מִיט אַגְּנִיִּיק. נָאָכְ'ן הוֹיָן אַגְּרִיטָעָר טַוְיעָר פָּוּן הַוִּיקָּפָה, וְיִיטָּעָר,
אַגְּעָסְעָל, וְאֵס גִּיסְעָן זִיךְרָנָה צְנוּנָה מִיט דָּעַרְקָאַצְּיִיעַ. אַרְיַיךְ
דָּעַרְקָאַצְּיִיעַ רַעֲכָטָס, נָאָךְ דִּי קְרָאַמְעָן, אַגְּרָעַשְׁמָעַ, אַגְּרוּסְעַזְעַן
פְּרִיצְיִשְׁעָר גַּאֲרָטָעָן, דָּעַם פְּרִיצְיִסְטָאַלְאָגִין. אַגְּרִיטָעָר וּזְעָגָל אַגְּרָאַגְּמָן
צָוּם טִיְּן. אַרְיַיךְ יַעֲנָעָר זִיתָט טִיְּן אַיְוִיכְ'ן הַוִּיכְ'עָן בָּרָעָגָל אַגְּרָאַגְּמָן
מִצְבָּות. לִינְקֵס אַגְּרִיק אַיְבָּעָרִין טִיְּן, אַגְּמִילָה, גַּעֲנַתְנָעָר אַגְּרָאַגְּמָן, דָּעַל
הַקְּדוּשָׁה. אַרְיַיךְ נָאָךְ—גַּעֲדִיבְּטָעָר וּזְולָדָן.
די טַוְיעָרָן פָּוּן סְנָדְרִסְטָהָוִיִּינְ זַעַדְעָן בְּרִיאַת גַּעֲעַעַונְטָן. אֵין הַוִּיקָּפָה שְׁטָעַהָעָן
לְאַגְּגָעָן טִישָׁעָן, וְאֵס יַיְהָעָן זִיךְרָנָה אַגְּהָעָן אַרְיוֹסָט אַיְוִיכְ'ן פֶּלְאָק. די טִישָׁעָן
זַעַדְעָן גַּעֲנָרִישָׁן אַגְּרָוָם זִיךְרָנָה זַיְתָעָן אַרְיְמָעָלִילִיט, קָאַלְקָעָן. אַלְטָעָן אַגְּנָבָה
דָּעַרְ, אַגְּנָעָן וּזְיַיְהָעָן הַוְּנוֹגְעַרְגִּיגָה. שְׁאוּרָוּעָרָס גַּעַהָעָן אַרְיוֹסָט קְלוּן שְׁטוּבָה מִיט
גִּירְוּסְעַזְעַן פְּגָלָמְעַשְׁקָעָס מְאַכְלִים אַגְּנָעָמָן קָרְבָּעָמָן מִיט בְּרוּסָט אַגְּנָעָמָן זָוָם
טִישָׁעָן.

פֶּגַּר די קְרָעַמְלָעָק אַגְּנָעָמָן הַיְּזָעָר זַיְתָעָן וּוַיְבָעָר, מְאַכְלִים זַעַקָּעָן אַגְּנָעָמָן
גִּישָׁט אַרְאָב די אַיְגָעָן פָּוּן סְנָדְרִסְטָהָוִיִּינְ. בְּעַלְיָהָבָתִים אַגְּנָעָמָן גַּעַהָעָן

אַרְיוֹסֶם קָוָן קָלְוִי מֵיטֶ טַלִּית אָוָן מַקְלִילִין אָוָן גַּעֲהָעָן אַיִן דִּי חַיְזָעֶר אָוָן
קְרָאָמָעָן, אַגְּדָעָרָעָ שְׁטָעָלְעָן זִיךְרָ אַבָּ אַיִן רַעֲדָלָעָן. קָוָן סְנָדְרָסֶס הַוִּיכְרָה הַעֲרָטָ
זִיךְרָ אַגְּמָוֹנְקָדְשָׁבִילָ, שְׁעָנָן אָוָן אַגְּסָמְלָיְגָעְשָׁבִילָ.
אַחוֹנָנָרָ. אַיִן מִיטָּעָן גָּאָסֶ, פֿאָגָר דָּעָרָ קָלְוִיָּ, שְׁטָעָתָה דָּעָרָ חַתְוָהָאָוָרָתָ, אַגְּדָעָן
יַּחֲרָעָנְטָעָר יְהָדָ אַיִן אַגְּאָטְלָעָנְדָעָר שְׁוֹפִיצָעָ, פֿאָלְעָנָטָר דִּי הַעֲנָדָהָיְנְטָעָרָן
גַּפְרָטָעָלָ, נַעֲפָעָן אַיִםָּ דָּעָרָ צְוִינְטָעָר בְּטָלָן.

דָּעָרָ אָוָרָחָ

קוֹקָטֶ אַרְוֹסֶ וִי שְׁוָהָל
אַגְּעָהָבְּעָנָעָ שְׁוָהָלָ בִּי אַיִּיךְ... אַגְּפִינְעָ, אַגְּגָרוּסָעָ, דִּי
שְׁכִינָהָ רָוָהָטָ אַוִּיפָּ אַיהָרָ. וּוֹיְזָטֶ אַוִּיסָּ, זַעַהָרָ אַגְּאָלְטָעָ?

2-טָעָרָ בְּטָלָן

זַעַהָרָ אַגְּאָלְטָעָ, זְקָנִיםָּ זְאָגָעָן, אַגְּזָעָרָ זְיִיעָרָ זְיִידָעָסֶ הַאָבָעָן
בִּישְׁטָ גַּעֲדָעָנְקָטָ, וּוֹעֵןָ מְהָאָטָ זִי גַּעֲבָוִיטָ.

דָּעָרָ אָוָרָחָ

דָּעָרְזָעָתָהָ דִּי מִצְבָּה

אָוָן וּוֹאָסֶ אַיִן דָּאָסֶ (גַּעֲהָתָ צָה, לִיעָנֶט) «פָּהָ נִקְבְּרוּ הַקְדּוֹשִׁים
וְהַתְּהוֹרִים, חַתְּןָ וּפְלָהָ, שְׁנַהְגָּנוּ עַל קְדוֹשָׁ הַשָּׁם, שְׁנַת תְּחִ"חָ». אַ
חַתְּןָ מִיטֶּ אַגְּלָהָ גַּעֲהָרְגָּעָטָ אַוִּיפָּ קְדוֹשָׁ הַשָּׁם?

2-טָעָרָ בְּטָלָן

אַגְּזָעָרָ צְוָרָרָ חַעְמָעְלִיקָ, יִמְחָ שְׁמוֹ, אַיִן אַגְּגָפְאָלְעָןָ מִיטֶּ
זְיִינְעָ קְאָזָקָעָןָ אַיִּפְעָןָ שְׁטָאָטָ אָוָןָ הָאָטָ אַוִּיסְגָּוּלְעָטָ אַגְּעָלְפָטָ
יַּודְעָןָ, הָאָטָ עַרָּ גַּעֲהָרְגָּעָטָ אַגְּחַתָּןָ מִיטֶּ אַגְּלָהָ, בְּשַׁעַתָּ הָאָטָ
זִיְּ גַּעֲפִירָהָטָ צָוָ דָּעָרָ חַוָּפָתָ, מַעַןָּ הָאָטָ זִיְּ מַקְבָּרָ גַּעֲוּוֹןָ דָּאָ
אַיִּפְעָןָ אָרָטָ, וּוֹאָוָמָהָאָטָ זִיְּ גַּעֲהָרְגָּעָטָ, בַּיִּידָעָןָ אַיִּיןָ קְבָּהָ,
אָוָןָ פּוֹןָ דַּעֲמָאָלָטָ אַגְּנָגָטָ מַעַןָּ אַיִםָּ דָּעָרָ «הַיְלִיגָּעָרָ קְבָּרְלָ».
(שְׁטִילָ, זִיְּ אַגְּהָיְמָנִישָׁ) יַּעֲדָעָןָ מַאְלָ, בְּשַׁעַתָּ דָּעָרָ רַבָּ אַיִּיןָ מַסְדָּרָ
קְדוֹשָׁןָ, הַעֲרָטָ עַרָּ זְיִפְעָזָןָ פּוֹןָ קְבָּרְלָ... אָוָןָ בִּיְ אָנוֹ אַיִּיןָ פּוֹןָ
לְאַגְּנָגָטָ אַגְּלָהָ, אַגְּזָעָרָ נַאֲגָרָ דָּעָרָ חַוָּפָתָ גַּעֲהָטָ מַעַןָּ אַגְּנָגָזָןָ אַרְוֹסֶ

קבריל, משמח זיין די בערגאָבעגען חתן און פֿלְתַּג...

דער אָוֶרֶת

א פִּינְגֶּר מְנַהֲגָן

(זון סנדרס הויף געחס אָרוֹיסִיס מאַיר, געהט צו)

מאַיר

מיט חיַז

אייז עס אַנְּצָרִים-מְאַלְצִיְּטַן! זינט אֵיך שטעה אויף די פֿיסְטַן
הָאָב אֵיך אָזָא אַרְיִים-מְאַלְצִיְּטַן נִישְׁתַּג עזעהָן!

דער אָוֶרֶת

קִין הוֹזֵשׁ נִישְׁתַּג, סְנָדֵר גִּיט אָוִיס זִין בְּתִיחִידָה...

מאַיר

מיט הַתְּלָהָבוֹת

מְטִילַת יַעֲדָרָן צו שְׂטִיק פִּישַׁ, נְאַכְּדָעַם צו שְׂטִיק גַּעַ-
ברָאַטְעַנְסַ, אָוּן דָּאַךְ צִימָעַס! אָוּן פָּאָר דָּעַר סְעוֹדָה הָאָט מַעַן
גַּעֲנִילַע בְּרָאַנְפְּעַן אָוּן לְעַקְעָן! דָּאַס דָּאַרְפַּן דָּאַךְ אַפְּקָסְטָעַן מַיִ-
לִיאָסְעַן גַּעַלְדַּן, נִישְׁתַּג צו מְשֻׁעָר זִין!

2-טער בְּטַלְנַן

סְנָדֵר וּוַיִּסְ וּזָאַס עַר טָהָוֶן. אָוּן מַאיַּו נִישְׁתַּג יַוְצָא פָּאָר
איין גַּעֲרָפְעָנָעָם אָוֶרֶת, אָוּן נִישְׁתַּג קִין גַּרְוִיסְעַ אַחֲרִיוֹת. וּוּעַט
עַר זִיךְ בְּלָאַעָן! אַבְעָר אָוּן מַאיַּו נִישְׁתַּג יַוְצָא פָּאָר אַרְיִמְעָלִיט
איַן טְפָאַע אַגְּרוֹיִסְעַ סְכָנָה... מַקְאָן דָּאַךְ קִינְמָאַל נִישְׁתַּג וּוּסְעַן,
וּוְעַר עַס גַּעֲפִינַט זִיךְ אָוּן די בְּגָדִים פָּוֹן אַנְּצָרִיםַן. אַפְּשָׁר אַ-
בְּעַטְלָעַר אָוּן אַפְּשָׁר גַּאַר אַנְדָּעַרְשׁ וּוְעַר. אַנְסָטָר, אַל-יוֹגִיק...

מאַיר

פָּאַרְוּזָס נִישְׁתַּג אַלְיהָוַה הנְּבִיא? עַר וּוַיִּזְׁסַט זִיךְ דָּאַךְ אַלְעַ-

מָאַל אָוּן גַּעֲשְׁתָּאַלְטַן אַנְּיָאַבְּוֹן.

דעָר אַוְרָה

אַבְגָעָהִיט דָאָרָף מֵעַן זַיִן נִישְׁתְּ נָאָר מִיט אַרְימַעְלִיטִיט. וּועַגְעַן קִין מַעֲנְשָׁעַן קָאָן מֵעַן נִישְׁתְּ וּוֹיטְעַן, וּוֹעַר עָר אַיִן, וּוֹעַר עָר אַיִן גַעֲוָעַן אַיִן פְּרִיהֻעַדְגִּיגָעַן גַּלְגָּלִ אַוְן צְוִילִיב וּוֹאָס עָר אַיִן גַעַז-קּוֹמָעַן אוּיפְּ דָעָר וּוֹעַלְטַ.

(פָּון גַעַסְעַל לִינְקָס גַעַטְטָ אַוְאִים דָעָר מַשְׁוֹלָחַ מִיטְצָן זַאָק אוּיפְּ דִי פְּלִיעַעַן)

מַאְיִיר

דָעַרְזָעַהְעַנְדִּיגָּ דָעַם מַשְׁוֹלָחַ, גַעַתְּחַצְּזָרְ צַו אִירְםָ
שְׁלוּמָ-עַלְיכָם. אַיִהָר זַיִיט וּוֹידָעָר גַעֲוָעַן צַו אַוְנוֹזָ

דעָר מַשְׁוֹלָח

מֵעַן חַצְטָ מִינְקָ וּוֹידָעָר גַעַשְׂקָטְ אַהֲרָ.

מַאְיִיר

אַיִהָר זַיִיט גַעֲוָעַן אַיִן אַגְטָעָר זַיִיט, צַו אַגְבִּרְיַעַנְךָ
הַתְּבָנָה.

דעָר מַשְׁוֹלָח

וּוֹעַגְעַן דָעָר חַתּוֹנָה רַעַדְתָּ מֵעַן אַיִן דָעָר גַעַנְצָעָר גַעַגְעַנְטָ.

מַאְיִיר

אַיִהָר הַאָט אָפְשָׁר גַעַטְרָפָעָן וּוֹאוֹ אַיִן וּוֹעַג דִי מַחְוֹתְנִים
זַיִי הַאָפָעָן פְּעַרְשְׁפָעַטְגָּטָן.

דעָר מַשְׁוֹלָח

דעָר חַתּוֹנָה וּוֹעַט קּוֹמָעַן בְּעַצְיַעַנְסָן.

גַעַחַט צָוּם קְלוּינָג דָעָר אַוְרָה, 2-טָעָר בְּטָלָן אַוְן מַאְיִיר גַעַהְעַן אַיִן הוֹיָה. חַינְטָפָר
דִי טִישְׁעַן בְּעַזְוִיְיזָט זֶרֶר לְאָה אַיִן חַוּנוֹה-הַלְּיָדָעָ, דְרַעַתְסָ וּדְקָרְטָגְעַנְדָרְגָי מִיט
אַיִינְגָעָ נָאָר דִי אַנְדָעָרָעָ פָּון דִי אַלְטָעָ אַרְיָמָע יְדוֹעָנְגָס. אַנְדָעָרָע אַרְיָמָע
צִיְהָעָן זַיִן צַו אַיִהָר. דִי וּוֹאָס הַאָפָעָן גַעַנְדִּילָטָ טַאנְגָעָן גַעַהְעַן אַרְוִיסָט
אוּיפְּגָן פְּלָקָן, מַאְכָעָן רַעַדְלָעָן.

א יודען מיט א קינד

קאנטטעט

אין האב גוטאנצעט מיט דער פלה.

א הינקדיגע

אין אוין. האב זי אַרְמוֹגָעָנוּמָעָן אָוָן גָּוטָאנְצָט. כי, כי,

דער האָרְבָּאָטָעָר

וּאָס טָאנְצָט עֲפָעָס זִי פֶּלַה נָאָר מֵיט וּוַיְבָעָר? אִיךְ וּוְאָלָט
אוּיךְ וּוְעָלָעָן אַרְמוֹנָהָמָעָן זִי אָוָן דְּרָעָהָעָן זִיךְ מֵיט אַיְחָר, כָּאֵן,
כָּאֵן, כָּאֵן

עַטְלִיכָּע אַרְיִמְעָלִיט

כָּאֵן, כָּאֵן, כָּאֵן!

עַס גָּעהָעָן אַרְוֹוִיס פָּן שָׁוֹבָא אַוְיטָן אַגְּנִיק פְּרָאָדָע, גִּישָׁן, בְּתִיהָ

פְּרָאָדָע

אוּמוֹרוֹווֹג

וּוְהָ אִיז מִיר! לאַהֲלָע טָאנְצָט נָאָר אַלְץ מֵיט זִי אַרְיִמְעָלִיט.
בַּי אַיְחָר וּוְעָט זִיךְ דָּעָר קָאָפּ פֿערְדְּרָעָהָעָן. טָעַטְעַרְלָעָן,
בְּדָעְנָגָט זִיךְ צָוְ פִּיהָרָעָן אַהֲרָעָן.
זָעַט זִיךְ אוּףְּפָעָקָעָלָן. גִּיסְלָן בְּתִיהָ גָּעהָעָן זִיךְ לאַהֲרָעָן

גִּיטָּל

גָּעָנוֹג, לאַהֲלָע, צָו טָאנְצָעָן. קוֹם.

בְּתִיה

דיְר וּוְעָט זִיךְ דָּאָס קָעְפָּעָלָע פֿערְדְּרָעָהָעָן.

זִי אָוָן גִּיטָּל גָּעהָמָעָן אָן לאַהֲרָעָן פָּאָר דִּי חָעֵנד אָוָן חַילְעָן זִיךְ אַפְּתָהָרָעָן

די אַרְיִמְעָ וּוַיְבָעָר

רִינְגְּלָעָן אַרְוֹם לאַהֲרָעָן מֵיט אַבְּעַטְעַדְגָּיָעָן, וּוַיְגַּעַנְדִּיגָּעָן גַּעַשְׂרִיָּה

— זִיךְ הָאָט נָאָר מֵיט מִיר נִישְׁט גָּוטָאנְצָט! מֵיט וּאָס בִּין

איך ערגרער פאר אַנְצָנְדָרְעָרָעָר?
 — אַגְּנְצָעַ שְׁעָה וּאַיך ווֹאָרט, זַי זָאַל מִיט מִיר טָאנְצָעַן!
 — לְאַזְטַּמְּקַן. נֶאֱן עַלְקָעַן דָּאָרְפַּן אַיך מִיט אַיְהָר טָאנְצָעַן.
 — מִיט דָּעַר הַיְנָעַדְקָעַר יְחַנֵּה הָאָט זַי זַיְךְ גַּעֲדָרָעָהָט
 אָפְּשָׂר צְעַדְןְּ מַאֲלַ, אָןְןְ כִּימַט מִיר אַפְּלִילְוָן אַיְן מַאֲלַ נִישְׁטָן אַיך
 הָאָבָּן צְוָן גַּאֲרְנִישְׁטַט קִיְּינְן מַולְן!

מִאיַר גַּעַת אָרוֹיסְסַן הַוִּיפְּרָה שְׁטָעַלְטַן זַיְךְ אַוִּיפְּ בְּעַנְקָעַל

מאַיר

אוַיְתָן קָוֵל מִיט אַגְּנוֹזְגַּג, וּיְיָ אַמְּרָשְׁעַלְאָק
 הָאָט גַּעַלְקָזְטַן בְּעַטְעַן דָּעַר מַחוֹתָן דָּעַר גַּבִּיר
 אַלְעַמְּעַן קוּמְעַן אַיְן שְׁפִּיכְלָעַר צָוּם טָהִירָן
 סְיוּוּסְטַן טִילְעַן נְדָבוֹתָן רַיְעַנְדָּעָר אַלְיָן
 צְוָן צְעַדְןְּ גַּרְאָשָׁעַן פָּאָר יְעַדְעָר פָּאָרְשִׁוֹןָן!

די אַרְיָמָעַלִּיטַט

לוַיְתָּעַן גַּעַיְילָט, שְׁטוֹפְּעַנְדִּיגְ אַיְינְעַר דֻּעַם אַנְדָּעַן, אַיְן הוִיפְּ, שְׁרִיעַן אוַיְקָנְגָּעָרָעָנָט
 צְעַדְןְּ גַּרְאָשָׁעַן!!! צְעַדְןְּ גַּרְאָשָׁעַן!!!
 דָּעַר פְּלָעַן וּוּרְטַסְטַן. עַס בְּלִיְבָעַן נָאָר לְאָהָה, נִיטָּל, בְּתִיה אָן אַבְּלִינְדָּר
 לִיכְעַ אַלְטָעַ

די בְּלִינְדְּלִיכְעַ אַלְטָעַ

כָּפָט אָן לְאָהָן

אַיך דָּאָרְפַּן נִשְׁטַן דִּי נְדָבָה, נָאָר טָאנְצָעַן מִיט מִיר. כָּאַטְשַׁ
 אַיְן מַאֲלַ דְּרָעָה זַיְךְ אַרְוּם מִיט מִיר. שְׁוִין פְּלִיזְגַּיְאָהָר, וּיְ
 אַיך הָאָבָּן נִשְׁטַן גַּעַטְאַנְצָטָן אֹוי, הָאָבָּן אַיך גַּעַטְאַנְצָטָן אַיך דָּעַר
 זְוַעַנְדָּן, הָאָבָּן אַיך גַּעַטְאַנְצָטָן (לְאָהָה גַּעַטְמָנְצָטָן אַיך דָּעַר
 אַיְהָר). דִּי אַלְטָעַן לְאַזְטַן זַיְךְ נִיסְטַן פְּקָעַן (פְּקָעַן נְאַזְטָן זַיְךְ, דִּי
 אַלְטָעַן מִיט אַפְּרֶכְאַטְעַן אַלְטָעַן, הַיְטַטְּמִיאַט) נְאַזְטָן... נְאַזְטָן!!!

גִּיטְלָפְּרִיט אַב דִּי אַלְטָעַן מִיט גַּפְוּזְגַּד אַיְן הוִיקְ, קַעְרַחַת זַיְךְ אַוְן אַוְן
 צְוַאַמְּעַן מִיט בְּתִיהָן פְּרִירָעַן זַיְךְ אַב לְאַחַעַן צָוּם גַּזְגִּיאָק, זְוַעַנְעַן אַוִּיפְּ
 גַּעַטְמָנְדָּן, דִּי שְׁאַרְוּעוּרָס אַיְן דִּזְוַעַן נִסְטָעַן-בְּנִיסְטָעַן דִּי טִישְׁעַן, שְׁלִיטְעַן-אָרוֹטְעַן.

פֿרָאַדָּע

בײַזְט בְּלִיכְט וּוֹי אַטְמָן, לְאַהֲלָעַ, הַאָסְט וּזְקָפְרָמְאַטְעָרֶטְזָ

לאה

מייט גועלקסעגען אויגען, אַפְרָוָהָרְקָעֵנְטָם, קָאָפָ, רְעוֹס וּוֹי אַין חָלוּם:
 זַיְהַ אָבָעָן מִיךְ אַרְוָמְגָעָנוּמוּמָעָן, אַרְוָמְגָעָרְגָעָלָט, גַּעֲדָרִיקְט
 וּזְקָפְרָמְאַטְעָרֶטְזָ... דָּעַר קָאָפְהָאָט וּזְקָפְרָמְאַטְעָרֶטְזָ... דָּאָס הַאָרֶץ הָאָט גַּעַיְ...
 פִּינְגְּעָר... נַאֲכָדָעַם הָאָט מִיךְ עַמְּיַצְעָר אַוְפְּגָעָהָזְבָעָן אַין דָּעַר לוֹפְטָ...
 טָעַן אַזְן אַוְעָקְגַּעַטְרָאָגָעָן וּוַיְתִּזְוִיתְטָ...

פְּתִיה

דָּעַרְשָׁרָאָקָעָן

לְאַהֲלָעַ! זַעַה, וּוֹי זַיְהַ אָבָעָן צַוְנִינִיתְשָׁט אָונַ פֻּרְפָּלְעָקָט
 דִּין קְלִיְידָן וּזְאָס וּוּעָסָטוּ אִיצְטָ טָהָוָן!

לאה

וּוֹי פְּרִיהָעָר

אָז מַילְאָוָת דַּי פְּלָה אַלְיָן פְּאָרָדָר דָּעַר הוֹפְטָ, קָוָמָעַ רָוּחוֹת
 אָונַ טָרָאָגָעָן וּזְאַוְעָקָ...
 ...

פֿרָאַדָּע

דָּעַרְשָׁרָאָקָעָן

וּזְאָס פְּאָר אַ וּוּרְטָעָר רָעְדָסְטוּ, לְאַהֲלָעַן דַּי שְׂוֹאָרְצָעַ טָאָר
 מַעַן נִישְׁט דָּעַרְמָאָגָעָן מִיט זַיְעָר נָאָמָעָן. וּוֹי זִיכְעָן זַיְקָ בְּעַהָאָלָ...
 טָעַן אָונַ פֻּרְגָּרְאָבָעָן אַין אַלְעָ וַיְנִקְעָלָעָה, אַין אַלְעָ לְעַכְעַלְעָה,
 אַין אַלְעָ שְׁפָעַלְטָעַלְעָן. אַלְיָן זַעַהָעָן וּוֹי, אַלְיָן הַעֲרָעָן זַיְ אָונַ
 וּוּאָרְטָעָן נָאָר, מַזְאָל זַיְיָ אַנְרוֹפָעָן מִיט זַיְעָר טְרָפְהָגָעָם נָאָמָעָן.
 שְׁפָרְינְגָעָן זַיְיָ בְּאַלְדָ אָרוֹסָן וּוּצְרָפָעָן זַיְקָ אַין אַוְיָף אַ מְעַנְשָׁעָן.
 טְפָוָן טְפָוָן טְפָוָן!

לאה

עפערן די אויגען

זי זענץ נישט קיין בייזע...

פראָדַע

גלויבען זי טאָר מען אויך נישט, אָו מַגְלִיבָעָן אָז נישט
נטען, ווערט ער צולצען און חוויבט אָן שטיפען...

לאה

נַחַר זַיְעָר

אַכְּבִּינְקָעָן אָנוֹ רִינְגָּלָעָן אָרוֹם נִישְׁט בִּיאָזָע דָּרוֹחוֹת, נָאָס
נִשְׂמוֹת פָּוּן מַעֲנְשָׁעָן, וּוֹאָס זַעַנְעָן גַּעַשְׁטָאָרְבָּעָן פָּאָר דָּעָר צִיְּטָה.
אָט זי קָזָעָן זַיךְּ דָּאָס זֶו אָונָהָרָעָן זַיךְּ זֶו זָאָלָז, וּוֹאָס
מַירְטָהָוָן אָן רִינְדָּעָן...

פראָדַע

נָאָט אֵין מִיט דֵּיר, טָאָכְטָעָרְלָן וּוֹאָס רָעְדָּסְטוֹן נִשְׂמוֹת וּוּעָלָן
בָּעָ נִשְׂמוֹת רִינְעָז כְּשָׂרָע נִשְׂמוֹת פְּלִיהָעָן צְרוּף אַוְיפְּן הַימָּעָל
רוֹתָעָן אִין לִיכְשָׁגָעָן גַּנְּדָעָן...

לאה

זַיְיָן בְּאַכְּבָעָנִית, זַיְיָן זַעַנְעָן מִיט אָלָגָן (מִיט גַּאנְזָדָעָר טָאָן) בָּאָס
בָּעָן אָז מַעֲנְשָׁה וּוֹעָרָט דָּאָס גַּעַבָּרָעָן אַוְיפְּן אָגְרִיסָּעָן לְאַנְגָּעָן לְעָזָן
בָּעָן, אָן אָז ער שְׁטָאָרְבָּטָעָר פָּאָר דָּעָר צִיְּטָה, וּוֹאוֹ קוּמָט אָהָיָן זַיְיָן
נִישְׁטָה דָּעָרְלָעְפָּטָעָר לְעַפְּעָן זַיְיָן פְּרִידָן אָן זַיְיָן לִיְּזָה זַיְיָן גַּעַז
דְּצָנְקָעָן, וּוֹאָס ער האָט קִיְּן צִיְּטָה גַּעַהָעָט זֶו טְרָאָכָעָן, זַיְיָן גַּעַז
מַעֲשִׂים, וּוֹאָס ער האָט קִיְּן צִיְּטָה גַּעַהָעָט זֶו טְהָוָה וּוֹאוֹ קוּמָן
אָהָהָן דִּי קִינְדָּעָר, וּוֹלְבָּעָ ער האָט קִיְּן צִיְּטָה גַּעַהָעָט זֶו האַכְּבָעָן
וּוֹאוֹ קוּמָט דָּאָס אַלְּצָן אַתְּיָן וּוֹאוֹת (פֿערְטְּרָאָסָה) האָט גַּעַלְעָט אָס
בָּחוֹר, גַּעַוּעָן אֵין בֵּין אִיחָם אָז הַוִּיכָּעָ נִשְׂמָה אָן טְפָע גַּעַדְגָּנְקָעָן,
אָס לְאַנְגָּעָר לְעַפְּעָן אֵין גַּעַוּעָן פָּאָר אִיחָם... אָן מִיט אַמְּאָל, אֵין
איַיְן וְאָט האָט זַיךְּ אַיְבָּעָרְגָּעָרְסָעָן זַיְיָן לְעַפְּעָן, אָן עָס זַעַנְעָן

געקומען פֿרְעָמְדָעַ מעונשען און זאָבען איהם מקבר געוווען אין
אַ פֿרְעָמְדָעַ ערְדַּ (מיט פֿערְזָוִיְתָלְבָגָן) וואַיזְשָׁע אַיזְ אַהֲנְגַעְקְוָמָעַן
דיַן אַיבְּעָרְיְגָעַר לְעָבָעַן זֵינַע רַיִדַּ, וּזְאָס זָעַנְעַן עַנְטְּשָׁוִוְיְגָעַן גַּעַזְ
וּזְאָרְעַן, זֵינַע תְּפִילָות, וּזְאָס זָעַנְעַן אַיבְּעָרְגְּרִיסָעַן גַּעַזְאָרְעַן...
בְּצָבָעַן, אַ לְיַכְתַּ, אָזְ זַיְ וּוּעָרְטַ פֿעְרָלָאַשָּׁעַן, צִינְדָּטַ מַעַן זַי וּוּידָעַרְ
אָזְ אָזְ בְּרָעְנַט וּוּיְטָעַר בְּזַי זַי בְּרָעְנַט אֹוִיס בְּזַיְזָן סָופְ. וּוּיזְשָׁע
קְאָזְ פֿעְרָלָאַשָּׁעַן וּוּרְעַעַן אַוְיְבִיגַ אַ נִּישְׁטַ-אַוִּיסְגָּעְפְּרָעְנְטַעְ לְיַכְתַּ
פָּן לְעָבָעַן זַי קְאָזְ דַּאָס זֵינַע

פֿרְאָדָעַ

שְׂפָקָעָלֶט מִיטְןַ צָאָרַ

מִטְאָר נִשְׁטַ, טְאַכְּטָעַרְ, טְרָאַלְטָעַן וּוּעָגָעַן אַזְעַלְכָּעַ זָאָכָעַן
דָּעַר אַיְבְּרָשְׁטָעַר וּחְיִים וּזְאָס עַד טָהָוָת. אָזְ מִיר זָעַנְעַן בְּלִינְגָעַ
מִיר וּוּיְסָעַן גָּאָרְנִישְׁטַ.

שָׁפְ גָּעוֹת זַו אַמְּפָעְמָעְרָקַט דָּעַר מְשֻׁלָּח אָזְ שְׁמָעַלְט זַרְקָב נִשְׁטַ וּוּיְשַׁ
חִינְטָעַר דַּי רִיְזָעְנִיגְגַּעַ,

לְאָהָ

נִשְׁטַ הַעֲרָנוֹדִיגַ זַי, זַיכְעָרַ

נֵיַן בָּאָבָעַנְיוֹן, אַ מעַנְשָׁעַנְסַ לְעָבָעַן גַּעַתְנַ גִּישְׁט פֿעְרָפְאָלָעַן,
זַוְ עַמְּצָעַר שְׂטָאָרְבָּט פָּאָר דָּעַר צִיְטַ, קַעְהָרָט זַרְקָזְיַן נַשְׁמָה
אָזְ אַוְיְבִיגַ דָּעַר וּוּעָלָט, פְּדַי זַוְ דְּרָעְלָבָעַן דַּי אַיְבְּרִיגַעַ יְאָהָרָעַן,
זַוְ פֿעְרָעְנְדִיגַעַן דַּי נִשְׁטַ-גַּעַטְוָגָעַנְעַ מַעַשִּׁים, דְּרוֹכְפִּיהָלָעַן דַּי
נִשְׁטַ-אַיְבְּרָגְעַלְעַבְטַע פֿרְיִידָעַן אָזְ לִיְידָעַן. (פְּוִיְעַ) בָּאָבָעַן אַיהָר
הָאָטַ דְּעַרְצָעָהָלָט, אָזְ אָזְ הַאֲלָבָעַ נַאֲכָתְ קְוָמָעַן אָזְ שְׁוֹהָלְ מַתִּים
דָּאוּנְגָעַן. דַּאָס קְוָמָעַן זַיְ פֿעְרָעְנוֹדִיגַעַן דַּי תְּפִילָות, וּזְאָס זַיְ הָאָ-
בָּעַן קִיְן צִיְטַ גַּעַהָאָט אַוִּיסְצְוָאָגָעַן. (פְּוִיְעַ) מִיְן מַאֲמָעַ אַיְיָ גַּעַזְ
שְׂטָאָרְבָּעַן אָזְ דָּעַר יְגָעָנָד, הָאָטַ קִיְן צִיְטַ גַּעַהָאָט אַיְבְּרָגְעַלְעַבְטַע
וּזְאָס אַיהָר אַיְזַי בְּעַשְׁרָטַ גַּעַוְוָעַן. וּוּלְ אַיךְ הַיְינָט גַּעַהָן אַיְפְּזַ
בִּיתְעִילָם אָזְ וּוּלְ זַי בְּעַטְעַן, זַי זָאָלְ קְוָמָעַן אָזְ צְוָאָמָעַן מִיטְן
טְאַטְטָעַן פֿיְהָרָעַן מִיךְ אָוְנְטָעַר דָּעַר חָוָפָת. אָזְ זַי וּוּטַ קְוָמָעַן אָזְ
וּוּטַ נַאֲכָדָעַט טָאָנְגָעַן מִיטַ מִיר... אָזְ אַנְיִ אַיזְ מִיטַ אַלְעַ נַשְׁמָה.

וואָאָס זענען פֿאָר דער צִיִּיט אַפּוּעַק פֿון דער וועעלט. זַי זענען צוֹוישׁען אָונֵג, נַאֲר מִיר זַעַהַען זַי נִישֶׁט, מִיר פִּיהְלָעַן זַי נִישֶׁט... (שְׂטִיל) בָּאָבָעָנוּי, אָז מַזָּאַל שְׂטָאַרְק וְעוּלַעַן, קָאָז מַעַן זַי זַעַהַען אָונֵג הָעָרָעָן וַיְיַעַר קָוָל אָז פְּעַרְשְׁטָעַן וְואָס זַי טְוָאַכְטָעַן... אַיך גַּעֲדַעַנְך אִיהָם פֿון קִינְדוּיִין, אַיך קָעַן דַּי חַתְּנַ-פְּלָה, וְואָס זענען דָּאָרָט בְּעַגְרָאַכְפָּעָן. אַיך האָפּ זַי פִּיל מַאל גַּעֲזַעַהן אַין חַלּוֹם אָונֵג אַיְפְּזַן וּוְאָהָר, אָונֵג זענען מִיר נָאָהָט, וַיְיַעַגְעַנְעַז... (פְּעַרְשְׁטָאַכְט) יְוָנָגַע אָונֵג זענען זַי גַּעֲגַנְגָעַן צַו דַּעַר חַוְּפָה, פַּאֲרַזְזִי אַיז גַּעַוּעַן אַלְאַגְּגָעַר לְעַבְעָן, אַלְאַגְּגָעַר לְעַבְעָן. מִיט אַמְּאַל זענען אַגְּגָעַלְאַפְּעָן בְּיַיְזָע מַעֲנַשְׁעַן מִיט הַעַק—אָונֵג חַתְּנַ-פְּלָה זענען גַּעֲפְּאַלְעַן טְוִיטָע. מִיהָאַט זַי בִּידְעַן בְּעַגְרָאַכְפָּעָן אַין אַיִּין קָבָר, זַי זַאֲלַעַן בְּלִיבְעַן אַיְבָּגַג נִישֶׁט צּוֹשִׁידָט. אָונֵג יְעַדְעַר הַתְּנוֹנָה, אָז מְטַאַנְגַּט אַרְוֹם וַיְיַעַר קָבָר, גַּעַהַעַן זַי אַרְוִיס אָונֵג נְעַהַמְעַן אַטְיַיל אָונֵג דַּעַר פְּרִידַן פֿון חַתְּנַ-פְּלָה... (הַוִּיבְשָׁז זַי אַיְף אָונֵג חַטְּמַט צֻם קָבָר). פְּרָאָרָע, גִּיטָּל אָונֵג בְּתִיה גַּעַהַעַן אַיְהָר נָאָר. שְׂפָרִיט אַוְיט דַּי הַעַנָּה. (חוּרָק) הַיְלִיגָּע חַתְּנַ-פְּלָה אַיך פְּעַרְשְׁטָעַט אַיך צַו מִיר אַיְף חַתְּנוֹהָה קָוָמַט אָונֵג שְׂטָעַלְט זַיְך גַּעַבְעַן מִיר אַונְטָעַר דַּעַר חַוְּפָה עַס דַּעַרְהָעָרט זַי אַלְרָהְלָהְלָעָר פְּלִיְ-מְרָדְמְרָאָש. לאָה שְׂרִימַת אַיִּס פֿון שְׂרַעַק אָונֵג שְׂלָט שִׁיר נִשְׁטָה.

גִּיטָּל

הַגְּלָט זַי אַונְטָעַר

וואָאָס האָסְטוֹ זַיְך דַּעַרְשָׁאַקְעַן. דָּאס אַיז מִסְתְּמָא גַּעֲקוּמָעַ דַּעַר חַתְּנַ, הַאָט מַעַן אִיהָם בִּים אַרְיִינְפְּאָהָר אַין שְׂטָעַדְטָעַל בְּעַגְעַנְט מִיט מְזִוִּיק.

בְּתִיה

אוּקְגָעַרְעַגְט

אַיך וְוַעַל לִוְיַטְעַן שְׂטִילָעָהָיִיד אַנְקוּקָעַן אִיהָם.

גִּיטָּל

אַיך אַוְיך. נַאֲכָדָעַם וְוַעַלְעַן מִיר קָוָמַעַן זַעַגְעַן דַּיְר, אַלְוַעַלְלָה

בער ער אין ווילטן

לאה

שאַקעַלְטַ מיטַן קָם

כִּיּוֹן...

בַּתְּהֵה

זי שעטט זוּן שעם זיך נישט, נאָרעלע, מיר וועלען קִיּוֹ
געט נישט אויסטָאנְגָעַן.

געהען געשווינד אַוועַךְ לאה און פראָדע קעטערן זיך אָסֶס צום גאנִיך

פֶּרֶאָדָע

אַ כלָּה בָּעֵט אַלְעָמָל דַּי חַבְּרַתְּעַס, זַיּוֹן זַאֲלָעַן גַּעַהַן שְׁטַבַּיּוֹ
לַעֲרַהַיִד אַנְקוּעַן דַּעַם חַתְּן אָוֹן קֻמָּעַן וְאַגְּעַן אַיִתָּה, אַ וּוּלְבָעַרְעַר
ער אין, אַ וּוּיסְנְקָעַר, צַיּ אַ שּׂוּאַרְצִינְקָעַר.

דָּעַר מְשׁוֹלָחַ

געשט צו גַּעַהַנְטָעַל

כלְּהָה

לאה

גיַס אַ צִּיטָּעַר, קַעַהַרְטַּז יַיְךְ אָסֶס

וואָס וּוְילְטַ אַיִתָּה?

קַעַט אַוְיכְּמַעְרְקָצָס אַוְיכְּ אַיִתָּה

דָּעַר מְשׁוֹלָחַ

נְשָׁמוֹת פָּוֹן גַּעַשְׁתָּאַרְבָּעַנְעַ קַעַהַרְעַן זַיּוֹן אָוִיפַּעַד
זַוְּעַלְטַ, אַבְּגָעַר נִישְׁטַ וְיִ רְוּחוֹת אַהֲן אַ גָּנוֹף. פַּאֲרַהַאָן נְשָׁמוֹת, וְאָסֶס
געַהַעַן דָּוָרְקַ עַטְלִיכְעַ גּוֹפִים, בַּיּו זַיּוֹן דָּעַרְגְּרִיאַיְיכְּעַן זַיּוֹן אַוְיסְלִיְיטְעַ-
דוֹנְגַ, (לאה הערט אִיהָם צו מִיט אַלְזַן שְׁטָאַרְקָעַרְעַר אַוְיכְּמַעְרְקָצָסְמַקְּסִיטַ) זַיּוֹן דִּיגְגַּע
נְשָׁמוֹת זַוְּעַרְעַן מַגְלַגְלַ אַין חַיּוֹת, אַין עַופָּת, אַין פִּישַׁ, אַפְּיַלוּ אַין
צַמְחִים, אָוֹן זַיּוֹן קָגְנָעַן זַיּוֹן אַלְיַין נִישְׁטַ אַוְיסְלִיְיטְעַרְעַן אָוֹן זַיּוֹן

ווארשען בייז א צדיק וועט זיין בעפּרײַען און מתקן זיין. און עס זענען דאָ נשמיֹת, וואָס קומען אָריין אַין אַ נײַגָּעַבָּרְעַנְעַט
גוף און לִיטֶעֶרֶן זיך צלִין אוּס, מיט די אַיגַּעַנְעַט מעשִׁים...

לאה

ציטערענדיזג

דערדעַן רענֶס ווַיְיטֶעֶן

דער משולח

און עס זענען דאָ פֿערַזְעַגְּלַטְעַ נשמיֹת, וואָס געפּינְעַן זיך
קיין רוה נישט און זיין זידִינְגַּעַן אָריין אַין אַ פֿרַעְמַדְעַן לעַפְעַ-
דיַגְעַן גוף, ווי אַ דִּיבְּוקָן, און דורך דעם דערגריכְּלַעַן זיין זיעַר
אוֹיסְלִיטְעַרְוָנְגָן...

ער. פֿערַשְׂוִינְדַּט. לאה גַּלְיְּבַּט אַיבְּעַרְאַשְׁט. עס גַּזְעַת צְרוּרִים פָּן שְׁטוּב סְנַדְּךָ

סְנַדְּךָ

וועקס ווַיְצַסְּשַׁ דָּא טָקְטַעַרְלַן

פֿרַאַדָּע

זַי הַאַטְטַמְּנָה גַּעֲוָעַן דֵּי אַרְיְמַעְלִיָּס פָּוּן אַרְיִים-מַאלְצִיּוֹת,
געַטְאַגְּצַט מִיט זַיִן, הַאַטְטַמְּנָה זַיִן פֿערַמְאַטְעַרְט אָן רֹותֶס אַבָּ

סְנַדְּךָ

אַיְּ דֵּי אַרְיְמַעְלִיָּס מִשְׁמָח גַּעֲוָעַן—דָּאָס אַיְּ אַ גְּרוּיסְעַ מְזוֹהָן
(קָוָס זָם הִימְעָל) שְׁוִין שְׁפָעַט. דֵּי מְחוֹתְּנוּנִים מִיטְּנָן חַתְּן זעַנְעַן שְׁוִין
געַקְוָמָעַן. זִיְּט אַיהֲרָ גְּרִיטִיּוֹן?

פֿרַאַדָּע

זַי דְּאַרְפָּ נַאֲךָ גַּעֲהָן אַוְיפְּזַן הַיְּלִיגְעַן אַרְטַּט...

סְנַדְּךָ

גַּעֲהָן טָקְטַעַרְלַן, גַּעֲהָן, זַי דָּעַר מַאֲמָעַן אַוְיפְּזַן קָבָר. (וַיְאַבְּזַבְּ)

זווין זיך אויס דורךען און פערבעט די מיטטען אויף חתונת. זאג איהה, גו איך וול מיט איהר אינאיינעם פיהרען צו דער חותה אונזער בת-חירחה... זאג איהה, גו איך האָפַּט מִקְיָם געווען אלֶּז, זעגען וואָס זי האָפַּט מִקְיָם געבעטען פָּרְזִין טויט. דעם גאנצען לעבען האָפַּט איך אַבְגַּעֲבֵעַן נאָר דיר, האָפַּט דיך אויסגעחהָרָעַן-זוועט, געמאָכט פָּאָר אַכְשָׁרָע יְוִדִּישָׁע טָלְטָעָר. אָנָּן אַיצְטָעָר גִּיב איך דיך אויס פָּאָר אַכְשָׁרָע אַוְאַילְעַדְעַר, אַרְיָא-שָׂמִים אָנָּן אַטְיוֹחָס...

חויסט אָג די טָרָעָרָען אָנָּן מַיס אַגְּרָקְבָּנָלְאָוָעָעָם קָפֵם קָעָטָרָס זיך אָט
אָנָּן שָׂמֵחַ פִּיאַזְעַן.

בָּאָבָּעָנִי, אוּפְּנִין בֵּית-עוֹלָם מַעַג אָז דָּוָעָן וְאָז
עֲנוּדָעָר, אַז וְאָז דָּעָר מִזְבָּעָן.

פְּרָאָדָע

נאָר די נָאָתָנָטָע קְרוּבִּים, וּוּסְטָט רְוָפָעָן דָּעַם נִידָּעַן
אָפְּרִים-עַן, די מָוְהָמָעַ מִירָעָלָעַ.

לָאָה

זָאָךְ חָאָלָט וְעַלְעַן רְוָפָעָן אַיְנוּס... נִישְׁט אַקְרָובָּן.

פְּרָאָדָע

מְטָאָר נִישְׁט, טָאָכְטָעָל. אֹיְבָן דָּו וּוּסְטָט רְוָפָעָן אַקְרָבָּעָן-
דָּעַן, יוּלְעַן די אַיְבָּרִיגָּע מְתִים פָּעָרָאִיגָּעַל הָאָבָעָן אָנָּן זַיִן קָאָ-
גָּעָן בַּיּוֹ טָהָן...

לָאָה

נִשְׁט קִין פְּרָעָמְדָעָר... עָר אַיְן גְּעוּוֹן בֵּי אָנוֹן מַיְּנָ-
אַיְגָעָנָעָר...

פְּרָאָדָע

שְׁטִיל, דָּעָרְשָׁרְקָשׁ
אַג... טָאָכְטָעָל, אַיךְ האָפַּט מַוְרָאָן... מִזְאָנָן, שְׁאַל אַיְן נָעַ-

פ. 80-סלי.

שטערבען מיט א מאוסען טויט... (לאה ווינט שטייל) נו, ווין נישטן
ווין נישטן. דוף איהם. איך נעהם אויף זיך דעם חטא... (דער-
מַחְנֵא ייך) אָבָעֶר אִיךְ ווַיִּסְתַּדְךְ נִשְׁתָּמָן, וְזֹא זַיִן קָבֵר אִיךְ, אָנוּ
פְּרֻעָגָעָן אִיזְנִישְׁטָ פְּזָסִיגָּן.

לאה

איך וויס, וואו ער איז.

פראדע

פערוואנדעריט

פָּוָן וּוֹצְנָעָן וּוַיִּסְטוּ?

לאה

איך האב געוועהן אין חלום זיין קבר. (מאנט-צו די אוינגען,
פערטראָקט) און איהם האב איך אויך געוועהן. און ער האט מיר
דערצעעהלט, וואָס מיט איהם טהוות זיד... און האט געבעטען. איך
וואָל איהם רופען אויף חתונה.

עס קומען צו לוַיְהָעַן גִּיטֵּל אָונְן בְּתִיה

גיטל, בחד

זְוַאֲגָמָעָן אַרְיֶגְגָּעָרָגָט

מיר האבען איהם געוועהן מיר האבען איהם געוועהן.

לאה

על-שייטעריט

וועמען? וועמען האט איהר געוועהן?

גיטל

דעם חתני ער איז אַשְׂוָאַרְצִינְקָעָרָן, אַשְׂוָאַרְצִינְקָעָרָן

בתיה

גַּיְן, אַ וַיִּסְינְקָעָרָן, גַּיְן, אַ וַיִּסְינְקָעָרָן

גיטל

קָוָם, מִיר וּוּלְעַן אֵיהֶם נַאכְזָמָל אַנְקוֹעַן
געהען געשוויד אוחעך

לאה

שטערט אויך

בָּאָבָעָן קָוָם אַוִיפָּן בֵּית-עוֹלָם.

פראדע

טרייעריגע

קָוָם טַאכְטָעָרֵל, אַךְ-אַךְ-אַךְ!

לאה נעחמת אַשְׁוֹאַרְצָעַן שָׁאַל אָוְףּ דֵי פְּלִיצְעַט אָוְן גַּעַת מִיט פְּרִאַרְעַץ
אן געסעל רעלטס. אַ וַיְיַלְעַט שְׁטוּחַת דֵי סְצַעַנְעַט פּוֹסֶט. עַס הַעֲרַט זִיךְרַמְוַיָּק
שְׁפִילָעַן. פָּוֹן גַּעַסְעַל לִינְקָס גַּעַהְעַן אָרוּסָנְהָמָן, רַעֲמַנְדָּל אָוְן מְנַשָּׁה, אַ
קְלִינְעָר, דָּאַרְעָר בְּחוֹרְאַל, אַ דָּעַרְשָׂאַקְעָנְדָעַר מִיט גְּרוּסָע **פְּרִעְרוֹאַנְדְּרָעַטְעַט**
אייזען; נָאָר זַיְמָהָוָגִים, מְחוֹתָנָתְעַטְעַט, פְּגַעַתְוָהָיָם-טֻבְדִּיגָּה. זַי אַגְּטָקָעַ
געַן גַּעַת אָרוּסָנְהָמָן.

סנדַּר

דַּעֲרַלְאָגָנָט דֵי הַגָּנְדָּה חַמְּמָגָעַ

שְׁלוּם עַלְיכָם, מְחוֹתָן. בְּרוֹךְ הַבָּאָו (קְשַׁעַן זִיךְרַמְוַיָּק)
מְנַחָּהָן, קְשַׁטְזַיְמַט אֵיהֶם. גַּיט שְׁלוּם דֵי אַיבְּרָעִיגָּע (וַיְיַזְרְעַל גַּעַוְעַן דָּעַר
אַעֲגָה, מְחוֹתָן?)

נהמן

מִיר האבען געהאט זעהר אַ שְׁוּעָרָעַן אָוְן בִּיטָּעָרָעַן וְעוֹגָן
mir זענען אַרְאָבּ פָּוֹן שְׁלִיאָךְ אָוְן אַלְגָּנָגָע צִיט גַּעַבְּלָאנְדוֹשָׁעַט
אן פָּעַלְדָּר, נַאֲכָרְדָּעַם זענען mir פְּעִירְקָרָאָבָּעַן אָנְן אַ זְוַמְּפָעַט אָוְן שִׁיעַר
דָּאַרְטָט נִישְׁתָּאַיְגָעְזָוְנְקָעַן גַּעַוְאָרָעַן, קְיִם אַרְוִיסְגָּעְקָרָאָכָּעַן. מִיר
אייז שְׁוִין אַרְיִינְגָּעְפָּאָלָעַן אַ מְחַשְּׁבָה, אָנוּ דֵי נִשְׁתָּאַגְּטָעַ, רַחְמָנָא
לְצַלְןָ, האבען זִיךְרַמְוַיָּק דֵא אַרְיִינְגָּעְמִישְׁטָט אָוְן לְאוּעָן אָנוּ נִישְׁתָּפָּהָה

רען... נאָר, ווי די מעשה איי, אַ דענק נאָט, געקומען אין דער צייט.

סנדר

אייהר זוית אודאי מיד פון וועג. אייהר ווילט מסתמא אַברורהעך

נהמן

קיין צייט נישטא אַברורהען. מיר האבען נאָר פיל זו רײַדען וועגן אונגעראָת התהיבותן, וועגן איינגלעגן דעם נהָן מתגות, רחַשׁ וְלִיגֶן.

סנדר

אַדרְבָּהָן

עד געמאַט אַיָּם אַרום אָן ווי היבען אָן אַומְגָעָן חֵין אָן זוֹרִיךְ אַיבְּעַזְּן
פְּלָאָץ אָן רײַדָּען שְׂטִיל

ר' מענדל

זו מנשָׁה'

געדעַנְק-וּשָׁע, בַּיִם טַיְלַז דָּאַרְפַּטְוּ זִיכְעָן שְׂטִיל, נִשְׁטָּה
רייהען זיך פון אָרט, אָן הַפְּלָטָעָן אַרְאַבְּגָעָלָאָזָעָן דִּי אוּיגָעָן...
און בָּאַלְדָּן נאָר דַּעַר חֻוֶּה-וּוּעַטְשָׁרָעָ, ווי נאָר דַּעַר בְּדוֹן וּוּעַט
אוּיסְרוּפָעָן: "דַּעַר חַתָּן וּוּעַט זָאָגָעָן דִּי דְּרַשְׁהָ!" זָאָלָסְטוּ גָּלִידָ
אוּיפְּשָׁטְהָעָן, שְׁטָעַלְעָן זיך אוּיפְּפָן בענְקָעָל אָן זָאָלָסְטוּ אַנְהָוּבָעָן
זָאָגָעָן אוּיפְּפָן קָל, מִיט אָגָּנוֹן, וואָסָעָה הַכְּבָעָר דַּו וּוּעַסְטָ שְׂוִיעָן,
איוֹ אַלְזָן בעסָעָר. אָן שָׁעָם זיך נִשְׁטָּה הַעֲרָסְטָן?

מנשָׁה

מעַגְּנִישׁ

אַיך הַעַר... (שְׂטִיל) רְבִי, אַיך הַאָבָּן מְרָאָ...

ר' מענדל

דְּעַרְשָׁרָאָצָעָן

וְאָסָה האָסְטוּ מְרָאָן האָסְטָ אַפְּשָׁר פָּעָרְגָּעָסְעָן דִּי דְּרַשְׁהָ

מנשא

ז' דרשה געדרען אַין...

ר' מענדל

נוֹאָס-וּשָׁעַ דעַן האַסְטּוֹ מָרוֹא?...

מנשא

מייט אַ שטארקען צער

אַין ווִיסֶּס נִישְׁט... ווֵי נָאָר מִיר זָעֲנָעַן אַרְיוִיסְגָּעָפָהָהָרָעָן פָּוּן
דָּעַר הַיִּם, אַיְוִיךְ מִיר אַנְגָּפָלְעָן אַ שְׂטָאָרְקָעָר פָּחוֹד מִיר
זָעֲנָעַן פָּרָעְמָד דִּי עַרְטָעָר, ווֵאוּ מִיר זָעֲנָעַן דָּוְהָגָעָפָהָהָרָעָן, אַין
תָּאָבָּקִינְמָאָל נִישְׁט גַּעֲוָעָהָן אַזְוִי פִּילְ פָּרָעְמָדָע מָעֲנָשָׁעָן... מִיר
נָעָהָמָט אַן אַ שְׂרָעָק, אַז זַיְיָ קָוְקָעָן אַוִיכְ מִיר... אַין הָאָבָּמָרָא
פָּאָר זַיְיָרָע אַוְיָגָעָן... (צִיטָעָט) רַבִּי פָּאָר קִין אַזְזָעָר אַין
נִישְׁט אַזְוִי, ווֵי פָּאָר דָּעַם בְּלִיקְ פָּוּן פָּרָעְמָדָע אַוְיָגָעָן!

ר' מענדל

אַין ווּעַל דִּיר אַבְשָׁפָרָעָכָעָן עַן-הַרְעָ...

מנשא

רַבִּי אַיךְ חַאָלָט וּוּעָלָעַן בְּלִיְיָעָן אַלְיָין, פָּעָרָבָּאָגָעָן זַיְךְ
עַרְגָּעָץ אַיְן אַ וּוּינְקָעָל, אַוְן דָּא רִינְגָּלָעָן מִיר אַרְוּם פָּוּן אַלְעָ
זַיְיָטָעָן פָּרָעְמָדָע מָעֲנָשָׁעָן, אַין דָּאָרָפְּ מִיט זַיְיָ רִידָעָן, עַנְטָפָעָרָן
זַיְיָ... ווֵי מַיוֹאָלָט מִיר פִּיהָרָעָן אַז דָּעַר תְּלִיהָן (מייט אַ מִיסְטִישָׁעָר
שְׁרָעָק רַבִּי אַוְן מַעְהָר פָּאָר אַלְעָט אַינְקָר אַיךְ זַיְךְ פָּאָר אַיהָר...
פָּאָר דָּעַר בְּתוּלָה!...)

ר' מענדל

טָהָן אַוִיכְ זַיְךְ אַפְּתָה זַיְיָ מְנַצְּחָה דִּי שְׂרָעָק, אַ שְׂרָעָק...
חוּעָסָטוֹ דִּי דְרָשָׁה, חַלְילָה, פָּעָרָגָעָסָעָן... קוֹסָן, מִיר וּוּעָלָעַן אַרְיָינְ-
גָּעָהָן אַין אַכְסָנִיהָ, וּוּעָסָטוֹ זַיְךְ אַמְּמָאָל אַיְבָּעָר/חַוּרָן.

(זַיְיָ גַּעהָעָן)

מנשָׁה

דערזעטען פֿאַר זיך דעם הייליגען קְבִּירַיְלַן, וווערט מֶעֶרְצִיטְעַרטַן, בְּגַפְתַּא רַיְמַנְדְּלָעַן פְּאַרְצַן האנד

שְׂבִּי! וְאֵס אַיְזָן דְּאַס? אַכְּבָּר אֲנֵן מִיטָּעַן גָּאַס!

שְׂטָלְעַן זיך זָבוֹן, לַיְעַדְעַן שְׂוִוְיגְּעַנְדִּיגְּ דִי מִזְבָּהַ, שְׂטָהַעַן אַזְנַבְּזָן
הָעַן מִיטַּפְּרַאְגְּעַלְעַזְעַן קָעַפְתַּאְן גְּעַסְעַלְעַלְלַיְנָקָסַ, נְגַדְּרַ, נְחַמְּן אַזְנַבְּזָן
גַּעַהַעַן אַרְדִּין אַזְנַבְּזָן, פְּוֹן סְנוּדְרַסְ, הַיְקַעַגְּהַעַן אַרְוֹסַ אַיְנַעַן נָאָךְ דִי אַגְּנַבְּזָן
דִּעְרַעַ אַרְיְמַעְלִיטַ, מִיטַּפְּרַאְגְּעַלְעַזְעַן אַוִּיפְתַּאְלִיזְעַם, מִיטַּפְּרַאְגְּעַלְעַזְעַן
אַזְנַבְּזָן דִי חַעַדְ, גַּעַהַעַן דִּזְוַרְקַ שְׂטַלְעַלְ, אַזְנַבְּזָן טְרוּיְעַרְגַּעַדְעַם פְּלַאְזַן אַזְנַבְּזָן פְּעוּשְׂוִינְזַן
דַּעַן אַזְנַבְּזָן גְּעַסְעַלְלַיְנָקָסַ, אַיְנַבְּזָן שְׂטָלְעַלְלַיְנָקָסַ זָכְרַ אַוִּיפְתַּאְלִיזְעַם...

אַ הוֹיכָע בְּלָאַסְעַ וּוּיְבָעַל

**אַט אַיְזָן דִּעְרַ אַרְיְמַעְלִיטַ-מְאַלְצִיטַ אַזְנַבְּזָן פְּאַרְבַּיְ, גְּלִיכְרַ וּוּיְנִישָׁטַע
גְּעוּוּעַ...**

אַ הַינְּקָעְדִּיגָּע זְקָנָה

גְּעַזְאָגָטַ, צַו מְיוּעַט גְּעַבְעַן צַו אַ טְעַלְעַר יְזַיְּקַן, אַזְנַבְּזָן מְהֻצְטַע
נִישָׁטַע גְּגַעְבָּעַן.

אַ הַאֲרָבָּאַטַּע

חַלְהַ גְּגַעְבָּעַן צַו קְלִינְעַזְמְזִיאָלְעַע...

אַנְ' אַרְיְמַעְן אַזְנַבְּזָן קְוּלִיעַס

אַזְנַבְּזָן גְּבִירַוְ קְרַאנְק אַזְנַבְּזָן עַר גְּעוּוּן צַו גְּעַבְעַן צַו גְּעַנְזָע
שְׂלִיקָעַס יְעַדְעַרְן...

אַ הוֹיכָע בְּלָאַסְעַ וּוּיְבָעַל

גְּמַעְגַּט גְּעַבְעַן צַו שְׂטִיקְעַלְעַק עַוְף. נִישְׁקַשְׁתַּאְ, פְּאַר דִּי
גְּבִירַיְשַׁע אַרְחִים הָאָט מְעַן אַנְגַּעַרְיִיט אַי הַיְגַעַר, אַי גַּעַן, אַי
גַּעַשְׂטָאַפְּטַע עַנְדִּיקְעַס...

אַ בְּלִינְדְּלִיכָּע זְקָנָה

אַלְקַן אַיְנָס... גְּאָכְלַן טְוִיט וּוּעַט גְּלַץ אַנְקוּמָעַן דִי וּוּרִיטַ...

אָלְ-אָלְ-אָלְ!

געהען לאונזעם איזועק, די צענע שטעהט ג ווילע פוטס. דער משולח
געחש לאונזעם דורך איבער דער צענען, געהט אריין אין שוחט. פס חערט
טינסטערליך. די קראמעל שליטען די קראמען, געהן איזועק. אין קלינו
אין די סנדער אין הויז ציגדט זיך און פיער. אויפֿען גאניק געהן צויזע
סנדער, גיטל און בתייה, קווקען זיך אום.

סַנְדֶּר

אוֹמְרוֹהָיָה

וּוֹאַו אִין לְאַהֲזׁ וּוֹאַו אִין דֵי אַלְטָעַן פָּאָרוֹוָס קְוּמָעַן זַיִן
נִישְׁתָּ אָזְנִי לְאַגְּגָן פָּוֹן הַיְלָגָעָן אַרְטִי? צַי הַקְּטָן זַיִן מִיטָּ וַיִּ, חַס
וּשְׁלוּם, עַפְעַם נִשְׁתָּ גַּעַטְרָאָפָעָן.

גִּיטֶּל, בָּתִּיה

מִיד וּוּלְעָן גַּעַתָּן זַיִן אַנְטְּקָעָגָעָן.
פָּוֹן גַּעַסְעָל רַעַטָּס גַּעַהָעָן גַּעַאְיָלָט אַרוֹס פְּרִידָע אָוֹן לְאַהֲזָן

פְּרִיאָדָע

גִּיכָּעָר, גִּיכָּעָר, טָאָכְטָעָרְלִי אַיִן, וַיִּ מִיר הַאָבָעָן פֻּרְשָׁפָעָן.
טִיגְגָּטוּ... נָאָך וּוָאָס הַאָבָעָן דִּין גַּעַדְאָרְפָּטָן פָּאַלְגָּעָן אַיִן צִיטָעָר,
עַס זָאָל נִשְׁתָּ טְרָעָפָעָן עַפְעַם אַנוֹ אָמְגָלִיק, חַס וּשְׁלוּם.

סַנְדֶּר

נוּ אָט זְעַנְעָן זַיִן וּוָאָס הַאָט אַיִיר אָזְנִי פֻּרְשָׁפָעְטִיגְגָּן
פָּוֹן שָׁטוֹב גַּעַהָעָן אַרוֹס וַיִּיְבָּעָר

וּרְיִבְּעָר

פִּיחָרֶת דֵי פָּלָה לִיכְתָּ בְּעַנְשָׁעָן!

זַיִן פִּיחָרֶעָן אַרְיָן לְאַהֲזָן אָוֹן שָׁטוֹב

פְּרִיאָדָע

שְׁטִיל זַיִן גִּיטֶּל אָוֹן בָּתִּיהָן
זַיִן גַּעַפְּאַלְעָן חַלְשָׁוֹת. קִים אַבְּגָעָמִינְטָעָרָט זַיִן אָוֹן צַיִן

טַבְרָ נָאָר ...

בַתִּיה

זֶה פָּגָסֶט דָּאָר, הָאָט אֵיהֶר פַּעַר/חַלְשַׁט דָּאָס הָאָרֶץ.

גִיטָל

זֶה הָאָט שְׂטָאָרָק גַּעוּיִינְט אֹיֶף דָּעַר מַגְמָעָס קְבָרוֹ

פְּרַאֲדָע

מַגְסֶט מִיסְטַץ הַגְנָדָה

פְּרַעְג בְּעַסְעָר נִישְׁט, וּוָאָס דָּאָרְטָעָן הָאָט זִיךְ גַּעַתְהָוָן! אַיְן
צִיטָעָר!

שְׁאָגְרִירִיט-צָו גַּעַבְעָן טַחַיר גַּשְׁלָוָה, מַפְּהִירָהָט אָרוּוִים לְאָהָן אָן מַבְּעֻזָּעַץ זַי.
עַס שְׁפִילִיט מוֹיִיק. פָּן גַּעַסְעָלָל לִינְקָס גַּעַהָעָן אָרוּוִיט נְחַמָּה, רַי מַעֲכָדָל
דַּי מַחוֹתָנִים. מְנַשָּׁה טְרָאָגָט אַיְן ذִיְידָה הָעָדָן גַּעַתְהָזָז לְאָהָן
אָרוֹיְהָאָרְטָעָן אֵיהֶר אָוִיפָּן פְּנִים. פָּן קְלִיּוֹן גַּעַחְשָׁ אָרוּוִיט דָּעַר מַשְׁוָלָה.

לָאָה

לְמִיסְט אָרָאָג דָּעַם דָּעַק-טָרָק, שְׁפִירְנְגָט אֹיֶף פָּן אָרְטַט, שְׁטוּסְטַט גַּבְמַשְׁחָה
אוֹן שְׁרִיאַת אַיְטַט

נִישְׁטָה דָו בִּזְוָת מִין חַתְּנוּן!!

עַס וְעַרְטָט גַּשְׁטָאָרְקָעָר טְוָמָעָל. אַלְלוּ רִינְגְּלָעָן אָרוּם לְאָהָן.

סְנָדָר

עַרְשִׁיטְפָּרָט

טְאָכְטָעָרָלוֹן טְאָכְטָעָרָלוֹ לְאָהָן וּוָאָס אַיְן מִיט דִירָזָן

לָאָה

לְמִיסְט זִיךְ אָרוּוִים, לְיוֹיכְטְ-צָו זָוָם קְבָרִיל, שְׁפִירִיט אֹוִים דַי הַעֲנוּדָה
גַּיְלִינְגָע חַתְּנוֹן-כְּלָה, בְּעַשְׁיַצְטָמָקְרָט, רַאֲטָעְוֹעָט מִירָק! דַי סְפָלָטָה
אַלְלוֹיכְטְ-צָו זָו אַיְטָר, מַחְוִיבָט זֶה אָוִיךְ. זֶה קְוֹקָט זִיךְ וּוְיָלָד אָרוּם אוֹן שְׁרִיאַת
אַיְשָׁמָעָמִיט אֵיהֶר קְיָל, מִיט גַּמְאָנְטְבִּילְשָׁעָן) גַּ-אָן אַזְהָר הָאָט מִיךְ מַקְבָּרָה

געווען! און איך האָפּ מײַן אומגעקעהרט זו מײַן בעשערטער און
וואָל נישט אָזועגעהן פֿון אִיהָרֶן (נחמן געהט-צְוּ זֹ לְאַהֲרָן, זֶ שְׁרֵיְתּ
אייהם אוּיס גְּלִיךְ אֵין פְּנִים) חָמְמָלְיוֹן!

נַחֲמָן

שְׁעַרְצִיטְעָרֶת

זֶ אַיְזָן מְשׂוֹגָע גְּבוּאָרָעָן.

דָּעֵר מְשׁוֹלָח

אַיְזָן דָּעֵר כְּלָה אַיְזָן צְרִינָן אַ דִּיבּוֹק
צָ שְׁטָאָרְקָעָר טְמַעַל.

(טְמַעַל-אַבְּנָה)

דָּרִישׁוּר אַקְמָ.

אין מיראפאלאיע. בז' ר' עוריאל'קע מיראפאלאיע אין חזין א גרויסער חור
רעכטס א טהיר אין די אינגעווניגסטע חדרים. אין מיטען דער פֿאָדער-
שטער וואנט א טהיר פֿן גאָט. בז' פֿײַדע זויטען טהיר שוחל-בענַע,
אין וואנט בענטשטער. לינקע, כמעט אין דער גאנצער לענג פֿון וואנט, א
בריטער טיש, בעדעת מיט א וויסען טישטור. אויפֿען טיש בערגלעך אַבָּן
געשניגטנען חלה אויףֿ המוציא. אויבֿען-אן א פֿאָטעל. אין דער רעכטער
וואנט, נאָך דער אינגעווניגסטער תהיר, א קלינגער אָרוֹן-קוֹרֶש מיט אַנְיַיַּה
עמדו. אנטקעגן זוי נישט קין גרויסער טיש, א קאנפֿען, עטיליכע
שוחלען.

שפת צו' נאכטס. באָלד נאָך מעריב. אין חור זעבען חסידים. דער גבאי
מייכאל שטעהט ביזט טיש אָן לענט פֿאנַגנַעַר די בערגלעך הלה. געבען
אָרוֹן-קוֹרֶש זייזט דער משולח. איזום רינגעט אָרָוּם אָנוֹעַדְתָּה חמיידים. טפלַיַּה
קע חסידים זיצען בעונדרע, קוּקען אָרֵין אין סְקָרִים. ערשותער אָוָן צוֹיִיַּה
טער חסידים שטעחען אין מיטען חדר ביזט קליעיגעט טיש. פֿן די אַיְדַּי
געחווניגסטע חדרים הערט זיך אַטְיַלְעַר געזאנַג: גאָט פֿון אַברָהָם, פֿן
יזחק, אָן פֿון יעַקב.

1-טער חסיד

דער אורות דערצעהלהט עפֿעס זעהר וואָנדערליכע מעשיות...
עס נעהמת אָן אַפְּחַד. אַרְך האָבָּה מָרָא זוי צוֹ הָרָעָן...

2-טער חסיד

מְלֹאָכָה

1-טער חסיד

אין זי זונגען דא טיפע רמזים, נישט צו פערשטעהן... אין זי מז זיין עפֿעַס פָּון דעם בראָסלאָזוערטש שיטַה... ווער וויסט...

2-טער חסיד

עלטערע חסידים הערען, מסתמא אין נישטָא קײַן חזשׁ.
ניאען זומ ויעעל ערום דעם משולח.

3-טער חסיד

דעַרְצַעַהַלְטַ נָאָךְ עַפְּסַ!

דער משולח

שפֿעַט. די צִיְּט אֵין קוֹרֵץ.

4-טער חסיד

ニיש'קַשָּׁה. דער רבִי ווּסְטַ נָאָךְ נִישַׁט בְּגַלְדַּ אַרְזִיסְגַּעַהַן.

דער משולח

דעַרְצַעַהַלְט

אין עַק ווּלְטַ אֵין דָא אַ הַוִּיכָּעָר בָּאָרֶג, אֵין אוֹיפַ דעם בָּאָרֶג לִיגַּט אַ גַּרְוִיסָּעַ שְׂטִיַּן, אֵין פָּון דעם שְׂטִיַּן שְׂלָאָגָט אַ לְוִיטְעָרָר קוֹוָאָל. אֵין אוֹיפַ דעם אַבְּדָעָר עַק ווּלְטַ גַּעֲפִינַט זִיךְּ דָאָס הָאָרֶץ פָּון דער ווּלְטַ, וּאָרוּם יַעֲדַע זָאָךְ אֵין דער ווּלְטַ הָאָט אַהֲרָן הָאָרֶץ אֵין די ווּלְטַ אַינְגָּאנְצָעַן הָאָט אַיִּין גַּרְוִיסָּעַ הָאָרֶץ. אֵין דָאָס הָאָרֶץ פָּון דער ווּלְטַ לְאָזָות נִישַׁט אַרְאָב אַהֲרָן בְּלִיקָּה לְוִיטְעָרָן קוֹוָאָל אֵין זִיךְּ אַיִּיף אַיהֲם זָאָט נִישַׁט אַנְקוֹקָעָן, אֵין עַס בְּעַנְקָט אֵין גַּלוּסָט אֵין צִיהָט זִיךְּ דְוַרְשָׁתִיגַּז צְוָם לְוִיטְעָרָן קוֹוָאָל, נָאָר עַס קָאָן דעם קְלַעַנְסְטָעַן טְרָאָט צְוָם נִישַׁט מַאֲכָעָן, וּאָרוּם וּוּי דָאָס הָאָרֶץ רִיחָרָט זִיךְּ נָאָר פָּון אַרְטַּמַּה, פָּאָרְלִירַט עַס פָּון די אַוְיגַּעַן דעם שְׁפִּיצָּה בָּאָרֶג מִיט דעם לְוִיטְעָרָן קוֹוָאָל, אֵין צְוָו דָאָס הָאָרֶץ פָּון דער ווּלְטַ זַעַהַט נִישַׁט דעם לְוִיטְעָרָן קוֹוָאָל לְאָטָשָׁ אַיִּין רְגָעָ פָּאָרְלִירַט עַס דעם חִוּתָּה. אֵין

צוגלייך מיט דעם הוויבט אָן שטאגראבען די וועלט, און דער לוייד טערער קוואָל האָט נישט קיין אַיגענע צייט און ער לעבעט מיט דער צייט, וואָס דאָס האָרץ פון דער וועלט שענקט איהם. און דאָס האָרץ גיט איהם נאָך אײַין טאג. און אָן דער טאג פער-געעהט, הוויבט אָן דער לוייטערער קוואָל וינגען צו דעם האָרץ פון דער וועלט. און דאָס האָרץ פון דער וועלט זונגעט צום לויטערן קוואָל. און זיעיר געזאנג פערשפֿרייט זיך אַיבער דער וועלט, און עס געהען אַרוּס פונְס געזאנג לִיכְטַעְנְדִּיגְעַג פעדימִין אָן ציהען זיך צו די הערצער פון אַלע זאלען אָן דער וועלט אָן פון אײַין האָרץ צום אַנדערן... אָן עס אַיִן פֿאַרְהָאָן אֶת רַעֲשַׁטְפָּאַרְטִּיגָּעָר אָן לִיטְזֻעְלְגָּעָר מאָן, וואָס געהט אָום אַיבער דער וועלט אָן קלוייבט די לִיכְטַגְּגַע פעדימִין פון די הערצער אָן וועבעט פון זיין ציס. אָן אָנוּ ער וועבעט אֹויס אֶת גאנצען פֿאָג גיט ער איהם אָב דעם האָרץ פון דער וועלט, און דאָס האָרץ פון דער וועלט גיט עס אָב דעם לויטערן קוואָל. און ער לעבעט נאָך אֶת טאג...

3-טער חסיד

דער רבִי געהטן

אָלע וחערען ענטשוּיגָען, הוויבען זיך אוּיפּ—קָן טהיר רעכטס געהט אַרוּס
ר' עורייאָל, אֶטְמַעֵּר זָקָן אָין אֶת ווּיסְעָר זָוְפִּיצְעָן אָן אָין אֶת שְׂמָרִים עַל

ר' עורייאָל

געעהט לאָנגוזם, מיד אָן קָעַרְטָאָכְט צום טיש, לאָזֶט זיך שווער אַראָב אָין פֿאַטְעָל, מיכאל שטעלט זיך בַּיִן רעכטער האָנד, די חסידים זעגען זיך אָרְוּם טיש. די עַלְפָּעָרָע זעגען זיך אוּיפּ די בענָה, די יונגעָר שטעהען הַינְטָעָר זיך. מִילְאָל טיילט חלה די החַדְידִים, ר' עורייאָל חייבט אוּיפּ דעם קאָפּ, הוויבט אָן שטיל מיט אֶטְמַעֵּר דִּיגְעָן קָול זינגען
דאָ היא סעודתא דודו מלכָא משיחא.

אָלע ענטֶהערן, מאָכָען המוציא, מִיהוּבֶט אָן זינגען שטיל אֶגְ�וָן אָזֶן ווערטער, אֶת טְרוּיְעִירִיגְ-מִיטְטִישָׁן. פּוֹיזָע. ר' עורייאָל גיט אֶת טְיַעַן זִיכְרָן שְׁפָרֶט אָונְטָעָר דעם קאָפּ מִיס בִּידְעָה הענד אָן זִיכְרָן אֶת וּמְילָעָ-פֿערְטִיפּ אָן די גַּעֲזָאנְקָעָן. עַל הַלְּוִשָּׁת אָנְאָימָה-דִּיגְעָן שְׁטִילְקִיטִים. ר' עורייאָל חייבט

אויף דעם קאָפַ און הויבט אָן שטיל מיט אָ ציטערדיינען קוֹל
מִידעָצָעהָלֶט וועגן בעל שם הקדוש, זולתו יגן עלינו.
(קלינע פּוֹיוּז) אַמְּלֵ זענָן גַּעֲמָן אַיְן מעוזיזבּוֹשׁ דִּיטְשְׁלָעַן,
קונצעַנְמַאְכָעָר, ווֹאָס בְּרַעְלָעָן זַיְךְ אַיְן דִּי גַּאֲסָעָן, הַאֲבָעָן זַיְךְ אַיְן
בערגעזיגען אַיְבָּעָרִין ברִיטְטָן פּוֹן טִיךְ אָ שְׁטוּרִיךְ אַיְן אַיְינְגָּר פּוֹן
זַיְךְ אַיְן גַּעֲגָנְגָעָן אַיְבָּעָרִין שְׁטוּרִיךְ. אַיְן מַעַן זַיְךְ פּוֹן גַּעֲנְגָעָן
שְׁפָאָדָט צְנוּיְפְּגָעְלְאָפָעָן צָום טִיךְ קַוְעָן אוֹיףַ דֻּעַם בְּיִוּוֹוָאנְדָעָר.
איַן דָּעַר בעל שם הקדוש אוֹיךְ אַרְוִיסְטָן צָום מִיךְ אַיְן גַּעַד
שְׁפָאָנָעָן מִיט אַלְעָמָעָן אַיְן האָט אוֹיךְ גַּעֲקוֹטָן אוֹיףַ דֻּעַם מעַנְשָׁעָן,
וֹאָס אַיְן גַּעֲגָנְגָעָן אַיְבָּעָרִין שְׁטוּרִיךְ. אַיְן דָּאָס גַּעֲוָעָן פָּאָר דִּי
תַּלְמִידִים אָ גְּרוּיסָעָר וְאַונְדָּעָר אַיְן זַיְיִ. הַאֲבָעָן גַּעֲפְּרָעָטָן, וֹאָס
דָּאָס בְּעַדְיִיטָן, וֹאָס עַר אַיְן גַּעֲגָנְגָעָן אַנְקָוָעָן דִּי קַוְנְצָעָן. הַאָט
דָּעַר בעל שם הקדוש זַיְיִ גַּעֲנְטְּפָעָרטָן: «אַיְךְ בִּין גַּעֲגָנְגָעָן אַנְ-
קוּעָן אַיְן זַעַהַן, וֹי אַזְוִי אָ טִיפָּעָן אַבְּגָרָן זַעַהַט דָּאָס גַּעַנְשָׁ גַּעַהַט אַבְּגָרָונָהּ. אַיְן אַיְךְ האָפְּ גַּעֲקוֹטָן אַיְן גַּעֲטָרָאָכָּטָן: וְזַעַן דָּעַר מַעַנְשָׁ
וֹאָלָט אַזְוִי פִּיל אַרְבִּיטָעָן אַיְבָּר זַיְן נְשָׁמָה, וּוּפִיל עַר הַאָט
גַּעֲאָרְבִּיטָן אוֹיפְּזָן גַּוֹּן, אַיְבָּר וּוּלְלָעָ טִיפָּע אַבְּגָרָונָדָעָן וֹאָלָט זַיְ-
גַּעֲקָאנְט אַרְיְבָּעָרְגָּהָן אוֹיףַ דֻּעַם דְּנִינְקָעָן שְׁנִירְעָלָעָן פּוֹן לְעַבְעָנוּיִ
אָ טִיכָּעָר זַיפְּזָן. פּוֹעַף, דִּי חַסְדִּים קַוְעָן זַיְךְ אַיְבָּר מִיטְחַבְּלָהָתִים.

1-טער חסיד

הוַיְךְ וּיְ דִי וּוּלְטָן!

2-טער חסיד

פְּלָאִי פְּנַאיָּמָן!

3-טער חסיד

שְׁוֹפְּרָא דְּשֻׁוְּפְּרָאָן!

ר' עֲזַרְיָאֵל

שְׁטִיל צַו מִיכָּאָלֶן, וֹאָס בְּוִינְגְּ זַיְךְ אָן זַי אַיְתָה

דָּא גַּעֲפִינְט זַיְךְ אָ פְּרַעְמַדָּעָר...

מייכאל

קוקט זיך אום

דאָס איז אַ משולח, ווֹיְזֶט אוּסֶם, אַ בָּעֵל מִקְוֶבֶל...

ר' עזריאל

מייט ווֹאָס פָּאָר אַ שְׁלִיחָה אַיְזָה עַר גַּעֲקוּמָעַן אַהֲרֹן?

מייכאל

אייך ווֹיְסֶם נִשְׁתַּט. אָפָּשֶׁר בָּעַטְעַן אַיְהָם אַרוֹסְגַּעַהָן?

ר' עזריאל

חלילה. אָדְרָבָה, אַ נִּישְׁתַּחַיְגָעַן דָּאָרָף מַעַן אַבְגַּעַבָּעַן פָּבוֹד. דָּעַרְלָעָנָג אַיְהָם אַ שְׁטוֹהָל. (מייכאל אַ בִּיסְעַל קָעָרְחוֹאוֹנְדָעָרט, דָּעַרְלָעָנָג דָּעַם מַשְׁולָה אַ שְׁטוֹהָל, קִינְגָּר בְּעַמְּעַרְקָט עַס נִשְׁתַּט. ר' עַזְרַיאָל גַּט אַ בְּלִיק אַיְךְ אַיְדָה גַּעַם פָּון דַּי חִסְּדִים, יַעֲנַעַר זַיְגָט אַמִּיסְטִיעָן נַגְּן אַחֲן וּוּידָעָטָר. ר' עַזְרַיאָל וַיְיַדְיָהָעָר) גַּזְטָס וּוּעַלְט אַיְזָנוֹגִיס אָוֹן הַיְּלִילָג. דָּאָס הַיְּלִילָגְטָע לְאַנְד אַנְד דָּעַר וּוּעַלְט אַיְזָאָרֶן יִשְׂרָאֵל. אַיְזָאָרֶן יִשְׂרָאֵל אַיְזָה דַּי הַיְּלִילָגְטָע שְׁטָאָזֶט יְרוּשָׁלָם, אַנְן יְרוּשָׁלָם אַיְזָה דַּעַר הַיְּלִילָגְטָע לְגַסְטָעָר אַרְט גַּעַוּעַן דָּעַר בֵּית הַמִּקְדָּש אַנְן אַיְזָה בֵּית הַמִּקְדָּש אַיְזָה הַיְּלִילָגְטָע פָּוֹן אַלְצָן גַּעַוּעַן דָּעַר קְדוּשִׁים. (קלִינְעַס פּוּיוּז) עַס זַעַגְעַן דָּאָס פָּאָלָק יִשְׂרָאֵל אַיְזָה הַיְּלִילָגְטָע צַוְּיַשְׁעַן זַיְיַ אַיְזָה דָּאָס פָּאָלָק יִשְׂרָאֵל. אַיְן שְׁבַּט לֹי זַעַגְעַן דַּי הַיְּלִילָגְטָע לְיִגְעַר פָּוֹן אַגְּדָעָר דָּעַר שְׁבַּט לֹי, אַיְן שְׁבַּט לֹי זַעַגְעַן דַּי הַיְּלִילָגְטָע דַּי פָּהָנִים. צַוְּיַשְׁעַן דַּי כְּהָנִים אַיְזָה דָּעַר הַיְּלִילָגְטָע גַּעַז וּזְעַן דָּעַר פָּהָן גַּדּוֹל. (קלִינְעַס פּוּיוּז) אַיְזָה זַיְיַ אַזְּהָר זַעַגְעַן דָּאָס 354 טַעַג. צַוְּיַשְׁעַן זַיְיַ זַעַגְעַן הַיְּלִילָג יִמִּים טּוּבִים. הַעֲלָעָר פָּוֹן זַיְיַ אַיְזָה דַּי הַיְּלִילָגְקִיט פָּוֹן שְׁבַּתִּים. צַוְּיַשְׁעַן שְׁבַּתִּים אַיְזָה דָּעַר הַיְּלִילָגְטָע יֻם פְּרוֹר, שְׁבַּת שְׁבַּתָּן. (קלִינְעַס פּוּיוּז) עַס זַעַגְעַן דָּאָס אַיְזָה דָּעַר וּוּעַלְט זַיְבָּעָצִים לְשׁוֹנוֹת. דָּעַר הַיְּלִילָגְטָע אַיְזָה לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ. הַיְּלִילָגְטָע פָּאָר אַלְצָן אַיְזָה אַוִּיפָּע דָּעַם לְשׁוֹן דַּי הַיְּלִילָגְטָע תּוֹרָה, אַיְזָה דָּעַר תּוֹרָה אַיְזָה דָּאָס הַיְּלִילָגְטָע דַּי עַשְׂרַת הַדְּבָרִות, אַיְזָה דַּי עַשְׂרַת

הזרות איז הייליגער פון אַלע וווערטער דער שם הויה. (קליניגע פווייז) און איזן מײַל אַנְיאָהָר, אַין אַ בעשטייטער שעאַ, פֿלּעַג עען זיך די אַלע פֿיר העלַסְטַע הייליגומען פון דער וועלט צו-נוויפֿקּומען מיט איינְגָאנְדֶער. דאס איז געווען יומן כפור, בשעת דער פֿהַן גָדוֹל פֿלאָגט אַרְיָין אַין קְדֵשִׁים אַון דָּאָרטָן אַרוֹזִיסְטְּרִידָעַן דעם שם המפורש—אַון ווַיְיל אַט די שעה אַין גַעַז ווּעַן אַהֲן אַבְּעָרָךְ הייליג אַון פֿוֹרְכְּטָבָאָר, אַיז זַי גַעַז עַנְמָנָת/די גַעַז, ווַיְ פָּאָרָן פֿהַן גָדוֹל, אַזְוִי פֿאָרָן דעם פֿלְלַיְישָׂרָאֵל, וואָרוֹם ווּעַן אַין דער שעַה ווֹאָלַט דעם פֿהַן גָדוֹל, חַס וְשַׁלוֹם, אַרְיִינְגְּעַפְּאָלָעַן אַין זַיְגַען אַזְיַגְעָר גַעַדְאָנָק אַדְעָר אַ מְחַשְּׁבָה זָרָה, ווֹאָלַט די ווֹעָלַט חַרְוב גַעַוְאָרָעַן. (פֵוייז) יַעֲדָעַס אָרטָן, ווֹאָס אַ מעַנְשׂ הַוִּיבְּשָׁת פֿוֹן אַיהם אוֹףְּ דעם בְּלִיכְּ זָם הַיְמָעֵל, אַיז קְדֵשִׁים; יַעֲדָר מְעַנְשׂ, ווֹעַלְבָעַן גַּאַט הַאַט בְּעַשְׁאָפְעַן בְּצַלְמוֹן וְכַדְמוֹתָה, אַין אַ פֿהַן גָדוֹל; יַעֲדָר טָאָג פֿוֹן אַ מעַנְשׂ רַעַת אָרוֹסִים מִיט אַיז יּוֹם כְּפֹר אַון יַעֲדָעַס ווֹאָרטָן, ווֹאָס אַ מעַנְשׂ רַעַת אָרוֹסִים מִיט תְּמִימָות, אַיז אַ שְׁם הוּא. דערום—יעֲדָר עַבְרָה אַין יַעֲדָר עַולָּה ווֹאָס אַ מעַנְשׂ טָהָוט, בְּרַעַנְגַט אַ חַוְרָבָן פֿוֹן דָעַר ווֹעָלַט. (מייט אַזְיַטְעַדְגָעַן קוֹל) מעַנְשְׁלִיכְּעַ נְשָׂמָחוֹת—דָוָרָךְ גְּרוֹיסְעַ יְסוּדָרִים אַון פֵיןַן, דָוָרָךְ פִּיל גְּלָגְולִים צִיהָעַן זַי זַיךְ, ווַיְ אַ קִינְד צַו דָעַר מְוֻטוּרָס בְּרוֹסֶט, צַי זַיְעָר מָקוֹר, אַין דָעַר הוֹיךְ זָם פְּסָא הַפְּבוֹד. נָאָר עַס טְרַעַפְט, אַזְוּ בְּעַת אַ נְשָׂמָה דְּעַרְגְּרִיכְט שְׁוִין די גָּאָר הַיְיכָע מְדָרִיגָות, אַיז מִיט אַמְּאָל גּוֹבֵר די קְלִיפָת, חַס וְשַׁלוֹם, אַון די נְשָׂמָה ווֹעָרַט גַעַשְׁטוֹרְכָעלָט אַון פָּאָלָט. אַון ווֹאָס הַעֲכָר זַי אַיז גַעַוְעַן אַוְפְּגַעַהוַיְבָעַן, אַלְץ טִיפְעָר אַיז אַיהֲר פָּאָלָעַן, אַון אַז אַזְאָג נְשָׂמָה פָּאָלָט, ווֹעָרַט חַרְוב אַ ווֹעָלַט, אַון עַס ווֹעָרַט פְּגַסְטָעַר אַיז אַלְעַ הַילְלוֹת אַון עַס קְלָאָגָעַן אַלְעַ צַעַהַן סְפִירָות. (פֵוייז) וַיְ אַוְיַטְזָהָגָעַן (קִינְדְּעָרָוּ הַיְינְט ווֹעַלְעַן מִיר מְקַצְּר זַיְן מִיט דָעַר מְלוֹתָה, מְלַכְתָּה,

אַלְעַ, זַיְן מִיכָּאָלִין, גַעַהַעַן שְׂטִילְעָרְהַיְיד אָרוֹסִים אַונְטָעַר דעם אַיְינְזָרוֹק פֿוֹן

גַעַהַעַרטָעַן. קְלִינְגָעַ פֵוייז.

מיכאל

געוחט-זו צום טיש, נישט וילפער

רבּוּ (ר' עורייאל קוקט אויף איהם מיר און טרייעריה) דבּי, עס איז
געקומען סנדר בריניצער...

ר' עורייאל

(חי ער וואלט נאכטונגען)

סנדר בריניצער... איך ווייס...

מיכאל

איהם האט געטהָפַען אַ גְּרוּיסָטֶר אַומְגָלִיק, אַין זַיִן פָּאַכְּ
שַׁעַר אֵין צְרִיבָן אַ דָּבוֹק, רַחֲמָנוֹ לְצַלְןָן.

ר' עורייאל

צְרִיבָן אַ דָּבוֹק... אֵיך ווייס...

מיכאל

ער האט די געבראָכֶט צו אַיך...

ר' עורייאל

חי פָּפָר זַיִן

צַו מִיר?... צַו מִיר?... וְוי האט ער געקאנט קומען צו מִיר,
אַן מִין "אֵיך" אַין גַּאֲרַן נִשְׁטָא...

מיכאל

רבּוּ, צַו אַיך פָּהָרֶת אַ גְּאַנְצָע וּוּלְטַם.

ר' עורייאל

אַ גְּאַנְצָע וּוּלְטַם... אַ בְּלִינְדָּע וּוּלְטַם... בְּלִינְדָּע שָׂאָפָּע גַּעַהַעַן
גַּאֲרַן אַ בְּלִינְדָּע פָּאַסְטוֹן... וּוּעַן זַיִן וּוּאַלְטָעַן נִשְׁטָן זַיִן בְּלִינְדָּע,
וּוּאַלְטָעַן זַיִן גַּעַהַן נִשְׁטָן צַו מִיר, נַאֲרַן צַו יַעֲנָעַם, וּוּלְלָכָרַן קַאֲן

געגען איך. זום אינציגען איך פון דער וועלט.

מייכאל

רבי, איהר זיט זיין שליח...

ר' עזריאל

דאס זאגט די וועלט, און איך וויס נישט... שווין פערציג
יעזהר ווי איך זיך אויפֿ דער שטוחל פון א רבִּין, און איך בין
עד הים נישט זיכער, אז איך בין גאנט ברוך הואָס אַ שליח...
פערהאן צייטען, אז איך פיהיל מײַן נאָהנטקייט זום פְּבִיכּוֹל, דער
מאָלט זאגען בֵּי מיר נישטאָ קײַן ספקות, דעםאלט האָב איך אַין
זיך תקיפות, און איך האָב אַ שליטה איבער די הוילע עולמות.
אַבער עס טראפעט צייטען, אז איך פערליר מײַן זיכערקייט. און
דעםאלט בין איך קלײַן און שוואָך ווי אַ קינד. דעםאלט גויטיג
איך זיך אלײַן אַין הילפֿ...

מייכאל

רבי, איך געדענְק... אײַן מאָל זיט איהר צו מיר געקוּ
מען אומַּה האָלְפַּע נאָכַט און געבעטען, איך זאָל מיט איך זאגען
תhalbּם. מיר האָבען דעםאלט די גאנצע גאנכט געוּאנט תhalbּים און
געוניינְט...

ר' עזריאל

דאס איז צמאָל געווען. איצט איז מיר נאָך ערגעַר. (כיט
אַ ציטערדייגען קול) ווֹקֵס ווֹיל מען פון מיר? איך בין צָלָט און שוואָך.
דער גוף דאַידַּך רוח, די נשמה דורשת צו החבודות. און צו
מיר ציהען זיך דער צער און יסורים פון דער וועלט. יעַדְס
קוויטעל, ווֹאָס מַּדְעָרָלָאנְגַּט מיר, שטעטלט מַך ווי אַ גאנדעַל אַין
לייב. איך האָב שווין מעתר קײַן פַּח נישט... איך קָאָן גישטַּוּ...

מייכאל

שראָקעַ

רבִּין רְצִיָּה

ר' עזוריאל

בליטעט

איך קאן מעהך נישטו איך קאן נישטו (ווײַגְּט)

מייכאל

רבינו איזהר טארט נישט פערגעסען, או גאנצע דורות
צדיקים און קדושי עליון שטעהן הינטער איך. איזער פאטער
ר' איטשעלע, זדרונו לברכה, איזער זידע דער אדמור' ר'
וועלוואלע דער גראיסער, דעם בעל שםיס תלמיד...

ר' עזוריאל

קומט צו זיך, הויבט אויף דעם קאָפֶט

מיינע אבות... מײַן הייליגער פאָטער, וואָס האָט דריי
מֶאָל געהאָט גלוּי אליהו... דער פֿעַטֶּר, ר' מאָיר בער, וואָס
פלעגט צו שמע יִשְׂרָאֵל אַרוֹפְּגָעָהן אויפֶּן הימעל... דער זִידָע,
דער גראיסער ר' וועלוואלע, וואָס האָט מהיה מתים געווען. (גייט
זיך אַ קעהָר צו מייכאל'. לעבעהוף) וויסט, מייכאל, דער זִידָע, דער
גרואיסער ר' וועלוואלע, פֿלעגט אַרוֹפְּסְטְּרִיבָעָן אַ דָּבָר אַהֲן שמוֹת
און השבעות, נאָר מִיטְּזָן גַּעַשְׁיָי, מיט אַיְזָן גַּעַשְׁרִי! אַיְזָן
שׁוּועַדְרָעַר צִיְּט וּוְעַנְד אַיך זיך צו אַיְתָם אָונֵן ער האָלָט מִיך אַונְ
טָעַר. ער וּוְעַט מִיך אִיצְט אַיך נִשְׁתַּפְּרָאָזָעָן... רַחַם אַרְיִין סְנַדְּרָן.
מייכאל געהט אָרוֹס אָונֵן קעהרט זיך אָום מיט סְנַדְּרָן.

סנְדָר

אויסטְרָעַקְעַנְדִּיגַּד די הענד מיט אַ וַיְיַגְּנַדְיַגְעַן גַּעֲפָא

רבינו האָט רַחְמָנוֹתָן הַלְּפָטָטָר, רַצְעָוּעָט מִין בְּתִיחִדָּה

ר' עזוריאל

וַיְיַזְוֵי האָט זיך דער אַומְגָלִיק גַּעַטְרָאָפְּעָזָה

סנְדָר

צָוָם רַעֲכָעָן בְּעַדְעָקָעָנָס. וַיְיַאֲר...

ר' עזריאל

שלקגט איהם איבער

ニישט דאס פרעג איך. ווי איזו האט זיך דער אומגליך
געקאנט טראפען? אַ וואָרים קאָן אַריינֿדְרִינְגְּעַן אַין אַ פרֵי נֶאָר
דעמעָלֶט, ווען זי הויבט אַן פְּילֻעָן.

סנדר

רבִּין מִין בֶּת יְחִידָה אֲיַז אַגְּטַסְפָּאַרְכְּטִיגָּע יְדִישָׁע טָאָבָּע
טָעָר. זַי גַּעַת מִיט אַרְאָבְגָּעָלְאוּנָע אוּגַעַן אָוֹן טָרָעַט נִישְׁט אַרְוִיס
פָּוּן מִין וַיְלַעַן.

ר' עזריאל

קיינְדָעָר וּפְרָעָן אַנְצְּנְדָעָרְשׁ מִאָל גַּעַשְׁטָרָאָפָט פָּאָר דֵּי זַיְנָד
פָּוּן דֵּי עַלְטָעָרָן.

סנדר

ווען איך ווֹאָלֶט וּוַיסְעָן אוּף זיך אַן זַיְנָד, ווֹאָלֶט איך
תשובה טהוֹן...

ר' עזריאל

הָאַט מַעַן גַּעַפְרָעַנְט דָּעַם דְּבוֹק, וּפָרַע עַד אַיְז אָוֹן פַּאְרוֹאָס
עַד אַיְז צְרִין אַיְז דִּין טָאָכְטָעָר?

סנדר

עוֹן עַנְטָפָעָרֶט נִישְׁט. נֶאָר נֶאָכִין קָול הָאַט מַעַן אַיְז אָיְהָט
דָּעַרְקָעַנְט אַ בָּחוֹר פָּוּן אָנוֹנָעָר יִשְׁבָּת, וּזְאָס אַיְז מִיט עַטְלִיכָּע
חַדְשִׁים פְּרִיהָעָר פְּלוֹצְלָנָג גַּעַשְׁטָאָרְבָּעָן אַיְז שָׂוָהָל. עַר הָאַט זיך
גַּעַפְאָרָעָט אַיְז קְבָּלָהָמְעָשִׁוֹת אָוֹן אַיְז נּוֹק גַּעַוּאָרָעָן.

ר' עזריאל

דוֹרֶךְ וּוּלְלָעַ פְּחוֹת?

סנדר

מײַזאגט, דורך די נישׂ-וועט... עטליכע שעה פֿאָרִין טויט
האט ער געזאגט זייבעט ג' חבר, אוֹ מְדַאֲרֵף נישט מלחמה האל-
טען מיט וינד און אוֹ אין דער טראָא אחראָ, רחמנאָ לצלג, אוֹ
דוֹ אָ נִיצּוֹן פָּנוֹן קְדוּשָׁה, ער אָקָשָׁן גָּאָזָן גַּעַטְלָת דורך פְּשָׁעָט בע-
קּוֹמָעַן צּוּוִי פְּעַסְלָעַךְ גָּאָלָד...

ר' עזריאָל

דוֹ זָאָסֶט אַיִּהְמָן גַּעֲקָנְטָן?

סנדר

יאָ... ער האט בַּיִּ מִיר גַּעֲגָעָסֶן טַעַב

ר' עזריאָל

קָוָשׁ אַוְיָמָעָרְקָזָם אַוְיָפְּ סְנָדְרִין
האט אַיִּהְמָן אָפָּשָׁר מִיט עַפְּסָמְצָעָר גַּעֲוָעָן, מַבְּיִשְׁ גַּעַ-
וּעַן? דַּעֲרָמָאָהָן וַיַּן.

סנדר

אַיך ווַיַּסְטָן... אַיך גַּעֲדָעָנָךְ נִישְׁטָן (משׁ פֿערְזְתְּיִיכְלָגָן)
רַבִּי, אַיך בֵּין דָּאָךְ נִשְׁטָן מַעַהָר וַיַּן אָזְמָנָשׁ. (פֿיוּעָ)

ר' עזריאָל

פִּיהָר אָרְיִין דַּי בְּתוּלָה.

סְנָדְרִין גַּעֲתָמָט אַרְיִיס אָן קְעָהָרֶת זַיְן גְּלִיךְ אָט מִיט מְרָאָדָעָן, פִּיהָרָנְדִּיגְ פְּאָאָ-
דַּי חָנְדָלָהָאָן. זַי שְׁפָגָרִיט זַיְן אַיךְ גִּימְפְּסָמְעָל אָן וַיַּלְנִישְׁטָן גַּעַוָּן.

סנדר

משׁ גַּעֲחִין

טַּאֲכַטְמָעָרָל, הָאָבָּ רַחְמָנוֹת, זַיְן מִין נִשְׁטָן מַבְּיִשְׁ פֿאָרִץ
רַבִּיִּן. גַּעַה אָרְיִין.

פְּרָאַדָּע

געַה אַרְיִין, לְאַהֲלָעַ, גַּעַה אַרְיִין, טִיבָּעַלְעַן

לְאַהָ

אֵיך ווַיֵּל אַרְיִין, נָאָר אֵיך קָאָן נִישְׁתָּו

ר' עֹזְרִיאָל

בְּתוּלָהָן אֵיך בַּעֲפָעָהָל דִּיר אַרְיִינְגָּעָהָן, (לְאַה טְרָעַט אַיְגָעַד דַּעַם
שָׁחָעַל אָוָן גַּעַתְּמָן צָוָם טִישׁ) זָעַץ זָעַץ.

לְאַהָ

זַעַט זָעַק גַּעַדְקָרְזָאָם, מִיט גָּמָל שְׁפָרְנָגָס זַ אַוְיָף קָמַן אַרְטָזָן שְׁרִימָט
נִשְׁתָּו מִיט אַיְהָר קָול

לְקָוָט מִיקָּו אֵיך ווַיֵּל נִשְׁתָּו

זַ חַיל לְוַיְקָעָן, סְגָדָר אָוָן פְּרָאַדָּע הַלְּטָעַן זַ אַיְין.

ר' עֹזְרִיאָל

דְּבוּק אֵיך בֵּין גַּוּדָר אַוְיָף דִּיר, וְאַלְסָט זָאָגָעָן, וְעוֹר דָּו
בִּיזְט.

לְאַהָ (דְּבוּק)

מִירָאָפָּאַלְיָעָר רְבִי אַיְהָר וּוַיִּסְטָאָלִין וְעוֹר אֵיך בֵּין אָתָן
פְּאָד אַנְדָּעָרָע וְוַיֵּל אֵיך מִין נָאָמָעָן נִשְׁתָּו עַנְטָפָלְעָקָעָן.

ר' עֹזְרִיאָל

אֵיך פְּרָעָג נִשְׁתָּו דִּין נָאָמָעָן. אֵיך פְּרָעָג וְעוֹר בִּיזְטוֹ?

לְאַהָ (דְּבוּק)

שְׁטָיַל

אֵיך בֵּין פָּנִים דִּי, וּוֹאָס הַאֲבָעָן גַּעַזְוָכָט נִיעַז וּוֹעֲגָעָן...

ר' עזריאל

ניע וועגן זוכט יענער, ווער עם האט פערלוייען דעם
גלייכען ווער.

לאה (דבוק)

ער אין צו ענג...

ר' עזריאל

דאס האט שווין געאנגט איבגען, וואס האט זיך נישט אומז
געעהרט צורייק. (פּוֹיַע) פָּאָרוֹנוֹס בְּיוֹטוֹ אַרְיִין אֵין דער בְּתֻלָּה

לאה (דבוק)

אין בין איהר בעשערטער.

ר' ער אל

נאך אונזער הייליגער תורה, טאר אַ מַת נִשְׁתַּגְּפִינְגָּן
זיך אֵין דער סביבה פון לעבעידיגע.

לאה (דבוק)

אין בין נישט געשטארבען.

ר' עזריאל

דו בייזט אַוּוֹק פון אונזער וועלט און טָאָרֶסֶט זיך אַהֲרֹן
ニישט אומקערן בֵּין מען ווועט בלְאַזְעָן אַין גְּרוֹיסָעַ שָׁוֶּרֶת. דע-
רָום בֵּין אַין גּוֹר אַוְיףּ דִיר, דו זָאָלֶסֶט פָּעָרְלוֹזָעָן דַעַם גּוֹפָן
דער בתוליה, כְּדֵי עַס זָאָל נִשְׁתַּגְּפִינְגָּן דַעַם גּוֹפָן
צְוִיִּיגּ פון אַיְבִּיגּעַן בְּוּמַם פָּוֹן פָּאָלָקּ יִשְׂרָאֵל.

לאה (דבוק)

שריין:

מיראָפְּאַלְיעַר רְבִי אַיך ווַיִּיט, ווֹ שְׁטָאָרָק אַון אלמעלמאַיגּ
אייהר זִיכְרָה אַיך ווַיִּיט, אַז אַיהר קָאנְט בעפּעהלען מלאָכִים אַון

שורפים, אבער מיט מיר וועט איהר גאנזישט מאכען. אין האָפַּנְיָאָן נישט וואוהין צו געהן פאָר מיר זונען פערזומיט אַלְעַ
וועגען און פערשלאָסען אַלְעַ שטעגען און פון אַלְעַ זוּיטען לִידַ
ערן אויף מיר ביזע רוחות, גרייטע מיך אַינְגַּזְשְׁלִינְגָּעַן. מיט ৪
ציטערידיגען קֵי) עס איז דָּא הימעל און ערַה, עס זונען דָּא אָהָן
אַ צָּהָל וועלטען אָן נישט אַן אַינְגַּעַט פָּן זַיְהַאֲט זַיְהַ נִשְׁתַּ
געפונגען קִין אָרט פָּאָר מִיר. אָן אִיצְט, אָן מִין פֻּרְבִּיטֻרְטַּע,
פֻּרְיִאָגְטַּע נִשְׁמָה הַאֲטַּע גַּעֲפֹנְגָּעַן אַיהֲרַ רַוַּה, ווילט אַיהֲרַ מִיךְ
אַרְיוֹסְטְּרִיבָּעַן פָּן דָּגְנָעַן. הַאֲטַּע רַחֲמָנוֹת, יַאֲגַט מִיךְ נִשְׁתַּ
שְׁוּעָרַט מִיךְ נִשְׁתַּ.

ר' עזריאל

פֻּרְרוֹאָגְעַלְטַּע נִשְׁמָה אִיךְ בֵּין דָּרְלֶגֶדְרָוְנְגָּעַן מִיט אַ טַּיְהַ
מען רַחֲמָנוֹת צו דִּיר אָן וּעָל זַיְקַ מִיהָעַן אַוְיסְלִיזְיָעַן דִּיקַ פָּן
זַיְהַלְּפִי הַבָּלָה. אַבער פָּן דָּעַם גַּוְף פָּן דָּעַר בָּתְולָה מְוֹמוֹת
אַוְיסְגָּעָהָן.

לאה (דִּבּוֹק)

ענטשיידעט

אַזְקַ וּעָל נִשְׁתַּ אַרְיוֹסְגָּעָהָן

ר' עזריאל

מייכָל, דָּרָךְ אַרְיִין פָּן קְלוּזַן אַמְּנִין יְזָדָעַן, (מייכָל גַּעַשְׁ
אַרְיִיס אָן קְעָהָרִיס זַיְקַ בָּלָד אָם. נָאָךְ אַיְתָם גַּעַהְעַן אַרְיִין צָעַן יְזָדָעַן, שְׁפָלַעַן
זַיְקַ אַז אַזְיַּט) עַדְהַ קְוּשָׂהָ נִיט אַיהֲרַ מִיר רְשָׁוֹת אִין אַיְעַר נָאָךְ
מען אָן מִיט אַיְעַר מַאֲכַט אַרְיוֹסְטְּרִיבָּעַן פָּן אַגְּוֹף פָּן אַז יְזָדָעַן
זִישָׁעַר טָאָכְטָעַר אַ רַוַּה, ווֹאָס ווִיל נִשְׁתַּ אַרְיוֹס מִיט גַּוְטָעָהָן?

אלע צעהן יְזָדָעַן

רְבִי מִיר גַּיְבָּעַן אִיךְ רְשָׁוֹת אָן אָנוֹנָעַר נָאָמָעַן אָן מִיט
אָנוֹזָעַר מַאֲכָלַט. אַרְיוֹסְטְּרִיבָּעַן פָּן גַּוְף פָּן אַז יְזָדָעַר טָאָכְטָעַר
אַ רַוַּה, ווֹאָס ווִיל נִשְׁתַּ אַרְיוֹס מִיט גַּוְטָעָהָן.

ר' עזריאל

תויבת זיך אויך

דבוקו נשמה פון אַ מענשען, וואס איז אַזעך פון אַונגען
וואעלט, אין נאמען און מיט דער מאָכט פון אַ הייליגער עדה
יוזען بنן אין, עזריאל בן חדס, גדור אויך דית, דו זאָלטט
פערלְקֹזען דעם גוף פון דער פרולְה לאָה בת חנה און זאָלטט
ארויסגעעהניזיג נישט מוייך זיין נישט זי, נישט קין שומ לעַ
בעידיגע בעשעפעניש... אויב דו וועסט נישט מקיים זיין מיין
בעפעהל, וועל איך אַרויסטרעטען אַנטקעגן דיר מיט קללות און
הרמות, מיט השבעות און נזויים, מיט דער גאנצער מַעֲכֵט פון
מיין אויסגעשפֿרייטען אָרֶעֶם. ווען אַבער דו וועסט פָּאלְגָּען מיין
בעפעהל, וועל איך אַנווענדען אלע' כוות מתקן זיין דיין נשמה
און אַבטרייבָּן די בייזע רוחות און מחבלט, וואס רינגלען דיך
פֿראָט...

לאה (דבוק)

שרײַט

איך פורכט מיך נישט פֿאָר אַיעירע קלילות און הרמות און
גלויב נישט אין אַיעירע הבטהות! עס איז נישטאָ קין כה אין
דער וועלט, וואס זאָל מיר קָאנָען העלפֿען! עס געפֿינט זיך נישט
אָזֶה העלסטע הויה, וואס זאָל זיך גלייכען צו מיין אַיצטיגען
רזה-אָרט, און עס איז נישטאָ אָזֶה פֿינְסְטְּרָעָרְטָה מהומ ווי דער,
וואס ערוואָרט מיך! איך וועל נישט אַרויסגעהן!

ר' עזריאל

אין נאמען פון אַלמעכטיגען גָּאט בעשוער איך דיך דאס
לעזטט מַאֲל און בעפעהל דיר אַרויסגען. ווען נישט—בין איך
דיך מהרים און גיב דיך אַבער אין די הענד פון די מלאי חבלחו

גָּאט שרעקענדיגע פֿוֹזְעַן.

לאה (דבוק)

אין נאמען פון אַלמעכטיגען גָּאט בין איך בעהעטט מיט

מיין בעשערטער און וועל זיך מיט איהר נישט שיידען ביז
אייביג

ר' עזריאל

מיכאל, היה אריינטראגען פאָר אלעמען, וואָס געפֿיגען זיך
דאַ, וויסע קיטלען. ברענג זיבען שופּרוֹת, זיבען שווארצע ליכט
נאָכְדָּעַם נעהם צְרוּזִים פָּנָן קָרְנוֹן קָדוֹשׁ זִיבְעָן כְּפָרִי תּוֹרוֹת...
אֲשֶׁר עֲקָרְבָּגָעַ פְּרִיעַ, בְּשֻׁעַת וּלְכִירַת מִלְּאָל גַּעֲתָה צְרוּזִים אֵין
אוֹם מִיט שּׂוֹרָת אֵין שווארצע לִיכְטַת, נָאָך אַיִתְמַגְּה גַּעֲתָה צְרוּזִים דָּעַר מִשּׁוֹלָח
מִיט קִיטְלָעַן.

דעַר מִשּׁוֹלָח

צְעַדְתִּשׁ דַּי קִיטְלָעַן

עַס אַיְזַן דָּאַ אַיְזַן אַיבְּעַרְגִּינְגַּעַר קִיטְלָעַל (קִוטְשׁ זִיךְ אָוָם) אַפְּלָד
פָּעַהַלְטַ דָּאַ אִמְיצָעַר אַיְזַן חַדְרַי

ר' עזריאל

אַזְמְרָהָיגַ, וַיְיַזְרְמָהָגַעַדְגַּי זִיךְ

אוֹם צַו מְהֻרִים זַיְן אַיְדִישַׁע נְשָׁמָת, דָּאָרְפַּט מֵעַן דָּאַזְדַּע
גַּעֲתָהָמָעַן רְשׁוֹת פָּנָן דָּעַם שְׁטָאָדְטִירְבַּ... מִיכְאָל, בְּעַהְעַלְטַ דָּעַרְוַוְוִילַ
דַּי שּׂוֹפְּרוֹת, דַּי לִיכְטַת אֵין דַי קִיטְלָעַן... מִיכְאָל, נָעָהָם מֵעַן שְׁטָעַ-
קָעַן אֵין גַּעַהַ צָוָם רְבָבָשְׁמָנוֹנָעַן אֵין בְּעַט אַיִתְמַגְּה אֵין מִין
נָאָמָעַן קוֹמָעַן אַהֲרֹן תִּיכְפּוּ וּמִידַּ. (מִיכְאָל קָעַרְגָּהָמַט דַי שּׂוֹפְּרוֹת אֵין לִיכְטַת
אוֹן גַּעֲתָה צְוָאָמָעַן מִיטַּן מְשָׁלָה, וואָס מְרוֹקָגַט דַי קִיטְלָעַן צְרוּזִים. ר' עַזְרָיאָל צַו דַי
צְעַדְתִּשׁ מְעַנְשָׁעַן) אַיהֲרָ קָעַנְטַ דָּעַרְוַיְילַ אַרְיוֹיכְגַּעַן. (וַיְיַזְרְמָהָגַעַדְגַּי זִיךְ
זַעַם, ר' עַזְרָיאָל הוֹיְטַ אַוְףַ דָּעַם קָאַפְּ) סְנַדְרַן וּזְעַנְעַן פָּעַרְבְּלִיבְּעַן דַי
מְחוֹתָגָנִים מִיט דָּעַם חַתְנַ?

פְּנַדְרַ

זַיְיַ זְעַנְעַן פָּעַרְבְּלִיבְּעַן אוּיפְ שְׁבַת, בַּיְ מִיד אַיְן בְּרִינְגִּין.

ר' עזריאל

שִׁיק אַרְיִיטָעַר אַנוֹאָגָעַן זִיךְ אַיְזַן מִין נָאָמָעַן, אָו זַיְיַ זָאַ

לען דאָרט פֿערבלַיְבעַן אָון וּוֹאָרטעַן אוּפְּקַמִּין בְּעַפְעַתְלַן,

סֶנְדֶּר

איך שיק גלייך אַ רֵיְטָעַר.

ר' עֲזַרְיָאֵל

דָּעַרְוֹוַיֵּל קָאנַט אַיְהָר אַרְוִיסְגַּעַתְן אָון אַרְוִיסְפִּיהַרְעַן דֵּי
בְּתוֹלָה אֵין צְוִיְּתַעַן חָדָר.

לאָה.

חוּגַּטְ-אוּפְּקַמִּין, מִיט אַיְהָר קוֹל, צִיטֻעַרְדִּינְג
בְּאַפְּעַן אַיךְ הָצֵב מַוְרָא... וּוֹאָס וּוַיְלַעַן מִיט אַיְהָם טַהָׁנוּ
וּוֹאָס וּוַיְלַעַן טַהָׁן מִיט מִיר?

פֿרָאָדָע

הָצֵב קִיְּין מוֹרָא נִישְׁטַן, מִין קִינְדוֹ דָּעַר רְבִי וּוַיִּסְט., וּוֹאָס
עַר טַהָׁוּט. עַר וּוּעַט קִיְּין בִּיּוֹ נִישְׁטַטְהָוּן. דָּעַר רְבִי קָאנַט קִיְּין
בִּיּוֹ נִישְׁטַטְהָוּן.

וי אָון סֶנְדֶּר פֿיְהָרַעַן אַרְוִיסְ לְאַהֲן אֵין צְוִיְּתַעַן חָדָר.

ר' עֲזַרְיָאֵל

וַיַּצְאַט טִיף פֿעַרְזָוְנְקַעַן אֵין דֵי רְעִוּונָת. חַי אַזְּיַהְעַלְעַדְגִּינְג
אָון וּוֹעַן אֲפִילּו אֵין דֵי הַוִּיכָּעָט עַולְמָוֹת הָצֵב מַעַז גּוֹזָר גַּעַד
וּוֹעַן אַנְדָּעָרָשׁ, וּוֹעַל אַיךְ בְּרַעְכַּעַן דַּעַם גּוֹרְדִּינְג.
עַס גַּעַתְשַׁת אַרְיִין ר' שְׁמַשּׁוֹן.

ר' שְׁמַשּׁוֹן

גּוֹטְ-וֹאָהָן, רְבִי!

ר' עֲזַרְיָאֵל

הַוִּיְהִיט יְיךָ אַוְיִיךָ אַיְהָם אַנְטְּקַעְגַּעַן
גּוֹטְ-וֹאָהָן—גּוֹט יְאָהָר, רְבִי. זִיצְטָן (ר' שְׁמַשּׁוֹן וְעַזְטַן וְזַנְטַן) אַיךְ הָצֵב

אייך מטריה געוווען צוליב זעהר אַ ווִיכְטִיגְעָן עֲנֵנִים. אין אַ יְודִידַי שער טאָכְטָעָר אַיז אַרְיִין אַ דּוֹבָק, רְחַמָּנוֹ לְצַלְלָן, אָוָן ווַיְלַבְשָׁם אָוָפָן נִישְׁתָּאָרוּסִיס. עַס אַיז גַּעֲבְלִיבְעָן זֶאָס לְעַצְמָעַ מִיטְעָל — אַרְיוֹסְטְּרִיבְעָן אַיהם מִיטַּחְרָמוֹת אָוָן נְדוּרִים. בָּעַט אַיךְ אַיְיעַרְךָ בְּעוּוּלְגָנוּג אַוְיכָ דּוּם אָוָן דִּי מְזֻהָּה פָּוָן פְּקוּהַ נְפָשָׁה וּוְעַט אַיךְ בִּישְׁטָעָהָן.

ר' שעמשון

וַיִּקְצַּט

אַחרם אַיז אַ האָרְבָּע שְׂטָרָאָף פָּאָר אַ לעַבְעַדְיְגָעָן, בְּפֶרֶט פָּאָר אַ טְוִיטָעָן... נָאָר ווַיְבָאָלָד קִיְּין אַנְדָּעָר מִיטְעָל אַיז נִישְׁטָאָב אָוָן אַזָּא גַּעֲמְלִיכְעָר מַעַנְשׁ וַיְיַהְיָה גַּעֲפְנָט עַס פָּאָר נְוִיטִיג, גַּיב אַיךְ מִין הַרְשָׁאָה... אַבעָר פְּרִיהָעָר מוֹזָא אַיךְ, רְבִי, עַנְטְּפְלִיעָד קָעָן אַ סּוֹד, וּוְאָס הַאָט אַ שִּׁיבָּות צּוֹם עֲנֵנִים.

ר' עזריאל

אַדרְבָּהָה.

ר' שעמשון

אַיהֲר גַּעֲדָעָנְקָם, רְבִי, מִיט אַיְהָר צְוֹאָנְצִיג צְוִירִיק פְּלַעַגְט צַו אַיךְ פְּאַהָרָעָן פָּוָן בְּרִינִין אַ יְוָגְעָרְמָאן, אַחֲסִיד אָוָן אַ מְקוּבָּל, נִיסְן רְבָקָהִיס.

ר' עזריאל

עַר אַיז אַבוּעָפָהָרָעָן אַין מַרְחָקִים אָוָן דָּאָרָט יְוָגְעָרְהַיִיד גַּעֲשְׁטָאָרְבָּעָן.

ר' שעמשון

יְאָ... אַיז אַט דּוֹר נִיסְן רְבָקָהִיס גַּעֲקְוָמָעָן צַו מִיר דִּי גַּאֲכַט דְּרִי מָאָל צַו חַלוּם אָוָן גַּעֲפָאָדְעָרט, אַיךְ וְאָל אַרוּטְרוּפָעָן סְנָדָר בְּרִינִינְצָעָר צַו אַ זִּינְתּוֹרָה מִיט אַיהם.

ר' עזריאל

וואס פאָר אַ תְּבִיעָות האָט ער צו סנְדרָן.

ר' שְׁמֹעוֹן

דאָס האָט ער נישט געזאגט. ער האָט נאָר געשטעההַט, צו
סנְדרָן האָט פֿערנְגָּסָעָן זַיִן בלוט.

ר' עזריאל

או אַ יוד מאָהנט דעם אַנדערן צו אַ דִּין-תּוֹרָה טָאָר זַיִן
אַ רב, פֿערשטעהַט זַיִן, נישט אַבְּזָאָגָעָן. בְּפֶרֶט אַוְסַ רַוְפַּט אַרְיוֹסַ
אַ מַת, וואָס קָאָן מאָהָנָעָן צוֹם בִּיתְהִידָן שֵׁם מַעַלָּה... נאָר וואָס
פְּאָר אַ שִׁיכּוֹת האָט דָאָס צוֹם דָּבָוק?

ר' שְׁמֹעוֹן

עס האָט אַ שִׁיכּוֹת... אַיךְ האָט גַּעֲהָרָת, אוֹ דָעַר גַּעַד
שְׂטָאָרְבָּעָנָעָר בְּחוֹר, וואָס אַיז אַרְיָין ווי אַ דָּבָוק אַין סנְדרָן טָאָכָּל-
טָעָר, אַיז גַּעֲוָעָן נִיסְנָן רַבְּקָהָס אַ זַּהָּן... מַזְעַרְצָעָהָלָט נַאֲךָ וועָז-
געַן עֲפָעָס אַ הַתְּחִיבּוֹת, וואָס סנְדרָן האָט גַּעֲהָרָת אַנְטְּקָעָגָעָן נִיסְנָעָן
אוֹן נִשְׁטָן אוֹיסְגָּעָפְּלִילְט...

ר' עזריאל

טרָאָקָט אַ זַּיִלָּעַ

אוֹרֵב אַזְוֵי, וועָל אַיךְ אַפְּלָעָגָעָן דעם אַרוֹיְסְטוּרִיבָּעָן פָּזָן
דָּבָוק בֵּינוֹ מְאָרְגָּעָן הַאלְבָעָן טָאָג. אַם יַרְצָח הַשֵּׁם, אַינְדָּעָרְפּוֹרִיה
נַאֲכָלָן דְּאַוּעָגָעָן וועָלָעָן מִיר אַיךְ מַטְּבָּה חָלוּם זַיִן אוֹן אַיְהָר
וועָס אַרוֹיְסְרוּפָעָן דעם מַת צו אַ דִּין-תּוֹרָה. נַאֲכָלָעָם וועָל אַיךְ
מִיט אַיְעָר דָּשָׂות אַרוֹיְסְטוּרִיבָּעָן דעם דָּבָוק מִיט אַ חָרָם...

ר' שְׁמֹעוֹן

אוֹזְיָה ווי אַ דִּין-תּוֹרָה צוֹישָׁעָן אַ לְעַבְּדִיגָּעָן מִיט אַ טְוִיטָעָן
אוֹזְיָה וועָהָר אַ הַאֲרָבָּע אַזְוֵי נִשְׁטָן גַּעֲוָעָנְלִיכָּע ווֹאָלָט אַיךְ

בעטען איז, רבּי, איזה רזאלט בעויליגען זיין דער וראש הויזינגים
און אָנְפִּיהַרְעֵן די דִּין-תּוֹרָה.

ר' עזריאל

איך בין מסכימים. מיכאל! (עם געתט ארין מילא) היה אָרִינִין-
פיירען די בחולה. (סנור און פֿראָדָע פֿיַהַרְעֵן אָרִין לאָהֶן, וואָס יַיְצֵט מִיטָּ
געשלָׁסָעָנָע אַוְיגָעָן) דָּבָוק, איך ניב דִּיר צִיִּיט אַהֲלָבָעָן מַעַת לְעַת,
בֵּין מַצְרָגָעָן הַאֲלָבָעָן טָאג. אויב דו וועסט צו דער בעשטייטער
צִיִּיט נִישְׁתָּאָרוּסָגָעָהּ מִיטָּן גּוּטָעָן ווּילָעָן, וועל איך דִּין, מִיטָּ
דָּעַם רְשֹׁות פּוֹן דָּעַם מְרָא דָאָתָרָא, אָרוּסִיכְתָּעָן מִיטָּ גּוֹאָלָד דָוָרָ
אַחֲרָבָעָן חָרָם. (פֿויִיע. סנור און פֿראָדָע ווּילָעָן אָרוּסִיכְתָּעָן לאָהֶן) סְנָדָר,
דוֹ פֿערְבְּלִיבָּב נָאָךְ דָּא. (פֿראָדָע פֿיַהַרְעֵן אָרוּסִיכְתָּעָן לאָהֶן) סְנָדָר
דענסט דִּין אַמְּאָלְגָעָן חָבָר נִיסְן רְבָקָה/^{ס?}

סְנָדָר

דָּעַרְשָׁאָקָעָן

נִיסְן רְבָקָה/^{ס?}... עָר אַיְזָן דָּאָךְ גַּעַשְׁטָאָבָעָן...

ר' עזריאל

זַי ווּיסָעָן, אָז די נָאָכָט אַיְזָן עָר דָּרְיִי מָאָל גַּעֲקוּמָעָן צָוָם
מְרָא דָאָתָרָא צוֹ חָלוּם. (וּוַיַּזֶּה אָוִיפָּךְ ר' שְׁמַוְןָה) אָז הָאָט גַּעַפְּאָדָעָרטָם,
עָר זָאָל אָרוּסְרוֹפָעָן דִּין אָוִיפָּךְ אַדִּין-תּוֹרָה מִיטָּ אַיְתָם.

סְנָדָר

עַרְשִׁיטָעָרט

מִיךְ אָוִיפָּךְ אַדִּין-תּוֹרָה?... וּוְהָ אַיְזָן מִירָן... וואָס וּילָעָן
פּוֹן מִירָן... וואָס מַהְוָתָן מַעַן, רבּי?

ר' עזריאל

איך ווּיסָעָן, אַיְזָן וואָס עָר בַּעֲשָׂוְלְזִיגְטָן דִּין, נָאָר אַנְּ...

גַּעַהְמָעָן די דִּין-תּוֹרָה מַוּזָּנוֹ.

סנדר
אין וועל טהון ווי אידער הייסט.

ר' עזריאלי

מיט אָגְנֶדֶר טאָז

תיכף ומיך שיק אין בריגנין די פַּלִּינְקְסְטָעַ פַּעֲרָד נאָךְ די
מחוונטס מיטן חטן, ווי זעלען קומען אַהֲרֹן מְאַרְגָּעָן פָּאָרְדָּה
בען טאג, כדי אָנוּ גְּלִיכָּךְ ווי דער דָּבָוק ווועט צְרוּיס זאָל מען
שְׁטוּלָעַן די חֻפָּה.

סנדר

רבּוּ אָפָּשָׂר ווּלְלָעַן זַיִן נִשְׁתָּוּ ווּלְלָעַן אִיצְטָ מִיטָּ מִיד וֵיכְ
מְחַתְּנָן זַיִן אָוּן ווּלְלָעַן נִשְׁתָּוּ ווּלְלָעַן קּוּמָעַן.
אין טהיר ווַיּוֹתֵץ זַיִן דָּרְ מְשׁוֹלָחָן.

ר' עזריאלי

מיט אָקִיכָּות

זאָל מען ווי זאגען, אָנוּ אַיךְ האָב בעפּוּלְעַן... נאָר זעה,
דער חטן זאָל קומען בעצִיְיטָעָנוּן.

דער משולח

דער חטן ווועט קומען בעצִיְיטָעָנוּן.

דער זייגער שלגט צהעלָגָן

(פארהאָגן)

פָּעַר מְטֻעָר אַקְמָ.

דער זעלפיגער צימער חזס אין דרייטען אקט. אַנְשֶׁתֶּאָט דעם לאָגְנָגָן טיש
לנוקם, נישט אַ גְּרוֹיִסֶּר טיש, גענטגער צום ראמפֿאָט. פָּאָר אַיִתָּה אֵין אַ גְּזָעָט
טעל אֵין אוּיפֿ זְחִוִּי שְׁטוֹחָלָעַן זִיצָעָן: ר' עֲזֹרְיָהָל אֵין טְלִית אֵין תְּאָלִין אֵין
בְּחִידָע דִּינִים. בְּיַם טִיש שְׁטוֹחָט ר' שְׁמוֹן, פָּון דָּעַר וּמִיטָּעָנוֹן מִילָּאָל, מַעַן
פְּעָרָעָנְדִיזְטָט מְטַבָּה חָלוּם זַיְן.

ר' שְׁמַשּׁוֹן

חָלְמָא טְבָא חֹזָא, חָלְמָא טְבָא חֹזָא, חֹזָא

ר' עֲזֹרְיָהָל, 1-טְעוּרָה אֵין 2-טְעַב דִּינִים

צְוָאָמָעָן

חָלְמָא טְבָא חֹזָית, חָלְמָא טְבָא חֹזָית, חָלְמָא טְבָא חֹזָיתוֹ

ר' עֲזֹרְיָהָל

רְבוּ מִיר הַאָבָעָן פּוֹתָר גְּעוּזָן אַיִּיעַר חָלוּם צָו גּוֹטָעָן. אַיִּצְתָּ
זְעַזְעַט וְיךָ מִיט אָנוֹנוֹ וְיךָ שְׁופְטָן. (ר' שְׁמוֹן זְעַזְעַט וְיךָ צום טיש,
ר' עֲזֹרְיָהָל) אַיִּצְתָּ וּוּלְעָלָן מִיר שִׁיקָעָן אַנְזָאָגָעָן דָעַט מַת, עָר וְאָל
קְוּמָעָן צום דִין-הַגּוֹרָה. נָאָר פְּרִיהָעָר וּוּלְעָל אַיִּר אַבְּצִוְימָעָן פְּאָר
אַיִּהָם אַ רְאָנָד, פָּוּן וּוּלְכָעָן עָר וְאָל קִיְּן רְשָׁוֹת נִישְׁתְּהָאָבָעָן
אַפְּרוּיסְצּוֹטְרָעָטָעָן. מִיכָּאָל, דָעַרְלָאָגָג מִיר מִין שְׁטוֹעָקָעָן! (מִיכָּאָל וְעִירָה
לְגַנְגָט דָעַט שְׁטוֹעָקָעָן. ר' עֲזֹרְיָהָל שְׁטוֹחָט אוּף פָּון אָרֶט אֵין מַאֲקָט אֵין לְגַנְגָט
חַיְנְקָעָל פָּון חֹדֶר מִיטְצָן שְׁטוֹעָקָעָן אַ קְיַיְלָעְדִּיגָעָן רְאָנָד, פָּון לְגַנְקָס אוּיפֿ רְעַטָּס. זְעַזְעַט
אַיִּיךְ זְוִירִק צום טיש) מִיכָּאָל, גַּעַם מִין שְׁטוֹעָקָעָן אֵין גַּעַה אַוְיפֿ!

בֵּית עַולְם, אָוֹן צַו דַּו וּוּסַט אַרְוִיְגֶעָהָן אֲוִיפָּז בֵּית עַולְם מַאֲכָר צַו דַּי אָוִיגָעָן אָוֹן שָׁאָר פָּאָר זִיךְ מִיטָּן שְׂטוּקָעָן, אָוֹן בֵּינְיַדְעַם עַרְשְׁטוּן קָבָר, אָן וּוּלְבָעָן דַּעַר שְׂטוּקָעָן וּוּטַז זִיךְ אַפְּהַצְּלָעָן, שְׂטוּל זִיךְ אָבָּא, אָוֹן גִּיבָּא אַקְלָאָפָּמִיטָּן שְׂטוּקָעָן אַיְבָּעָרָן קָבָר דָּרְיַי מַאֲלָאָן אָוֹן זָאָג בּוּזָה הַלְשׁוֹן: מַת טָהָרוּ! עַוְרִיאָל, דַּעַר זָהָן פָּנוּ דַּעַם גְּרוּיסָעָן צְדִיק רַי, אַטְשְׁעָלָעָן מִירָאָפְּאָלִיעָר הַאָט מִיךְ גַּעַד שִׁיקְטַּב בְּעַטְעַן דִּיר מַחְילָה, וּוּאָס עַר שְׂטוּרְטַּדְעַן דִּין רֹהָה אָוֹן בַּעַד-פָּעַהָלָט דִּיר, דַּו זָאָלָסְטַּדְעַן וּוּגָעָן, וּוּאָס זָעַנְעַן דִּיר בְּעוֹאוֹסָט, אַנְזָאָגָעָן דַּעַם טָהָרָן נִיסְטַּן בְּן רַבְּקָה, אָוֹן דַּעַר בִּית-דִין צְדִיק פָּנוּ מִירָאָפְּאָלִיעָר רֹופָט אִיהָם אַרְוִיס תִּיכְפָּעָר וּמִיד אַוִּיףָא אַדְין-תוֹרָה אָוֹן הַיִּסְטַּט אִיהָם קָוְמָעָן אַיְן דִּי בְּגָדִים, אַיְן וּוּלְבָעָן עַר אַיְן גַּעַד-קָוְמָעָן צַו קָבָר יִשְׂרָאֵל. זָאָלָסְטַּדְעַן דָּאָס אַיְבָּעָר/חוֹרָן דָּרְיַי מַאֲלָאָן, נַאֲכָר דַּעַם קָעָהָר זִיךְ אָוֹם אָוֹן גַּעַה צְוִירִיק, אָוֹן נִישְׁטַּטְעַן קָוָק זִיךְ אָוֹם, וּוּאָס פָּאָר אַגְּשָׁרְיִיעָן, קָוְלוֹת אָוֹן רֹופָעְנִישָׁעָן דַּו זָאָלָסְטַּט נִישְׁטַּט הַעֲרָעָן הַיִּנְטָעָר זִיךְ, אָוֹן נִישְׁטַּט לְאָוֹן אַרְוִיס פָּנוּ הַחֲנָד מִין שְׂטוּרְקָעָן נִישְׁטַּט אַוִּיףָא אַיְין דְּגָעָה, אָוֹן נִשְׁטַּט זָאָל דִּיר הַיִּתְעָן, וּוּאָרָוּם דִּי, וּוּאָס וּוּעָרָעָן גַּעַשְׁקַט גַּעַהָה, וּוּגָעָן אַמְּזוֹה-עֲנֵיָן, וּוּעָרָעָן נִשְׁטַּט גַּעַנְיוֹקָט... גַּעַה, נַאֲרָר פְּרִיהָעָר שִׁיק אַרְיַין צְוַויִּי מַעֲנָשָׁעָן מַאֲכָעָן אַגְּמַחְיָה פָּאָרָן מַת. (מיַאל גַּעַת אַרְוִיס. עַס גַּעַהָעָן אַרְיַין צְוַויִּי מַעֲנָשָׁעָן מִיט אַגְּלָעָר, מִיט חַלְבָּעָן זִיךְ פָּעָר-עַנְגָּעָן בֵּין דַּעַר עַרְד דַּעַם גַּאנְגָּעָן לִינְגָּעָן וּוּינְגָּעָן אָוֹן גַּעַהָעָן אַרְוִיס) רֹופָט אַרְיַין סְנָדְרָן. (עַס גַּעַת אַרְיַין סְנָדְרָן) סְנָדְרָן, הַאָסְטוּ מִקְיָים גַּעַוְעָן, וּוּאָס אַיְךְ הָאָב דִּיר בְּעַפְּוּלְיָעָן? הַאָסְטוּ גַּעַשְׁקִים פָּעָרָד נַאֲךְ דִּי מַחְוֹגָנִים מִיטָּן חַתְּנָן?

סְנָדְרָן

אַיְךְ הָאָב גַּעַשְׁקִט דִּי פְּלִינְקְסְטָעָר פָּעָרָד, נַאֲךְ דִּי מַחְוֹגָנִים זָעַנְעַן נַאֲךְ נִשְׁטַּט גַּעַקְמָעָן.

רַי עַזְרָאֵל

שִׁיק זִיךְ אַנְטְּקָעָגָעָן אַרְיִיטָרָן, זִיךְ זָאָלָעָן שָׁאָהָרָעָן וּוּאָס נִכְפָּעָר.

סְנַדֵּר

איך וועל עס טהון. (פוייזע)

ר' עזורייאל

סְנַדְרוֹן מִיר הַאֲפָעָן גַּעַשְׂקַט אַגְּזַעַגְעַן דָּעַט מִתְּתָהָר נִיסְן בָּן
רַבְקָה, אוֹ דָעַר בֵּית-דִין רַופֵּט אֲיַהַם אַרְוֹסָס אַוְיפָּט אַדִּין-תּוֹרָה מִיטָּה.
דִּין. נַעֲמַסְטוּ אָן אָונְגָעָר מַשְׁפְּטָן?

סְנַדֵּר

איך נעהט איהם אָן.

ר' עזורייאל

וועסטו מקיים זיין צילז, וואָס מיר וועלען בעשנימען?

סְנַדֵּר

איך וועל מקיים זיין.

ר' עזורייאל

געה אָב אָונְ שְׁטָעָל זִין רַעֲכָטָס.

סְנַדֵּר

רְבִי אַךְ הַאֲבָב זִין דָעַרְמָהָנְטָן... נִיסְן רַבְקָה/ס מָוָן מִין
אַרְוִיסְרַופְּעָן צָו אַדִּין-תּוֹרָה וּגְעַעַן אַתְּקִיעָתָסְפָּה, ווֹאָס אַיְזָגָעָן
זָעַן צְוִישָׁעָן אָונְגָעָן... נַאֲרָא אַךְ בֵּין דָעַט נִישְׁטָשׁוֹלְדִיגָּן...

ר' עזורייאל

דָאָס וועסטו דערצעהעלען שפֿעטער, אוֹ דָעַר בָּעֵל אַבִּיעָת
וועט אַרְוִיסְזַעַגְעַן זִינְעָן תּוֹבִיעָת. (פוייזע) בָּאַלְדָּו ווּעַט זִין בָּעָוָוִיְזָעָן
צְוִישָׁעָן אָונְגָעָן אַמְעַנְשָׁעָן פָּוָן דָעַר אַמְתָּעָדָר וּוּעַלְטָן, כְּדֵי מִיר זָאַלְעָן
אֲיַהַם מַשְׁפְּטָעָן מִיט אַמְעַנְשָׁעָן פָּוָן אָונְגָעָר עָרְלָם הַדְּמִינוֹן. (פוייזע)
אַזְּגָעָן דִּין-תּוֹרָה בָּעָוָוִיּוֹת, אוֹ דִי דִינִים פָּוָן דָעַר הַיְלִיגָּעָר תּוֹרָה

הערישען איבער צלע וועלטען און איבער אלע בעשעפנישען און זענען אַחוב אי פאָר לעבעידיגע אי פאָר טויטע. (פְּרִיּוֹת) אַזְּאָדָן-טוֹרָה אַיּוֹ וועהָר האָרֶב אַן פֿוֹרְכְּטְבָּאָהָר. אַוְיף אַיהֲר ווערט גַּעַן קַוְקַט פָּונְצָלָעַ הַיכְלָות. אַן ווּן דָּעַר בֵּית-דָּין זָלָחַס וְשָׁלוֹם אַוְיף אַחֲר אַבְּטְרָעַטָּעַן פָּונְצָן דָּין, ווערט אַרְשָׁע אַיּוֹ בֵּית-דָּין של מעלה. דָּעַרְפָּאָר דָּאָרָךְ מַעַן צָו אַזְּאָדָן מַשְׁפְּט צוֹטְרָעַטָּעַן מִיטָּא אַיּוֹ אַן פְּחָד... אַיּוֹ אַיּוֹ פְּחָד...

קַוְקַט זִיךְר אָמְרוּהָג אָרוּם, שְׁטָעַלְתָּא זִיךְר אַמִּיטְעַן בְּלִיק אַוְיכְּן פְּאָרָהָאנְג אַן ווערט עַנְשְׁוִינְגָן, אַרְשְׁעַקְעַנְדִּיגָּע שְׂטִילְקִיט.

1-טער דין

זָוָם צְוִוִּיטָעָן, שְׁטִילָן, דְּעִירְשְׁאָקָעָן

דוֹכָט זִיךְר, עַר אַיּוֹ דָּאָ...

2-טער דין

אַיְנָמָס זְעַבְּדָעָן טָאָן

עַר אַיּוֹ, דּוֹכָט זִיךְר, דָּאָ...

ר' שמישון

עַר אַיּוֹ דָּאָ...

ר' עזריאלי

מַתְּ טָהָר, נִיסְן בֶּן רַבְּקָה, דָּעַר בֵּית-דָּין צָדָק אַיּוֹ גַּוֹּד אַוְיף דִּיר, דוֹ זְאָלָס נִישְׁט אַרְיוּסְטְּרָעַטָּעַן פָּונְצָן דָּעַם רַצְנָד אַן פָּונְצָן דָּעַר מַחְיָצָה, ווֹאָס עַס אַיּוֹ פָּאָר דִּיר גַּעֲמָאָכָט. (פְּרִיּוֹת) מַתְּ טָהָר, נִיסְן בֶּן רַבְּקָה, דָּעַר בֵּית-דָּין צָדָק בְּעַפְעָהָלָט, דוֹ זְאָלָס זְאָגָעָן, ווֹאָס פָּאָר אַטְעָנוֹת וְתְּבִיעָוֹת דוֹ הַאָסָט צָו סְנָדָר בֶּן הענִיעָה שְׁרָעַקְעַנְדִּיגָּע פְּרִיּוֹת, אַלְעַעַלְעַן זִיךְר צָו וְוי פְּעַרְשְׁטִינְגָּרֶת.

1-טער דין

חוֹי פְּרִיהָעָר

דוֹכָט זִיךְר, עַר עַנְטְּפָעָרְט...

2-טער דיין

דוכט זיך, ער ענטפערט...

1-טער דיין

איך הער א קול, נאָר קיין וווערטער הער איך נישט.

2-טער דיין

איך הער וווערטער, נאָר קיין קול הער איך נישט..

ר' שמשון

זו סנדער

סנדער بن העניעו דער מות טהוּר ניסן בן רבקה טענה'ט און זאגט, או אין דער יוגענד זיימט איהָר געווען חברים אין אין ישיבַה און איירער NAMES הָאָבָעָן פְּרִיכְנִיפְט דְּרוֹכְאָנְגְּנֶדֶר אין אַגְּטֵר פְּרִינְדְּשָׁפְט. אַיהָר האָט בְּיִדְעָן אין זיך זאגַתְהַגְּנָה גַּעֲהָאָט. נַאֲלָדָעָם אוֹן אַיהָר האָט זיך גַּעֲטָרָפָעָן אוֹף יִמְיט גַּרְאָאִים פְּיִים רְבִּין, האָט אַיהָר אַבְגָּעָמָאָכְט מִיט אַפְּקִיעָתְפַח, או אַוְיבַּ אַיְירָעַ וּוַיְיבָּרַע וּוַעֲלָעַן פְּרִונְגָּמָעַן וּוְעָרָעַן אַין טְרָאָגָעַן אַוְן וּוְעָלָעַן גַּעֲבָוִידָעַן אַיְינָעַ אַגְּגָאָל, דִּי אַנְדָּצָרָעַ אַמִּידָעַל, וּוְעַט אַיהָר זיך מַתְהַתְּן זִיְּן.

סנדער

מייט אַפְּיַעַרְדִּיגָּעַן קוֹל

יעָאָ, דָּאָס אַיְן אַזְוִי גַּעֲוָעָן.

ר' שמשון

דער מות טהוּר ניסן בן רבקה דְּעִיצְעַהְלַט וּוַיְיטָעַר, או אַינְגִּיכְעָן אוֹזֶר אַבְגָּעָפָאָזְוָרָעַן אַין מְרַחְקִים, דָּאָרָט האָט זִיְּן וּוַיְיבַּ גַּעֲבָוִידָעַן אַזְוָן אַין דער זְלָבָעַר צִיְּט וּזְאָס דִּיְין וּוַיְיבַּ האָט גַּעֲבָוִידָעַן אַטְאַלְטָעַר. בָּאַלְד נַאֲזָן דָּעַם אוֹזֶר אַלְיַין נְפָאָר גַּעֲוָאָרָעַן, (קְלִינְעַ פְּיוּעַ) אַין דער אַמְתָעַר וּוַעֲלַת האָט ער זיך דָּעַרְוָאָוָסַט, או זִיְּן זַוְּה אַיְן גַּעֲבָעָנְשָׁט מִיט אַהֲוִיכָעַר נְשָׁמָה אַוְן

ער שטיגט פון איין מדרגה אויף דער אנדערער. און זיין פֿאַ
טער-הארץ האט זיך געפרעהט און געגרויסט. און ער האט וויאַ
טר געוזהן, אוֹ וווען זיין זוהן איין געווואָדען עלטער, האט ער
זיך געלְזָעָן איבער דער וועלט און איין געגנגען פון אַרט צוֹ
אַרט, פון לאָנד צוֹ לאָנד, פון שטָאָדֶט צוֹ שטָאָדֶט, וואָרָם זיין
נשמה האט זיך געציינגען צוֹ זיין בעשרטער. און ער איין געַ
עומען און דער שטָאָדֶט, וואֹ דוֹ וואָנטסט, און איין אַריַין צוֹ
דיַר איין הוּוִין און געזעט זיך בֵּיַין טיש. און זיין נשמה
האָסְט זיך בעהעפֶט איין דער נשמה פון דיַין טאָכְטָעָר. נאָר דוֹ
בִּיזְט געווֹעָן רִיכְט אָן נִיסְטָס זוהן איין געגנגען אַרְטִים. און דוֹ
האָסְט אַבְּגָעָקָעָהָרֶט דיַין בלְּיק פון אַיהם און בִּיזְט געגנגען זוֹ.
בען פֿאָר דיַין טאָכְטָעָר שׂוֹדָבִים פון הוּילְּעָן יהוֹס אָן מִיט פִּילְּ
גּוֹן. (קלינע פּוֹיְזַע) אָן נִיסְטָס זְמָרָה זְמָרָה אָן זיין זוהן
פֿאָלָט אַריַין אַין יָאוֹש. אָן אַיְזָעָק וואָנדערן אַיבָּער דער
וועַלְט וְלָעַן נִיעַ וְוַעֲגַעַן, אָן דָּעַם פָּאָטָעָרָס נשמה האט זיך
דורכְגַעְדְרָנוֹנְגָעָן מִיט אַמוֹרָה אָן טְרוֹיעָר. אָן דֵי שְׁוֹאָרִיצָעָז מַאֲכָת,
דערוֹעָהָנְדָג דָּעַם יָאָשָׁפָן בְּחוֹר, האָס אַוְיסְטָגְשְׁפִּרְעִיט פֿאָר
אַיהם אַיהֲרָע נְעַצְעַן אָן האָט אַיהם געפָּאָגְנָעָן אָן צְוָגָעָנוֹמָעָן
פֿאָר דָּעַר צִיְּט פון זְמָרָה זְמָרָה אָן זְמָרָה גַּעַלְּפָלְּגָן.
דוֹשְׁעַט בִּיְזַע זְיַי אַריַין זְיַי אַדְּבָק אָן גּוֹף פון זְיַי בעשרטער.
(קלינע פּוֹיְזַע) נִיסְטָס בְּרָכָה זְאָגָט: מִיט דָּעַם זְהָבָס טוֹיט אַיְזָעָר
גַּעַוְוָאָדעָן אַבְּגָעָשְׁנִיטָעָן פון בִּידְעָן וְוַעֲלָטָעָן, גַּעַבְּלִיבָעָן אַחֲן אַנְגָּן.
מען אָחָן אַגְּדָעָכְעָנִישׁ, אַחֲן אַגְּדָעָכְעָנִישׁ אַיְזָעָן אַיְזָעָן אַקְרִישׁ. עַס
איַיְזָעָפְּרָלְאָשָׁעָן גַּעַוְוָאָדעָן אוֹיפֶּר אַיְזָעָג זְיַי לְיִכְּט, אָן דֵי קְרוֹיְן
חוֹן זְיַי קָאָפֶּה האָט זיך אַרְאָבְּגָעָקְיִיקָּלֶט אַיְזָעָפְּרָלְאָשָׁעָן אַיְזָעָפְּרָלְאָשָׁעָן
בעַט דָּעַם בִּתְּהִידְיָן צְדָק, ער זְאָל מְשֻׁפְּטָן סְגָדָרָן עַל פִּי דיַין פּוֹן
אַנוּאָר הַיְלִיגָּעָר תּוֹרָה פֿאָר דיַי פְּעַרְגִּיסְוָג פּוֹן בְּלוֹט פּוֹן נִיסְטָס זְהָבָס
אָן דָּעַם זְהָבָס קִינְדָּעָר עַד סְוִיף כָּל הדָּרוֹת.

שרעענדיגע שטילקיט. סנדר פְּלִיטָט,

ר' זְוַרְיאָל

סנְדָר בְּן הַעֲנִיעָ. הָאָסְט גַּעַהָרֶט דיַי טָעָנוֹת פּוֹגָם מַתָּ

טהור ניסן בן רבכה וואס קאנכטו אויך זיין ענגעערן?

סנדר

איך קאן נישט ערנען דעם מיל און האָפּ נישט קײַן
ווערטער צו פערענטפערן זיך. נאָר איך בעט מײַן אַלטען חַבְרַן
ער זאָל מיר מוחל זיין מיין זינד, וואָרומַ נישט פֿון בִּיזְעַן ווֹיַּה
לען בנֵן איך עס בעגאָגָעַן. בַּאֲלָל נאָר אָונְגָּרָט תְּקִיעָתְךָ אַיְזָן
ניסן אַוּעָקָגָעָפָּהָרָעָן אַיְזָן האָפּ נישט גַּעוֹאוֹסֶט, אוֹיבּ זיין
וֹיַּיבּ האָפּ גַּעֲבָרָעָן אַיְזָן אַיְזָן וואָס פָּאָר אַיְזָן. נאָכְדָּעַם האָפּ
אַיְזָן זיך דערוואָסֶט, אַז עַר אַיְזָן גַּעַשְׁטָאָרְפָּעָן. מַהְרָה קִין יַדְיוֹת
הַאָפּ אַיְזָן וּוְעָגָעַן זיין גַּעַוִּינַט נישט גַּעהָאָט אַיְזָן האָפּ בִּיסְלַעַכְוִיָּין
פֻּרְגָּעָסֶן וּוְעָגָעַן דעם.

ר' עַזְרַיאֵל

פָּאַרְוֹאָס הַאָסְטוּ זיך נישט נַאֲלַגְעַטְרָעָגָט? נישט אוַיסְגָּעַט
פָּאַרְשָׁט דעם עַנְיַן?

סנדר

גַּעַוְהַנְּלִיךְ מַאֲכָט דעם חַנְנִיס צַד דעם עַרְשְׁטָעַן שְׁרִיטַ.
הַאָפּ אַיְזָן גַּעֲרַעְבָּעַט, אַז אוֹיבּ בַּיִּ נִיסְעַן וּוְאַלְטַ גַּעַבְוִירַעַן וּוֹעַ
רָעַן אַז זָהָן, וּוְאַלְטַ עַר מִיר מַודְעַ גַּעֲוָעָן. (פְּיוּז)

ר' שְׁמַעוֹן

ニיסן בן רבכה פרעוגט, פָּאַרְוֹאָס אַז זיין זוֹהָן אַיְזָן אַרְיִי
אוֹ דִיר אַיְזָן הוּוֵי אַיְזָן גַּעַוְצָט זיך בַּיִּ דִין טִישׁ, הַאָסְטוּ אַיְתָם
קִינְגָּאָל נישט גַּעֲפָרָעָט וּוְעַר עַר אַיְזָן אַיְזָן פֿון וּוְאַגְּעַן עַר
שְׁטָאָמְטַן

סנדר

אַיְזָן וּוְיִסְטְּ... אַיְזָן גַּעַדְעַנְקַ נִשְׁטַט... נַאָר אַיְזָן שְׁוֹעָר,
אַז מִיקְ האָפּ שְׁטָעַנְדִּיגְ גַּעַזְוִיגָּעַן גַּעַהְמָעַן דעם בַּחֲור פָּאָר אַנְאיַיַּה-
דעם. דערפָּאָר האָפּ אַיְזָן בַּיִּ יְעַדְעַן פָּאַרְגָּעַלְעַגְטָעַן שְׁדוֹק גַּעַשְׁטָעַלְטַ

אָזּוּלְכֶּעָ שְׁוֹעֵרָעַ תְּנָאִם, אָזָּ דִּי מְחוֹתְנִים זְעַנְעַן אָוִיפָּ זַיִ נִישַׁט
אַיְינְגַעַשְׁטָאנְגַעַן. אָוִיפָּ צַיָּ אָפָּן זְעַנְעַן זַיִ דְּרִי שְׂדּוֹכִים פָּנוֹנָן-
דָּעֲרָגְעָאנְגַעַן. נָאָר דִּי קְרוּבִים זְעַנְעַן צְוֹגַעַשְׁטָאנְגַעַן... (פּוֹזַע)

ר' שימוש

ニיטן בן רבקה זאגט, או דו האסט טיף אין הארץן דער-
קענט זיין זוהן און האסט מורה געהאָט פרעגן, ווער ער אויז.
דו האסט געוואָט פֿאָר דיין טאָכְטָעָר אַריילְעָן אָוּן אַזְטָעָן לע-
בען אָוּן האסט אַיגַעַר דעם אַראָבְגַעַשְׁטוּיסָעַן זײַן זוהן אָין אָבָּ-
גרונָה.

שְׁנָדָר וְחִינְמָת שְׁטִיל פֿעַרְדָּעַקְעַנְדִּיגַע דָעַם פְּנִים. שְׁחוּרָעַ פּוֹזַע, עַס גַּעַשְׁ אַרְיַין
מִיכָּאַל גִּיט אַפְּ ר' עַזְרַיאֵלִין דָעַם שְׁטַעַקָּעַן.

ר' עַזְרַיאֵל

רַעַדְתָּ שְׁטִיל מִיט ר' שְׁמַיָּוָן אָוּן דִּי דִּינִים. הַוִּיפְּטַ זַיִ אָוִיפָּ גַּעַמְטַ דָעַם
שְׁטַעַקָּעַן אִין חָנָדָן

דָעַר בֵּית-דיין צְדָקָה אַסְטְגַעַהָרֶט בִּידְעָ צְדָקִים אָוּן
טרָאָגָט אַרְוִוִּס אַזָּא פֿסְקִידִין: הַיּוֹת וּוְעַס אִיז נִשְׁטַב בְּעוֹאוֹסֶט,
אוּבֵב בְּיִם תְּקִיעַת-כְּפָר צְוֹוְשָׁעַן נִיטָן בן רַבְּקָה אָוּן סְנָדָר בן הָע-
נְעַזְעַנְעַן וְיִעַרְעַז וְיִבְּגַעַר שְׁוֹן גַּעַוּן פֿעַרְנוּמָעַן אָן טְרָאָגָעַן
אָוּן הַיּוֹת וּוְלִיט אַונְזָעַר הַילְגָעָר תּוֹרָה הַאָט נִשְׁטַב קִין
מִמְשׂוֹת אַגְּזָבָמָץ וּוְעַגְעַן אַזָּא, וְאָס אַזָּא נִשְׁטַב בְּעַשְׁאָפָעַן
גַּעַוּאָרָעַן, קָאָגָעַן מִיר נִשְׁטַב בְּעַשְׁטִימָעַן, אָוּן סְנָדָר אִיז מַחְוִיב גַּעַ-
וּוּן מַקִּים זַיִן דָעַם תְּקִיעַת-כְּפָר. נָאָר אַזָּוּ וּוְאִין דִי הִיכְלוֹת
הַאָט מַעַן אַגְּגָעָנוּמָעַן דָעַם תְּקִיעַת-כְּפָר אָוּן מַעַן הַאָט אַיְינְגָעַר
פְּלָאָנָצָט בַּיִּ נִיטָן בן רַבְּקָה אָוּן הָאָרְצָעָן דִי מַחְשָׁבָה, אָוּן
סְנָדָר בַּנְּ העִנְיָס טְאָכְטָעָר אִיז זַיִן בְּעַשְׁעַרְתָּא, אָוּן אַזָּוּ וּוְ
דוֹרָךְ סְנָדָרִים וְיִטְעַרְדִּיגַעַר אַיְפְּפִיהָרָנוֹג זְעַנְעַן פֿאָרְגַּעַקְוּמוּן גְּרוּיִ-
סָע אַומְגָלִיקָעַן פֿאָר נִיטָן בן רַבְּקָה אָוּן זַיִן זַוהָן,—אִיז דָעַר בֵּית-
דיין צְדָקָה גַּוזָּה אָזָּ סְנָדָר וְאָל אַגְּבָעָבָעָן אַהֲלָפָט פָּוּן זַיִן פֿעַרְ-
מַעַגְעַן אַרְיֻמְלִילִיט אָוּן זָאָל זַיִן גַּאנְצָעַן לְעַפְעַן שְׁטַעַלְעַן יִאָחָרִ-
צִיָּט אָוּן זָאָגָעַן קְדִישָׁ נִאָךְ נִיטָן בן רַבְּקָה אָוּן נִאָךְ זַיִן זַוהָן,

וּי נאך אייגענע קינדרה. (פיויז) דער בית-דיין צדק בעט דעם מה טהור ניסן בן רבקה ער זאָל מוחל זיין סנדראַן במחילה גמורה. און נאך בעט ער איהם, ער זאָל גור זיין אויף זיין זותן בגיןת אָב, יענער זאָל פערלאָזען דעם גוף פון דער בתולה לאָה בת חנה, פדי, ער זאָל נישט פערדאָרט ווערען אַ צוֹוִיג פון פרולטבָּאָרְעָן בוים פון פָּאָלְקִי שְׁרָאָל. און דערפָּאָר ווועט דער אַלְמַעַכְּטִיגָּעֶר אַרְיוֹסְטוֹיְיזָּעָן זיין גְּרוֹיס גְּנָאָד צו ניסן בן רבקה און צו זיין פֿערְרוֹאָגְעַלְטָעָן זוהן.

אַלְעָ

אָמְנוֹן (פיויז)

ר' עֲזַרְיָאֵל

מת טהור ניסן בן רבקה. האָסְטַ געהערט אונזער פֿסְקִידִין
געהמְסָטו איהם אָן? (אַ שְׁרַעְקְוָנִיגַע פֿיוֹיז) סנדָר בן העניין האָסְטַ
געהערט אונזער פֿסְקִידִין? געהמְסָטו איהם אָן?

סְנָדָר

יאָ, אָיך גַּעַם איהם אָן.

ר' עֲזַרְיָאֵל

מת טהור ניסן בן רבקה. די דִין-תורה צוֹוִישָׁעַן דִיר מִיט
סְנָדָר בן העניין האָסְט זיך געענדייגט. אַיצְטַ מוֹטוֹ זיך אָומְקָעה-
רְעָן אַין דִין רֹוח אַרְיִין. אָון מִיר זענָען גּוֹר, אָן זיך וועג
זְאַלְסָטוֹ נִשְׁתַ שְׁעַדְגָעַן נִשְׁתַ קִין מענְשָׁעַן אָון נִשְׁתַ קִין שָׁוָם
לְעַבְדִּיגָע בְּעַשְׁעַפְעַנִיש. (פיויז) מִיכָּלְהִי הִיס אַרְאָבְנָהָמָעַן די
מְחִיצָה אָון גַעַבעָן וואָסָעָר. (מייכָל רֹוֶת אַרְיִין צוֹוִי מַעֲנְשָׁעַן, וואָס גַעַה-
מָעַן אַרְקָב דֻעַם אַרְהָאנְגָג. ר' עֲזַרְיָאֵל מַזְקָט מִיטִין שְׁטָעָעַן אַ קְיַילְעַדְגִּיגָע דָגָנד
אוֹפְּמָן זעלְגָעַן אַרְטַהָאָהָעָר, נָאָר פָוַן רַעַבְטַ אַוְיכָ לְיִקְמָה. מָעַן טַרְאָג אַרְיִין
אַ שְׁיַסְעָל מִיט אַ קְעַדְעָל, אַלְעָ וְאַשְׁעָן די האָנוֹ) סְנָדָר? זענָעַן די מַחְוֹתָנִים
געַקְוָתָן?

סְנָדָר

עס האָסְט זיך נִשְׁתַ געהערט קִין רָעַשְׁ פָוַן וְיִעַר אַנְמַאָהָרָעָן.

ר' עזריאלי

שיך זיין צנטקעגן גאנך אַרייטער, זיין זאָלען טרייבען די
פערד מיט אַלע פחוות. הײַס צוֹגְרִיטֶען די חופה מיט די פליי
זמרימ. הײַס אַנְטָהּוֹן די פלה אַין אַירָעָן חופה-קְלִיזָעָר, אַזְוֵי, אַז
וַיְיַ נַאֲרַ דָּבָוק וּוֹעַט אַרְוִיכָם, זַאֲלַ מַעַן זַיְיַ קָאנְגָעַן פִּיהָרְעָן צַו
דָּעַר חופה. וּוֹצֵס עַס וּוֹעַט זַיְיַ גַּעַתְהָוֹן—וּוֹעַט זַיְיַ אַבְגַּעַתְהָוֹן
סְנָדָר גַּעַתְהָוֹן אַרוֹיס, ר' עזריאלי בעמְתָן אַרְקָאָב אָן לעגַט צוֹנוֹף טַלִּית אָן אַפְּלִין.

ר' שמשון

שטייל או די דינִינִים

אייחָר האָט פֿערַשְׁטָצְגָּעָן, אַז דָּעַר מַת האָט נִישְׁתָּמַח
געַוּעַן סְנָדָרְזִים.

1-טער און 2-טער דינִינִים

שטייל, דערשְׁאָקָעָן

מִיר האָבָעָן פֿערַשְׁטָצְגָּעָן.

ר' שמשון

אייחָר האָט פֿערַשְׁטָצְגָּעָן, אַז דָּעַר מַת האָט נִישְׁתָּמַח
מעַן דָּעַם פְּסָק-דיַזְמָן.

1-טער און 2-טער דינִינִים

מִיר האָבָעָן פֿערַשְׁטָצְגָּעָן.

ר' שמשון

אייחָר האָט גַּעֲפִיהַלְט, אַז אוֹיף ר' עזריאלי קָעָס וּמַעַרְטָעָר
הָאָט עַד נִישְׁתָּמַח גַּעֲנַטְפְּעָרִיט אַמְּקָן?

1-טער און 2-טער דינִינִים

מִיר האָבָעָן גַּעֲפִיהַלְט.

ר' שמשון

דאָס אַז וּהָר אַשְׁלַעַטְעָר סִימְנָן

**1-טער און 2-טער דיינס
דאַס אִין זעהָר אַפְלַעכְטֶעֶר סִימָן!**

ר' שמשון

זעהָט ווי ר' עזריאָל אִין צְרוֹדָעֶרט, בֵּין אִיהם צְיטָעָרָן דִּי
הענָה. (פִּוּזָע) מִיר האַבָּעָן אָנוֹנָעָרָס אָפְגַּעַתָּהָרָן, קָאנָעָן מִיר גַּעַנָּה...
די זַיְנִים גַּעַנָּה שְׁפִילָאָסְטִיל אָומְפַעְמְעָרָקָט אָרוֹסִיס. ר' שְׁמַשּׁוֹן קְלוֹיבֶּט זִיךְ אַירָאָרְוִיסְטָגְּעָהָן.

ר' עזריאָל

רב. בלַיְבֶּט דָּא בֵּין דָּער דְּבָוק וּוּעַט אָרוֹסִיס, וּוּעַט אַיָּה
מַסְדָּר קְדוּשָׁין זִיכְּרָן. ר' שְׁמַשּׁוֹן גִּיט אַזְּפִּין אַין מִיט אַזְּפַעְמְעַלְּצְעַזְּבָעָם קָאָפֶ
זְעַזְּט עַר אָן אַזְּפִּין. אַזְּרִיכָּעַדְגָּעָע פִּוּזָע) וּרְבָּנוֹ שֶׁל עַולְבָּן פָּעַרְבָּאָרָּ
גַּעַנָּן אָנוֹן וְאָונְגָּעָרְבָּאָר זְעַנָּעָן דִּיְנָעָן וּוּעַגָּן. אָפְעָרָדָר וּוּעָגָר, מִיט
וּוּלְבָעָן אִיךְ גַּעַת, אִין דָּאָרָבָעָן מִיט דָּעַט שְׁיַין פָּוּן פָּלָאָט
פָּוּן דִּין הַיְלִיגָּעָן וְוַיְלָעָן. אָנוֹן אִיךְ וּוּלָעָן פָּוּן אִיהם נִישְׁתָּאָבְטָרָעָ
טָעָן נִישְׁתָּאָבְטָט נִישְׁתָּאָלְקָסְטָן... (חוּבָּט אַוְיכְּפָעָט קָאָפֶ
הַאֲסְטָוָאָלְצָן צְוָגְּרִידִיטָן?

מיָלָאָל

יאָ רְבִי.

ר' עזריאָל

הַיִּס אַרְיִינְפִּיהָרָעָן דִּי בְּתוֹלָה. (סְנָדָר אָוֹן קְרָאָרָעָ פִּיחָרָעָן אָרִין
לְאָהָן אַין וּוּיְטָעָן חַוְּתָּחַדְלִיְּדָר מִיט אַשְׁוֹאַצְּבָעָן מַגְנָטָעָל אַוְיכְּפָעָט דִּי פְּלִיצָעָם. זְעַזְּעַן
דִּי אַוְיכְּפָעָט דָּער סָאָהָע. ר' שְׁמַשּׁוֹן זְעַט זִיךְּרָן (ר' עַזְּרָאָלְאָן) דְּבָוקָן אַיָּבָט
נָאָמָעָן פָּוּן דָּעַט מְרָא דָאָתָהָא, וּוֹאָס וּצְטָט דָּאָ, אַיָּבָט נָאָמָעָן פָּוּן
אַזְּהַיְלִיגָּעָר עַדְהָ יְוֻדָּעָן, אַיָּבָט נָאָמָעָן פָּוּנָס גַּרְוִיסָעָן סְנָהָדָרָן
פָּוּן יְרוּשָׁלָיִם, בֵּין אִיךְ, עַזְּרָאָל בֵּן הַדָּס, דָּעַט לַעֲצָטָעָן מְאָל גַּוְהָר
אוֹיכְּפָעָט דִּירָ, זָאָלָסְטָ פָּעַרְלָאָזְעָן דָּעַט גּוֹפָעָן דָּער בְּתוֹלָה, לְאָהָתָת תְּחִנָּהָן.

לאָהָה (דְּבָוק)

עַנְטַשְׁדִּיעָן

אִיךְ וּוּלָעָן נִישְׁתָּאָבְטָט אָרוֹיסְגָּעָהָן!

ר' עזריאל

מייכאל, רוף אריין מענשען און ברענג קיטעלען און שופרות און שוואָרטע ליכט. (מייכאל געהט ארויס און קעהרט זיך אום מיט קוּזעטען מענשען, צוישען זיידער משולחן. זיידער געהט אריין קיטעלען, שופרות און זיך) געהט ארויס דיא ספרים! (מייכאל געהט ארויס זיבען סֶהְרִי חורות, צוטילט זיבען מענשען, גוט פֿונְגְּדֵעַר זיבען שׂוֹרְהָוָה) האָרְטְּנוּקְעִיגְּעָר רוחן צוֹזִי ווי דו ביזט זיך נישט מלכינע אונגעדר בעפֿעלְלָה—גיב אויך דיך איבער אין רשות פון דיא העכערע רוחות, זייד זאָלען דיך אַרוֹיסִיך הָעָן אַיבְּעָרְגְּעָוָאָלְד. בלְאָזֶת הָקִיעָה,

מען גלאָט תקייעת

לאה (דבוק)

גיט זיך ג ריס פֿון אָרטְ, זאָרְטְ זיך, שְׁרִיטְ זיך
לאָזֶט מְרָקָן צִיהָט מִיךְ נִשְׁתָּטוּ אִיךְ וּוְילְ נִשְׁתָּטוּ אִיךְ קָאָן
ニシְׁטְ אַרוֹיסְגָּהָןְ!

ר' עזריאל

צְוֹזִי ווי דיא העכערע רוחות קָאנְגָּעָן דיך נִשְׁתָּטוּ גּוּבְּרִיְּן,
גּיב אויך דיך איבער אין רשות פון דיא מִיטְעָלָעָה רוחות, דיא נִשְׁתָּטוּ
גּוּטָעָה נִשְׁתָּטוּ שְׁלַעְטָעָה, זייד זאָלען דיך מִיטְ וַיְעַרְ אַכְּרוּוֹת אַרוֹיסִיךְ
צְיהָעָן. בלְאָזֶת שְׁבָרִים.

מען גלאָט שְׁבָרִים

לאה (דבוק)

מייט אַבְּגָעָלְאָטְטָעָה חָוָת

וועה אייז מירן צָלָעָה כְּחוֹתָה פֿון דָעָר וּוּלְטָזְעָנָן אוּפְּגָעָה
שְׁטָאָנְגָּעָן אַנְטְּקָעָגָעָן מִיר. מְרָקָן צְיהָעָן דיא שְׁרָעְקְלִיכְסְּטָעָה רוחות, זאָס
וַיְיַעַן נִשְׁתָּטוּ קִין רְחֲמֹנוֹת; אַנְטְּקָעָגָעָן מִיר שְׁטָהָעָן גְּדוּלִים אָן
צְדִיקִים אָן צוֹוִישָׁעָן זייד מִין פָּאָטָעָרָס נִשְׁמָה אָן זַעַדְעָן גּוּר
אוּפְּ מִיר, אִיךְ זָאָל אַרוֹיסְגָּהָן. אָן כָּל זָמָן אָן מִיר וּוּעַט בְּלִיְּיָה
בָּעֵן כְּפָטָשָׁ אִין פְּוֹזָק פָּתָה, וּוּעַל אִיךְ זיך רְאָנְגָּלָעָן אָן נִשְׁתָּטוּ
אַרוֹיסְגָּהָן.

ר' עזריאל

פָּאָר זִיךְרָן

ニישט אַנדערש אָז אִימִיצָר אַ מעַטְיגָעֶר הַעלְפָט אֵיהָם
(מייע) מִיכָּאַלִּוּ וְאֵל מִעֵן אַרְיִינְשְׁטַעלְעָן דַּי סְפָרִים אַין אָרוֹן קוֹדֶש
(מען שעטלט ארין) פֻּעֲרָהָעָגָן דַּעַם אָרוֹן קוֹדֶש מִיט אַ שְׂוֹאָרְצָעַן
פְּרוֹבָּכָת. (מייאַל פֻּעֲרָהָעָגָן) צִינְדָּן אָז דַּי שְׂוֹאָרְצָעַן לִיכְטָן. (מען צִינְדָּן טָאָן)
וְאֵלְעָן אָלָע אַנְטָהָוָן וּוַיִּסְעַ קִיטְלָן. (אָלָע אָזָן אַזְיךְ ר' עַזְרָיאָל אָזָן ר'
שְׁמָחוֹן טָהָוָן אָז וּוַיִּסְעַ קִיטְלָעָן; ר' עַזְרָיאָל שְׁמָעָלָט זִיךְרָן, הוַיְכַט אִיפָּךְ דַּי חָבָד. חָבָד
אָז שְׁרַעַקְעַנְדִּיָּג שְׁטָעה אָוִיךְ, גָּאָטוֹן אָזָן וְאֵלָעָן זִיךְרָן צְוֹשְׁפְּרִיְּטָעַן אָזָן
אַנְטָלְיוֹפָעַן דִּינְעַ פִּינְדָּפָן פָּאָר דִּיר. וּוְעַס צְוֹשְׁפְּרִיְּטָזִיךְ רִיךְ
וְאֵלְעָן זִיךְרָן צְוֹשְׁפְּרִיְּטָעַן... זִינְדִּיגָעָר אָזָן וּוַיִּדְעַרְשְׁפָעַנְגָעָר רָחָוָן
מִיט דַּעַם כָּה פָּוָן אַלְמַעַכְטִיָּעָן גָּאָט אָזָן מִיטָּן רְשָׁוֹת פָּוָן דָּעָר
הַיְּלִיגָעָר תּוֹרָה צְרוּיָס אִיךְ, עַזְרָיאָל בֶּן הַדָּס, אָלָע פָּעָדִים, וּוֹאָס
שְׁעַרְקְיֹפָעַן דִּיךְ מִיט דָעָר לְעַבְדִּיגָעָר וּוּלְטָן אָזָן מִיט דַּעַם גּוֹף
אָזָן גַּשְׁמָה פָּוָן דָעָר בַּתּוֹלָה לְאָה בַּת חַנָּה...)

לאה (דָּבָוק)

שרימיט אוויס

וּוְעַה אִיז מִירָן

ר' עזריאל

אָז אִיךְ בֵּין דִּיךְ מַחְרִים פָּוָן פָּלָל יִשְׂרָאֵל!! תְּרוֹעוּה!!!

דָעָר מִשְׁוָלָח

דָעָר לְעַצְטָעָר פָּוָנָק הָאָט זִיךְרָן צְוֹנוֹיְפָעָגָאנְסָעָן מִיטָּן פְּלָאָם.

לאה (דָּבָוק)

אָזָן פְּחוֹת

אִיךְ קָאָן זִיךְרָן מַעְהָר נִישְׁט רַאנְגְּלָעָן...

מִעֵן הוַיְכַט אָז בְּלָאָזָן תְּרוֹעוּה

ר' עזריאל

שטעלט געשוריג אָבַד די שופרט. צו לאחַז

זְסִיסְטוֹ זַיְקָ אָונְטָעֶרֶת?

לאה (דבוק)

מיט א טיסטען קל

איך גיב זיך אונטער...

ר' עזריאל

זְסִיסְטוֹ צו מִיטֵּן גוֹטְשָׁען ווַיְלָעֵן פֻּעָרָלָאוּן דַעַם גוֹף פָּנוֹן
דָעַר בָּתוֹלָה לָאָה בַת חֲנָה אָוָן מַעֲהָר זַיְק אִין אַיִם נִשְׁתַּחַת אָוָם
קָעָהָרָן?

לאה (דבוק)

חי פְּרִיהָעָר

איך זַיְק צו.

ר' עזריאל

מייט דעם זעלביבגען פָּח אָוָן רְשָׁוֹת, מִיט ווּעַלְכָּעָן אִיךְ האָפֶ
דייך מהרים געוווען, בעהams אִיךְ אַרְאָבֶ פָּוָן דִיר דַעַם חְרָם. (ז'
מייכאלין') לעש אויסס די לִיכְטָן אָוָן נעהם אַרְאָבֶ דַעַם שׂוּאָרְצָעָן,
פְּרוֹכֶת (מייכאל טהוֹט עס) בעהאָלֶט דִיר שופרטות. (מייכאל קלְוִיבֶט זַיְגְּנוֹרִיךְ)
און זַלְעָעָן די אַרְיִינְגָּעָקְעָמָעָן מענְשָׁעָן אַרְאָבָנְעָהָמָעָן די קִיטְלָעָן
און אַרְוִיסְגָּעָהָן. (די פִּירְצָעָן מענְשָׁעָן טְהָוָן אויסס די קִיטְלָעָן אָוָן גַעַתְעָן אַרְוִיסְגָּעָהָן.
מייט דעם מְשֻׁלָּח אָוָן מייכאלין'. ר' עזריאל הוֹבֵט אַוְיפָּךְ די חָנְדָר אָוָן דָעַר
זְחָמָעָן מִיט דעם מְשֻׁלָּח אָוָן מייכאלין'). ר' עזריאל הוֹבֵט אַוְיפָּךְ די חָנְדָר אָוָן דָעַר
אייך) רבָּנוּ של עַולְמָן גָּאַטְעָן גָּאַטְעָן פָּוָן רְחָמִים אָוָן לִיְּטוֹעַלְגְּקִיטִּוּן קוּקָן
און אויפָּךְ דַעַם גְּרוֹיסְטָעָן צָעָר פָּוָן דָעַר פָּעָרְוּאָגְעָלְטָעָר אָוָן גַעַתְעָן
פְּלָאָגְטָעָר נְשָׁמָה, זְוָס אִיז אַיְבָּעָר פְּרָעָמְדָע וַיְנַד אָוָן טְעוֹתָעָן
צעַשְׁטוֹרְיוֹכְעָלָט גַעַזְקָרָעָן. קָעָהָר אָבַד זַיְן בְּלִיק פָּוָן אַיְהָרָע חָתָאִים
און זַלְעָעָן וַיְיַאַת דַעַמְפּוֹגָג אַרְוִיסְגָּעָהָן צו דִיר אַיְהָרָע פְּרִיהָעָרְדִּיגָּעָן
גַעַטְעָן מְעָשִׂים, אַיְהָרָע גְּרוֹיסְעָר צָעָר אָוָן דָעַר וְכוֹתָפָן אַיְהָרָע

אַבְּוֹתָה. רְבוּנוּ שֶׁלْ אֲוִלָּם, רְוִים אֶבְּ פָּוּן אֵיהָר וּוֹעֵג אַלְעַ מְלָאֵיכָי
חַבְּלָה אָוֶן גְּרִיסָס אַיּוֹד זֹ אַנְּאַיְבִּיגָע רֹהֶה אַיְן דִּינְגָע פְּגַלְאַצְעָן.
אַמְּנָן!

אַלְעַ

אַבְּנָן!

לְאֵהֶה (דְּבָוק)

נִשְׁתָּא שְׁטָאַרְקָעָן צִיטָעָר

זָאַגְטַּ נָאָךְ מִיר קְדִישָׁ. דֵי בְּעַשְׂטִימְטָעַ צִיטַ גַּהְתָּ אַוִיסָּוּ

רְ' עַזְרַיאֵל

סְנַדְרוֹן זָאָג דָּעַם עַרְשְׁטָעָן קְדִישָׁ.

סְנַדְרָן

יַתְגַּדְלָ וַיַּתְקַדְשָׁ שְׁמֵה רְבָא. בְּעַלְמָא דֵי בְּרָא כְּרֻעָותָה...

דָּעַר וַיְגַעַר שְׁלָקָגַט צְהַעַלְךָ

לְאֵהֶה (דְּבָוק)

שְׁפְּרִינְגָּט אַוִיפָּן תָּן אַרְטָה

אַ-אַזְיָוּן!!

גַּפְולַט אַוִיפָּן סְפָטָעַ חַי אַיְן אַוְנְמַכְטָה

רְ' עַזְרַיאֵל

פִּיהָרֶט דֵי כְּלָה צֹ דָעַר חַופְהָוּ

עַס לִיְהָט אַרְיָן מִיכָּאֵל

מִיכָּאֵל

זְעוּהָר צְוָרוֹועָרֶט

נַאֲרַ-וֹאָס אַוְמְגַעְקָעָהָרֶט זַיְךְ דָעַר לְעַצְטָעַר רִיְיטָעָר. עַר
זָאָגָט, בֵּי דֵי מַהְוָתָנִים הַאֲטָזָט זַיְךְ צְוָרָאָכָעָן אַךְ רָאָד אָוֶן זַיְיָ גַּעַ-
הָעָן צְוָפָס. נַאֲר זַיְיָ זְעַנְעַן שְׁוִין גַּהְגָּט, אַוִיפָּן בְּעַגְעָל, מַעַן
זְעַהָט זַיְיָ פָּוּן דְּגַבְעָנוּ

ר' עזריאל

שטיינק אייבערראטען

וועס עס האט געיאלאט זיין, זאל זיין (זו סנדער) זאל די
אלטער בליבען דא מיט דער פלה און מיר צלע וועלען געה
מקבל פנים זיין דעת חנן.

מצאטע ארום לאהן מיטן שטעהן א ראנד פון לינקס אויף רעלטט.
ארקז דעת קיטעל, חונגעט איזום אויף געבען טהיר און געהט ארויס מיטן
שטעהן אין האנד, נאך איהם סנדער און מילאלאן לאונגע פוייזע

לאה

וואנט אויף. מיט זעהר א שוחען קול
וזער איז דא מיט מיר?... דאס זייט איהר, באַפֿינְקָעָה באָ
בעניז איז שוער. העלפט מיר... פערדווגט מיך...

לראדע

גלאעט זי

זאל דיר נישט זיין שוער, טאכטערל. שוער זאל זיין
דעט טצטער, דעם שווארצען קאָטער, און דיר אויפֿן הערצעלע
זאל זיין גראנג ווי אַ פּוֹכְעָלָע, ווי אַ הוֹיכְלָע, ווי אַ ווִיסְטָע שנייע-
עלע, הייליגע מלאכימילע זאלען דיך אַרומְקָאָפָען מיט זיעער
קליגעלען.

עס הערט זיך אַ פְּלִיזֶמֶר-שְׁפֵיל, ווי מְקִיתָה צו דער חופה.

לאה

גערכינערט, קאָפָט פְּרָאָרְעִין פָּאָרְעִין האנד
אייהר הערט? דאס געהט מען טאנצען ארום הייליגען
קבריל, ממשמ זיין די טויטע חאנ-פליה.

לראדע

צייטער נישט, טאכטערל, האָבּ קִין מָוָרָא נִישְׁט. אַרְוּם זַיְר
עטעהט אַ גְּרוּסָע ווֹאָך. אַ מעַטְיִינָע ווֹאָך. זעכציג גְּבוּרִים מִיט
זַהֲיוּ דַעֲגָעָן בְּעַשְׂצָעָן דיך פָּוּן אַ בְּיִזְעָר בְּעַגְעָגָנִיש. די הַיְיד

ליגע אַכְּבָּת אָוֹן דִּי הַיְלִגְּנָע אַמְּהוֹת בָּעֵשִׁיצְּעָן דִּיךְ פָּוֹן אֶ בִּינוֹ אַוְּגָ...

געחס בִּיסְלָעְקָזְיָו אַרְיבָּעָר אַין אֶ סְקָאנְדִּירְעַנְדִּיגְּנָע גַּעֲזָנָג

בָּאַלְד וּוּט מַעַן דִּיךְ פִּיהָרָעָן צַו דַּעַר חֻופָּה

אַין אֶ גּוֹטָעָר שָׁעהּ, אַין אֶ מַזְוַלְדִּיגְּגָעָר שָׁעהּ...

דיַיְן מַזְמָעָדִי צְדָקָנוֹת גַּעַת זִיכְּרָפָן גַּנְּעַדְן אַרְויִסְ...

פָּוֹן גַּנְּעַדְן אַרְויִס,

אַין גָּאַלְד אָוֹן אַין זַילְבָּעָר אַוִּיסְגָּעַצְּרָטָ...

גַּהְעָעָן אַיהֲרָ צָוְיָי מְלָאָכִים לְעֵךְ אַנְטְּקָעָגָעָן אַוִּיסְ...

אַנְטְּקָעָגָעָן אַוִּיסְ...

גַּעַהְמָעָן זַיְיָ פָּאָר דִּי הַעַנְדָּה,

אַיְינָעָרְ רַעֲכָתָס אָוֹן אַיְינָעָרְ לַיְנָקָס;

חַנְהָלָעָדוּ מַיְינָן, חַנְהָלָעָדוּ פִּינְ...

עַנְטְּפָעָרְטָ זַיְיָ חַנְהָלָעָ אַזְוִי אָוֹן אַזְוִי;

סְוִי זַאְל אַיךְ זַיְקָ נִישְׁתָּ אַוִּיסְגָּעַצְּרָן? דַּעַר יְוִםְ-טָבָ אַיזְ...

מִיר גְּרִיסְ...

מִיְּן אַיְינְצִיגְעָ טַאַכְטָעָר, מִיְּן לִיכְטִיגְעָ קְרִיְיןָ,

טָהָום צַו דַּעַר חֻופָּה מִיטָּמָזָול גַּעַהְ...

—חַנְהָלָעָדוּ מַיְינָן, חַנְהָלָעָדוּ פִּינְ...

פָּאַרְוָאָס אַיזְ אַוִּיךְ דיַיְן פְּנִים לִידְ אָוֹן פִּינְ...

עַנְטְּפָעָרְטָ זַיְיָ חַנְהָלָעָ אַזְוִי אָוֹן אַזְוִי;

סְוִי זַאְל אַיךְ נִישְׁתָּ טְרוֹיְיעָרָן? דַּעַר יְוִםְ-טָבָ אַיזְ מִיר וּוּהָ

מִיְּן טַאַכְטָעָר צַו דַּעַר חֻופָּה פִּיהָרָעָן פְּרַעְמָדָע לִימָטָ...

אוֹן אַיךְ מוֹזָ זַיְקָ שְׁטוּחָן אַין טְרוֹיְיעָר אֶן אֶ גַּזְיִיטְ...

פִּיהָרָט מַעַן דִּי כְּלָה צַו דַּעַר חֻופָּה בָּאַלְדָ...

גַּעַהְעָעָן אַיהֲרָ אַנְטְּקָעָגָעָן יְוָגָג אָוֹן אַלְטָ...

קוּמָט אַלְיָהָוּ הַגְּבִיא אָוֹן דַּעַהְמָט דָּעַם גְּרִיסְעָן בְּעַלְעָרָ...

אַין קְפָּנָ...

מַאֲכָט עַר אֶ בְּרָכָה אַוִּיפָּן גַּגְגָעָן לְזָנָד...

אַמְּן וְאַמְּן...
וְעוֹד...

לאה

מיט געשלאָסענע אָויגען. לֵאַט אָרוּיס אַ שְׂעוּרָעָן זִיפְצַ, עֲפָעָמַד דִּי אָוִיגְעַן
וּוֹעֵר זִיפְצַ דְּאַ צְוֵויַ שְׂעוּרַ.

חַנְנָס קָוֵל

איַ.

לאה

איַךְ הָעָר דִּין קָוֵל, נָאָר אַיךְ וְעַה דִּיךְ נִשְׁתַּ.

חַנְנָס קָוֵל

דו בַּיּוֹט אַבְגָּעָצִימַט פָּוָן מִיר מִיט אַ פֻּרְשָׁוֹאִירָעָנָם רַאנְ...

לאה

דִּין קָוֵל אַיזְ מִיר זִיס וּוֹי דָּעָר גַּעֲוָוִין פָּוָן אַ פִּידָּעַל אַין
אַ שְׁטִילָעַר נַאֲכַטְ...

חַנְנָס קָוֵל

איַךְ הָאָב פֻּרְגָּעָסָעַן... נָאָר דָּוָרְךָ דִּינָע גַּעֲדָנְקָעַן קָאָן אַיךְ
גַּעֲדָעָנָקָעַן זִיךְ...

לאה

איַךְ דָּעָרָמָאָן זִיךְ... מִין הָאָרֶץ הָאָט זִיךְ גַּעֲצִיגְעַן צַו אַ
לִיכְטִיגְעַן שְׁטָעָרָן... אַיךְ הָאָב אַין שְׁטָילָעַ נַעַלְט פֻּרְגָּעָסָעַן וִיסְעַ
טְרַעַהָרָעַן אָוָן הָאָב אַין חָלוֹם גַּעֲזָעָהָן שְׁטָעָנְדִיגַ...

בִּיאַטוֹ דְּאָס גַּעֲוָוָעָן?

חַנְנָס קָוֵל

איַ...

לאה

איַךְ דָּעָרָמָאָן זִיךְ... בֵּין דֵיר זָעָנָעַן גַּעֲוָעָן וּוּיְיכַץ וּוֹי פָּעָר-

ווײַינְטָע האָר אָוּן טְרוֹיְיעִירְגָּע מִילְדָּע אַוְינְגָּען... בֵּי דִיר זְעַנְעַן גַּע-
וּעַן לְאַנְגָּע אָוּן דִיבָּע פִּינְגָּעָר... טָאג אָוּן נְאַכְּטָה האָב אַיך גַּע-
טְרָאַכְּטָה נְאַר וּוּגָּעָן דִּיר... (פּוֹיוּז. טְרוֹיְיעִירְגָּע) נְאַר דָו בִּיטָּ אַזְוּק
פָּונְ מִיר, אָוּן מִין לִיכְטָה האָט זִיךְ אַוְיסְגָּעָלְאַשְׁעָן אָוּן מִין נְשָׁמָה
איּוֹ פֻּעָּרוּוּלְקָט גְּעוּוֹאָרְעָן. אָוּן וּוּי אַ וּוּסְטָעָן אלְמָנָה בֵּין אַיך
גַּעַוּעַן, אָוּן צָוּ מִיר האָט זִיךְ אַ פְּרָעָםְדָּעָר מִאן דְּעַרְגָּעָהָנְטָן... נְאַכְּ-
דָעַם האָט זִיךְ אַוְמְקָעָהָרָט אָוּן מִין האָרְצָעָן האָט אוּפְּ-
גַּעַבְּלִיהְתָּ אַ לְעַבְּעָן פָּונְ טְוִיטָן אַ פְּרִידָה פָּונְ טְרוֹיְיעָר. פָּאַרוֹאָס
הָאָסְטוּ מִיךְ וּוּידָעָר פֻּרְאַלְאָזְעָן?

חַנְגָּס קָול

אַיך האָב צְוֶבְּרָאָכָע אַלְעָ צְוִימָעָן, אַיך האָב אַיְבָּעָרְגָּע-
שְׂטִיגָּען אַיְבָּעָרְן טְוִיטָן, האָב פֻּעָּרְשְׁטָעָרָט אַלְעָ גְּעוּזָעָצָעָן פָּונְ צִיִּ-
טָעָן אָוּן דּוּרוֹתָן. אַיך האָב זִיךְ גָּעָרְצָגְּעָלָט מִיטְ שְׁטָאָרְקָעָן מִיטְ
מְעַלְטִיגָּעָן, מִיטְ אַוְמְבָּאָרְמָהָעָרְצִיגָּעָן. אָוּן אָזְ בֵּי מִיר האָט זִיךְ
אוּסְגָּעָשָׁעָפָט דָעַר לְעַצְטָעָר פָּוּנָק כָּה, האָב אַיך פֻּרְאַלְאָזָעָן דָעַם
גַּוְתָּ, פְּדִי אַוְמְקָעָהָרָעָן זִיךְ צְוִידָן נְשָׁמָה.

לָאָה

צָאָרָט

קָעָהָר זִיךְ צְוִים צְוִים מִיר, מִין חַתָּן, מִין מִאן... אַיך וּוּלָל
דִּיךְ אַ טְוִיטָעָן טְרָאָגָעָן אַין מִין האָרְצָעָן אָוּן אַין דִּי חַלְמוֹתָה פָּונְ
גַּאַכְּטָה וּוּלְעָן מִר צְוָאָמָעָן וּוּגָּעָן אַנוּזְעָרָט נִישְׁטָ גְּעַבְּוִירְעָנָעָן
דְּעַרְלָעָן. (וַיְיִמְצָא) מִר וּוּלְעָן זִיךְ נִיְהָעָן הַעֲמָדָעָלָעָן, מִר וּוּלְעָן
זִיךְ זְנָגָעָן לִידְעָלָעָן (וַיְיִמְצָא חִינְנָדוּגָן)

בָּאיִי, בָּאיִי, קִינְדָּעְרָלָעָן,

אָהָן אַ וּוּגְ אָהָן וּוּגְדָּעָלָעָן,

טְוִיטָעָן נִישְׁטָ גְּעַבְּוִירְעָנָעָן,

אָהָן אַ צִּיםְ פֻּרְאַלְיְירְעָנָעָן...

פָּונְ דְּרוּסָעָן הַעֲרָט זִיךְ אַ חַוְּפָה-טְמָרִישָׁ, וָאָסְ דְּעַרְגָּעָהָנְטָרָט זִיךְ, לָאָהָן גְּעַרְצִיטְרָה
פְּעָן גַּעַתָּס מִירָ פִּיהָרָעָן צְוָ דָעַרְ וּוּפָהָ מִיטְ אַ פְּרָעָמְדָעָן קוּם צְוָ
מִיר, מִין חַתָּן!

חֲנִינֶס קָרְלַ'

דיין געפֿ האָב אַיך פֿערְלָאוּן אָונְ קָומְ צוֹ דיַין נְשָׁמָתְ
עד בעוּוִיתְ יַיך אַין וְאַנְטְּ אַין וְוִיסְעָן.

לְאָהָ

מֵיט פְּרִידְ

דָּעַר רַאֲנָדְןְ-צִוִּים צֻוְּבָּרְאַכְּעָן אַיך זָהָה דִּין, חָנָן מִיְּנָן קָומְ
צַ' מִירָן

חֲנָן

חיַי אַחֲדָרְתָּאָל

קָומְ צוֹ מִירָן

לְאָהָ

שְׁרִימִיט אָוִיסְ מֵיט פְּרִידְ

אַיך גַּעַה צוֹ דִּין.

חֲנָן

חיַי אַחֲדָרְתָּאָל

אַיך גַּעַה צוֹ דִּין.

קוֹלּוֹת

הַינְּטָעָרְן סְגַעְנָעַ

פִּיהָרֶט דַּי פְּלָהָ צוֹ דָעַר חַוְּפָהָ

שׁ חַוְּפָה-מְאָרָשׁ. לְאָהָ פֿערְלָאָזְט אַוְיְטְן סְפְּגָעַ דָעַם שְׁוֹאָרְצָעַן מַפְּנַטְעַל אָקְ
אַמְּגַזְנָדְעַן אַין וְוִיסְעָן גַּעַתְּ דַי אַונְטָעָרְן חַוְּפָה-מְאָרָשׁ צוֹ חֲנָןְעַן, שְׁטַעַלְעַן
יַיך אַוְיְךְ זַיְן אַשְׁטַעְעַן וּזְיַיךְ גַּיסְטַעְעַן יַיךְ צְוִוְיָהָ מֵיט אַיְתָם. עַס גַּעַתְּ
אַרְיִין דַי עַוְרִיאָל מִיטְן שְׁטַעַלְעַן אַין הַפָּנָן, נַאֲךְ אַיְתָם דָעַר מַשְׁוֹלָהָ,
שְׁטַעַלְעַן יַיךְ אַב בְּיִם טַהְוִיָּה. אַין טַהְוִיָּה, סְנָדָר, פֿרָאָדָע, דַי אַיְבָּרְגִּינְגָּן,

לְאָהָ

מְשַׁט אַקְוֵל וּזְיַיךְ פְּנַן דָעַר וְוִימְטָעַנְ

אַגְּרוּסָע לִיכְט צְוִוְיָשׁ וּזְיַיךְ רַוְנְדְ-אָרוּם... אַיךְ בֵּין בְּעַהֲעַפְ

טיט דיר אויף איביג, מײַן בעשעטער... צוועטצען שוועבען מיר
אלֶּן האכער, האכער, האכער...
עם ווּרט אלֶּן פִּינְסְטָרְעָר.

ר' עזריאל

אַרְאֵפְלָאָוְנְדִּיג דָּעַם קָאָפֶ

פֿעַרְשְׁפַּעְטִינְגְּ...

דער מישולח

ברוך דיין האמת.

עס חוּרֶט שְׂטָאָק-פִּינְסְטָרְעָר. פָּון דָּעַר חַיְּטָעָנָה הַעֲרָת זֶה שְׂטִיל-שְׂטִיל

מחמת וואָס, מחמת וואָס,

אייז די נְשָׁמָה

פָּון הַעֲלָסְטָרְעָר הוֹיךְ

אַרְאָב אֵין טִיפְסְטָעָן גְּרוֹנוֹן?

—זֶהָס פָּאָלָעָן טְרָאָגֶט

דָּעַם אַוְיְפְּקוּמָעָן אֵין זַיךְ...

(פֿאָרְהָאָגְן)

צום ערלטען מלאן אוילגעה יהרט צו שלשים חה
בטלו מרפ"א (9|XII 1920) אין ווארשא, דורך דער
וילנער טרופע אין טעאטער „עליזעום“, אונטער דער
רעוזי פון דוד הערמאן, בי פֿאָלְגַעַנְדָעַן אַנְסָמְבָּל:

ערשטער אקט

אליעזר וועלזאָך	1-טער
אברהם מאָרעוֹסְקִי	2-טער גטלאַב
יעקב ווַיְסָלִין	3-טער
גה נאָכְבָּוּש	דער משולח
אליהו שטִין	הָנָן
שלום טאגִינִין	מאַיר, שם אין שוחל אין בריגין
יוסף גוֹלָאוֹן	הָעֲנָעָן { ישיבָּה-זָהָוִרִים אין בריגין
* *	אָשֶׁר
פֿאָלְיַע וּזְאָלְטַעַר	שרה בת טובים
מתהוּרוֹ קָרוֹאַלְטָאָךְ	ר' סנְדֵר בְּרִינְגִּץְעַר
מרימ אָוְלְעַסְקָע	לאָתָה, זִין טָפְּכָטָעַר
יהודית לאָרָעַס	פֿרָאַדָּע, אִיחָר אַלְטָע גִּינְגִּיעַ
חיה ברָאוּ	גִּיטָּל, לְאָהָס אַחֲרָבָּטָעַ

צוייטער אקט

שמעאל שענְגָּטָעַל	עַנְגָּדוֹרָה
אליעזר וועלזאָך	1-טער גטלוֹן
יוסף גוֹלָאוֹן	הָאָרְבָּגְּטָעַר
זַיְדָּבָּד וְיִסְלִין	אַנְגָּלְטָע אַרְמָטָע
פֿאָלְיַע וּזְאָלְטַעַר	טוֹרְעַן-טָאָגָן
מרימ אָוְלְעַסְקָע	לְאָהָה
יהודית לאָרָעַס	פֿרָאַדָּע
חיה ברָאוּ	גִּיטָּל
ראָאוּ בְּרִינְגִּיטָּם	צְהִיָּה, לְאָהָס אַחֲרָבָּטָע
מתהוּרוֹ קָרוֹאַלְטָאָךְ	ר' סנְדֵר
שלום טאגִינִין	טָאִיר
* *	מנְשָׁה, לְאָהָס חָנָן
ליַזְבָּן קָרוֹאַסְאָן	ר' נְחָמָן, זִין טָפְּאָטָע
יעקב ווַיְסָלִין	ר' מְעָרָל, מְנְשָׁהָס רַבִּי
גה נאָכְבָּוּש	דער משולח

דריטער אקט^{*}

שְׁמוֹאֵל שְׁעַמְטָעֵל	יְהוּדִים	1-טַעַר
יעַקְבָּן חִילְזִין		2-טַעַר
בָּנְגַכְבָּוּשׁ		דִּעֲרָ מְשֻׁלָּח
אַבְרוֹהָם מְקַרְעָסֶךָ		רַ' עֲרִיאֵל קָעֵם מִירָאָפְּלִינְהָר, אַ זְדִיקָה
שְׁלוּם טָגְנוּן		מִיכָּאָל, זִין גִּיזִי
מַתְתִּיחָה קָפְחוֹאַלְסָךְ		רַ' סְנָדָר
מְרִימָ אַוְלָעָסָךְ		לְאָה
יְהָוִהָה לְאָרָעָם		טְרָפְּרָע
לִיבָּה קָדִיסָן		רַ' שְׁמַשּׂוֹן, רְבָּן מִירָאָפְּלִינְהָר
אַלְיוֹן שְׁטַיְן		הַגָּן
		הַסְּרִירִים, מָחוֹן גִּימָס, פְּלִידְזּוּמְרִים, אַרְיוֹנְמְעָלִים אַ, אָ

די פִּיעָפָע אֵין גַּעֲשְׁפִּילָט גַּעֲחַקְרָעַן עָזָן סְוֶּהָלָה

טאג איז נאכט

א טראגעדייע איז דריי אקטען.

פָּנִים דַּעֲמָעָן וּוּרְקָן זַעֲמָעָן פָּעֶרֶבְּלִיבָּעָן נָאָרָן
איינצעעלנייע פָּרָא גַּמְעָנְטָעָן פָּנִים דַּעֲרָעָר עַרְשָׁמָעָר פָּעֶדְעָר. בִּיטָּם
דִּיבְּטָעָר אֵיז אַבְּעָר דָּאָס וּוּרְקָן גַּעֲוָעָן פָּאַרְטָיָה אֵין גַּעַן
דָּאָגָן. מִיר הַאָבָּעָן פָּנִים דִּיבְּטָעָר אַלְיָין גַּעַהְעָרָת דַּעֲמָעָט סִיפָּרָה
הַמְּטוּשָׁה, מִיר הַאָבָּעָן אֹוִיךְ נַאֲכָקָאנְטָרָאַזְיָירָט דַּעֲמָעָן אֹוִיךְ
הַאָלָט לְוִוְּט דַּעֲרָעָר פָּעֶרֶבְּלִיבָּעָן פָּנִים דִּיבְּאָעָרָט פְּרִיָּהָן, פְּרוּיָה
דִּיר סַאְפְּרִיאָה סִירְקוֹן-בִּינְשְׁטִיאָן, פָּאָר וּוּלְכָבָעָר עַר הַאָט דִּיר
וְאָךְ פָּעֶרֶבְּלִיבָּלָט קְרָעָן פָּאָר זַיְן מְוִוְּט.
דָּאָס גִּיט אָנוֹ דִּי מַעְגְּדִיְּכִיִּט פָּגָאנְדָעָרְצָאְטִילְעָן
דִּי פָּרָא גַּמְעָנְטָעָן לְוִוְּט זַיְעָר סְדָר אֵין אַיְבְּרוּגְעָבָעָן אֵין
קְוִידָעָן דַּעֲמָעָן אַיְהָאָלָט פָּנִים דִּי נַיְשָׁט אַנְגָּעָשְׁרִיבָּעָנָה מַיְילָעָן,
(רעד)

פַּעֲרוֹזָאנָעַן.

ר' דָּן—זָעֵר קְרִינִיצִינְגֶּר רַבִּי.

דָּבוֹרָה—זִין מַוְטָּעָר

מַרְיַם—זִין גַּלְמִיעָנִינִיאָע

חַנְגִּיהָ—זָעֵם רַבִּינְסְּגָבָאִי

גַּדְלִיהָ—אַגְּפָלְטָעָר מַשְׁתָּה

מַעֲנוֹזָעָלָן—גַּשְׁוָן

פֿרְאָגָמָעַנְטָעַן פֿוֹן עַרְשְׁטָעַן אַקְטַ.

מי ר' דן. אַ גְּרוֹיסֶעָר חֲדָר שְׂטָרָנוּג בְּעַשְׁטָלֶט, שְׁאַפְּעַס מִיטָּסְפִּירִים. אֵין
מוֹלְחַ-חוֹגָנֶט אַגְּרוֹזְ-קוֹשׁ. רַעֲכַטְס אַ טְהִיר פֿוֹן גָּאַס, לִינְקָס, אַ טְהִיר
אֵין דִּי אַיְנוּחַעַנְגַּסְטָעַן חֲדָרִים. צְוַיִּים פְּעַנְסְטָעַר דָּוָרָךְ וְעַלְכָעַ עַס וְעַתָּה
זַיְךְ דִּי גָּאַס, פֿוֹן דָּעַרְוִוְיְטָעַן, הַיְוָלְעַן. אַיְדָעַר דָּעַר פְּאַרְהָגָנָג הַוִּיבְט זַיְךְ
אוּפְּהָ, הַעֲרָט זַיְךְ אַ טְרוּיְעַרְגְּעַר גַּעַזְגַּנְגָעַ.

הַנְּשָׁמָה לְךָ וְהַגּוֹנָה שְׁלַךְ חוֹסֶת עַל עַמְּלָךְ.

די סְצַעַנְע שְׁטָהָט אַ וְיַיְלָע פְּוֹסֶט. פֿוֹן דָּעַר טְהִיר רַעֲבַטְס גַּעַתְס גְּרִין
דְּבוּרָה, אַ טְוַיְקָע זְקָנָה, מִיט אַ שְׁטָעַקְעָן, קְוִים וְאָס זַי גַּעַתָּה. לְגַנְגַּזְגָּזָם
גַּעַתָּה זַי דָּוָרָךְ זַי סְצַעַנְע אָזְנָה אֵין טְהִיר לִינְקָס. אַ קְלִינְיָע פְּוִיְעָ.
אַהֲרָהָט זַיְךְ פֿוֹן דָּעַרְוִיְטָעַן אַ גְּעוּווִין, אַ קְלָאָט מִיט אַ פְּוַשְׁקָעָ, אַזְּיסְגָּעָ.
שְׁרִיָּה: אַזְּדָקָה אַצְּיל מְמוֹתָן! אֵין פְּעַנְסְטָעַר וְחַיָּט זַיְךְ אַ לְוָהָה, חַעֲלָכָע
גַּעַתָּה לְגַנְגַּזְמָט פְּאַרְבָּי, נַאֲכֵן אַגְּרוֹן גַּעַתָּה אַ קְלָאָגְעַנְדִּיגָע יְוֻדָּעָן, קְלִיָּה
גַּעַתָּה פְּרִוְיָע. פֿוֹן גָּאַס גַּעַתָּה אַרְיָין חַגְגָה אָזְנָה דְּלִיהָ.

חנןיה

פָּוֹן פְּרִיהַמְּאַרְגָּעֵן הַיִּנְטֶן, דִּי זִיבְּעַטְעַ לְוִיתָן
נוֹךְ נִישְׁתְּ גַּוּוֹעַן אֹזָא מְגַפְּתָן.
שְׂטָאַרְבָּעֵן עַוְּפָעַלְעַן וּוּי פְּלִיגְגָּעֵן.

גדליה

טָהָוֶת מַעַן וּוֹאָס, מַעַן זָאָל וּי שְׂטִילְעָן?

חנןיה

גַּעֲתָהָוֶן שְׁוִין אַלְעַן, וּוֹאָס נָאָר גַּעֲקָעָנֶט צָו טָהָוֶן,
גַּעֲמָאַסְטָעַן פְּעַלְד, מִיט שִׁיר הַמְּעֻלְתָּהָן, מִיט חַהְלָיָם
אוֹן אַרְוֹם שְׂטָאַדְט גַּעֲמָאַכְט אַגְּדָר. דְּרִיְיַי תַּעֲנִיתִים
דִּי שְׂטָאַדְט גַּעֲפָאַסְט.—אוֹן אוַיְפַּן פְּעַלְד גַּעֲשָׁטָעַלְט אַחְוֹתָה...

גדליה

אוֹן דָּעַר רַבִּי, וּוֹאָס?

חנןיה

שִׁיחָרֶת סָגְּנָגְנָדָעַר מִיט דִי הַעֲנֶה

דָּעַר רַבִּי...

גדליה

וּוֹאָס פְּאַרְטָן? דָּעַר רַבִּי מִיט אַיְין וּוֹאָרָט
קָאָן שְׂטִילְעָן דִּי מְגַפְּתָה... אִיתָם אַיְזָן וּוֹאָס דָּעַן שְׂוּעָרָה?

חנןיה

דוֹ פְּרַעְגְּכָט...דוֹ קַעְגַּשְׁת נִישְׁת אָנוֹנָעַר רַבִּיְזָן? זִינְעָן?
דְּרַכִּים...

קָאָן זַיְיַי וּוֹעֵר פְּעַרְשָׁטָעַתָּה?

גדליה

דְּתַהְיָנוֹ?

חַנְגִּיה

גָּאָרְנוּשִׁיט... שְׂוֵוִיגֶט... עַס טְרֻעֶפֶט בֵּי אִיחֶם דָּאָךְ אָפְטָה;
פָּעָרְשְׁפָּאָרֶט בֵּי זִיךְ אֵין חָדָר, אַיְנְגָהְלָט אֵין טָלִית,
זִיכְטָעַר צְוַויִּי דְּרִי טָעַג, אַמְּאָלָן נָאָךְ לְעִנְגָּעָר,
זִיכְטָעַר אָוֹן שְׂוֵוִיגֶט, אָדָעָר עַר בְּרוּמָט אַ נִּיגָּוָן
אוֹן הַעֲרָט אָוֹן זַעַהַט נִישְׁתָּוּ וּוֹאָס עַס טָהָות זִיךְ. נִשְׁתָּוּ עַר
עַסְטָה
אוֹן נִשְׁתָּוּ עַר טְרִינְקָט אָוֹן נָאָר אֵין מְקוֹה גַּעַתָּוּ עַר...
אֵין אָזְעַלְכָּעַ שְׁעוֹתָה, רַיְיד מִתְּאִיחֶם צִי נִשְׁטָה,
עַס הַעֲלָפֶט נִשְׁטָה... הָאָט מָעַן מָוָאָ צָו גַּעַנְעַהָגָעָן.

גַּדְלִיה

נָאָר סְטִיטִישׁ אָזָא מְגַפְּתָה... אָוֹ מָעַן מְזָוָּה—
מָעַן מְזָוָּה דָּאָךְ אִיחֶם דְּעַרְוָעָקָעָן פָּוּן הַתְּבוּדָדָה.
שְׁרִיעָעָן, בְּעַטְעָן... וּוֹעָר-זְשָׁע, אָוֹ נִשְׁתָּוּ עַר?

חַנְגִּיה

סְאָיוֹן גְּרִינְגָּ צָו זָאָגָעָן שְׁרִיעָעָן בְּעַטְעָן. נַעַלְטָעָן
אִין דָּעַר גַּאנְצָעָר קָהָל וּוּ אִין מְעַנְשָׁן,
צָו מִיר גַּעַקְוּמָעָן אִיךְ זָאָל גַּעַהָן אָוֹן רַיְידָעָן;
זַיְיָ וּוֹיְסָעָן, כְּבִין שְׁוִין צְוַאָנְצָיָג יְאָהָר וַיְיָ גַּבָּאָי;
אוֹן מּוֹסְרָ נְפָשָׁהָאָבָּ אִיךְ זִיךְ גַּעַוְעָן,
אָרִיאָן צָו אִיחֶם אֵין חָדָר. וּוֹאָס זְשָׁע זַעַה אִיךְ?
עַר לִיגְט אָוִיפָּ דְּרִי עַרְד, צְוַשְׁפְּרִיטָה דִי הָעָנָד,
דָּעַר גַּאנְצָעָר גּוֹת, אִיחֶם צִיטְעָרָטָה פָּוּן גַּעַוְוָיָן.
אִיךְ הָאָבָּ זִיךְ שְׁטָאָרָק דְּעַרְשָׁרָאָקָעָן, אָוִיפְּגָהְוִיבָּעָן אִיחֶם;
דָּעַר פְּנִים בְּלָאָס וּוּ קָאָלָן, דִי אָוְגָעָן אָוִיסְגַּעַשְׁטָאָרָצָטָן,
אוֹן טְרֻעֶהָעָן טְרֻעֶהָרָעָן, אִינְסָ נָאָךְ אִינְסָ,
דָּעַר גַּאנְצָעָר פְּנִים אִין אִיחֶם נָאָס.
אִיךְ רָוָּף אִיחֶם: "רַבְּיָוָן" עַנְטְּפָעָט עַר מִיר שְׁטִילָן;
חַנְגִּיהָ, הַעֲלָמָיָה תְּשׁוּבָה טְהָוָן..."

איך האב זיך שטארק דערשראָקען און גענומען
תחלים זאגען, ער נאך מיר און וואָרט אין וואָרט.
און נאָכְדַעַם הויב איך אָן צו RIDDEEN
געוֹזֶלֶט, על אודות דער מגפה,
נאָר נישט ער הערט און נישט ער זעהט מיך.
צווֹי אָוּוּק פון איהם מיט גָּאָרְנוּשֶׁט.
הײַנט געה דערנָאָך דערצעעהָך דאס בעלִי-בָּתִים
נו האָפָעַן זיי בעשטייט, נאָך הײַנט אַלְיַין צו קומען.
פערשטעהָט זיך נאָר די פֿנִי-הָעֵיר.

גדליה

דער אַלְטָעָר, זְכוּתָו יְגֻון, אִיז גְּעוּעָן גָּאָר אַנדָעָר.
די הנָהָגָה זְיַנְעָה, אִיך גַּעֲדָעָנָך וְיְהִינְט...
גרוּיסָה, אַנְאַיְמָה אָון מִיט וּאָסָר טוּוִיט גַּעַשְׂטָאָרְבָּעָן
פָּאָרְצִיגִיג יְאָחָר פָּעָרְבִּי פָּוּן יְעַבְּרָר צִיטָה,
און אָן סְגָעָהָט מִיר אַוְיפָּן זְיַנְעָן—בְּהָמָט אַשְׁוִידָעָר.

מענדעל

דוֹכֶט זִיך, אָן בְּעַת אַמְּהוֹמָה האָט מַעַן אִיהם גַּעַרְגַּעַט.

גדליה

אַלְץ הַיִסְט אַמְּהוֹמָה. אוֹיסְגַּעְקוּלְעַט יְדָעָן
אַהֲלָבָע שְׂמָאָדָט. אוֹיך אִיהם גַּעֲקִילָעַט. רְזַחְוִים,
די רבִּיכְזִין גַּעֲפִילְבָּעָן מַעֲופָרָה,
פָּאָר שְׂרָעָק אָון צָעָר אַלְיַין שִׁיעָר נִישְׁט גַּעַשְׂטָאָרְבָּעָן

חַנְגִּיה

אוֹונְזָעָר רְבִּי קָאָן מַעַן זְאָגָעָן אִיז אַצְדִּיק
שְׁוִין מְבָטָן אִמוֹ: אַיְדָעָר נָאָך גַּעֲפִירָעָן
הָאָט אִיהם די וּוּלָט שְׁוִין אַנְגַּעַנוּמָעָן פָּאָר אַמְּנָהָג
דַּעַרְפָּאָר אִיז ער אִי אָפְשָׁר צְווֹי גְּרוּיסָה. (פּוֹיזָע)

מענדעל

נו, וועגן אלטען איז דאך צו דערצעהלהען וואנדער,
נאר אַהֲן אֶ שִׁיעָר,

חַנְגִּיה

אַ קְלִינְגִּיקִיט צו זַאנְגָּן
ער איז דאך דעם בעל שםס געווען אֶ תלְמִיד,
(קְעִירָאָכֶט)

מען זאגט, איז איהם געווען איז די נשמה
פֿון זְלִרִית הַנְּבָא, ווֹאָס איז אַמְּגַעְקָומָעָן
פֿון מְעַרְדָּעָרִישׁ עַהְנָד אַיְן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ
זַיְן שְׁלִיטָה אַיְן גְּעוּעָן אַיְן פְּלַעַם הַיְמָלָעָן
איַךְ האָפֶּן אַלְיִין גַּעַהְעָרֶט פֿון אַנְאִישׁ נַאֲמָן
אוֹ סְיִיחָנִיסֶן, ווֹעָן בֵּי די מְלָאָכִים
איַן רָאֵשׁ הַשְׁנָה, פְּלָעָגֶט ער זַיִן צּוּשְׁטָעָלָעָן
איַן זַיִעָר סְדַר פָּאָרֶן כְּסָא הַפְּבּוּד
אוֹן פְּלָעָגֶט אַיִם ווֹעָר פֿון זַיִן נַאֲרָ נִישְׁתָּחָרֶן—
פְּעַרְטְּרִיבָעָן אוֹן אֶ צּוּוִיתָעָן אוֹיף זַיִן אַרְטָן...

מענדעל

הַיְנִיט ווֹאָס מִיט די נִישְׁתָּ-גּוּטוּעָ, רַחַלְלָן
זַיִן, זַאגְטָן מַעַן, הַאָבָעָן פָּאָר זַיִן שִׁין גַּעַצְיָטָרֶט,

חַנְגִּיה

אוֹן ווֹאָס רַיִדְןָה האָט ער גַּעַפְּטֶרֶיט ווּנְגִיגָה

גדליה

בְּיִ אָנוֹן אַיְן שְׂמָאָדִיט דֻּרְצָעָהָלֶט מַעַן אַזְעָ מַופְתָּי
מַעַן האָט אַיִם אַנְגַּעַזְגָּט אוֹ סְהָאָבָעָן זַיִן די שְׂוֹאָרֶץ
בְּעַזְעַטָּן אַיְן מְקוֹתָה, שְׂרָעָקָעָן אָפֶּן די ווּיְבָעָר.
איַן ער אַהֲן צְרוּעָק אוֹן אוּסְגַּעַפְּאָרֶשֶׁט די זַאַךְ.
ער איַן אַלְיִין אַרְיִין אַיְן מְקוֹתָה. ווי ער קוּמֶט אַרְיִין,

דאָן האָבען זיַי אַודמגערינגעלט אַיהם, געווואָלט דער-
שטיַקען.

ער נעהמט בעשועערען, הערען זיַי אָונִ לְזֹכְעָן
נו,נו, האָט ער געלְאָפֶט דעם שוחטס חלְפַ,
אַריַין אֵין מָקוֹה אָונִ גענומען שעַלְטָעַן.
וַיְיִשְׁעַפְסָעַן האָט ער זיַי גַּעֲשַׂצְלָמָעַן, אַיִּינָס נָאָךְ אַיִּינָס,
דָּאָס וּוְצָסָעָר אֵין גַּעֲוָאָרָעַן דָּוִיט אַינְגָאנְצָעַן.

חַנְנִיה

אַיך בֵּין נָאָךְ דָּאָן זַיְינָן גְּבָאי נִישְׁתְּ גַּעוּעַן.
דָּעַרְצָעַהָלָט מַעַן, וּוֹעֵן ער אֵין אַהֲיִמְגַעְקָוּמָעַן
אֵין ער גַּעֲוָעַן צָרוֹדָעַט, לְאַנְגַּג גַּעֲפָאָפַט,
אוֹן האָט גַּעֲטָעָהָהָט: רַיְיַין אַחֲתָא בַּעֲגָנְגָעַן
רַיְיַאת זַיְקָרְצָט. האָט נִישְׁתְּ גַּעֲדָאָרָפַט פַּעֲרָגִיסָעַן
קִיְּין בְּלוּט, אֲפִילּוּ שְׁדִיְּשָׁ בְּלוּט. פַּעֲרָטְרִיבְּעָן,
רַיְיַאת נָאָר גַּעֲדָאָרָפַט פַּעֲרָמְרִיבְּעָן זַיְקָרְצָעַן
דיַי מְעֻשָּׂה וּוְיִיס אַיךְ וּוְאוֹילּוּ פָּוּן אַנְיָאִשְׁ נָאָמָן

פְּיוֹזָע

מְעַנְדָּעַל

גוֹ וּוֹצָס וּוֹעֵט עֲפָעָס זַיְינָן מִיט אַונְזָעַר עַנְיִינָן
דיַי מְחוֹתָנִים קָוּמָעַן מְאַרְגָּעַן.

חַנְנִיה

דָּעַר רַבִּי וּוְיִיס גַּעֲוָיס... אֵין אַבְּעָת צְרָה
צַו שְׁרִיְבָעַן תְּנָאִים, אֵין אַסְעָדָה פְּרַאֲגָעַן
אֵין דָּאָךְ נִשְׁתְּ פְּאָסִיג... רַיְיַאת גַּעֲוָיס גַּעֲטָרָאָכְט.
בָּאָר גַּאָט וּוֹעֵט אֲפָשָׂר הַעֲלָפָעַן בֵּין דיַי תְּנָאִים
עַס גַּעַת אַרְיִין דְּבוֹרָה אַלְעַז הוַיְבָעַן זַיְקָרְאָפַט.

חַנְנִיה אָונִ גַּדְלִיה

צְבָאָה מְאַרְגָּעַן, רַבִּי צִיּוֹן

דברה

גוט מארגען, אַ גוט יַאֲהָן.

חנניה

אנ'אורח איז געקומען פון בערדיטשען.

דברה

ברוך הפא.

חנניה

פון דעם סָאוּוֹרָאַנִיְעָרְ רַבְּ.

די מוחותנים זענען מסכימים אויף די תנאים,
אויף נדען, קעסט און ווואס מען האט געמאַהטן.

דברה

מען דארף דעם רבֵין פרעגען... אַיך בֵּין מסכימים.
אויב ס'איין בעשערט זאל זיין מיט מול תנאים.
דעם רבֵין זאג.

חנניה

ער דְּאוּוֹנֶט נָאָך בֵּין זַיְק.

זו גודליה

רבותי, לאַמֵּיר געהן און קלויין דערוויל
אייהר וועט אייה מאַרגען זעהן דעם רבֵין.
אַ גוטען טאג, דער רבֵיכַזְנִין

גדליה

אַ גוטען טאג.

דברה

געטעט געזונטערהייד.

או געהן צוויות. עס געהט אַרְיך מווים זוי פֿער'חַלְמַשׁ. שטעלט ייך בײַז
מענטער. עס געהט זורך אַ לויַת.

מרימ

וoidער אַ לוייה... פון אַ קינד וווײַזט אויס
די מוטער לויפט אונן ברעכט די הענד אונן שרייט...
הערט זיך צו
וואס שרייט זיך באָבענין, איהר הערט. זיך שרייט
גאָט, איך וועל דיר נישט מוחל זיין מײַן קינד...

דבורה

נאָריעַ געשְׂרִיעַן קומען נישט צו גאָט...

מרימ

באָבען אלע טעהה'ז: זינד אין שטאדט...
בעהאלטנען אונן גרויסע זינד אין שטאדט...
פֿאוּרָאָס-וּשָׁע שטארבען קלֵינָע קינדער?
פֿאוּרָאָס שטראָפֶט גאָט נישט יענען וועלכָע זינדען
נָאָר זיך, די קינדער, רײַנִיגְקָע פון זינדער?

דבורה

גאָט שטראָפֶט די טאטָע-צָעָם, נישט די קינדער.
די קינדער געהט ער צו נָאָר פון דער וועלט.

מרימ

איו דאס דען נישט קיין שטראָפֶט?

דבורה**פֿערטְּרִיכָּט****ווער וווײַזט?**

בעשְׁאָפָעַן ווערען, אַבלעבען אַ לעבען
איו דאס אפשר די שטראָפֶט, גאָז גרויסער, האָרְבָּעָר,
ווי יונגעדרהַיִד אַווּקְגָּעָהּן פון דער וועלט (פֿוֹזִיעַ)

מרימ

יגנט איך געדען אַיִּין, באָבען, זיַּיט איהר שטונדייג

פערטראָכט אָוֹן טְרוֹיִיעַרְגַּג. קִין אַיִינְצִיגַּג מֵאַל
הָאָבָּא אַיךְ אֲשָׁמְיִיכָּעַל נִישְׁתַּגְעַהּ אָוֹף אַיִינְצַר פְּנִים.
פָּאַרְוּאָס אַיז דָּאַס?

דָּבָרָה

קָוָקְט אַוְיף אַיְהָר
בִּיאָזֶט יְוָנָגֶן מִיְּן קִינְדְּ צָו וַיְסֻעָּן... (פְּוִוּז)

מְרִים

שְׁטַעַנְדִּיגַּג זִיצְט אַיְהָר נָאָר פֻּעַרְטְּרָאָכְט, וּוֹאָס טְרָאָכְט אַיְהָר,
בָּאַבָּאָעַ?

דָּבָרָה

זִינְדִּיגֶעֶן מְחַשְּׁבּוֹת... וּוְעָגָעַן גָּאַט אָוֹן זִינְעַז דְּרָלִים.

מְרִים

וּוְעָגָעַן גָּאַט?... וּוֹאָס קָאָן מַעַן טְרָאָכְטָעַן וּוְעָגָעַן אַיְתָמָן
אַיְהָם קָאָן מַעַן, דּוֹכֶט זִיךְרָן, מַעַהַר נִישְׁתָּמָן, פִּיהְלָעָן,
נָאָר נִישְׁתַּגְעַהּ טְרָאָכְטָעַן וּוְעָגָעַן אַיְהָם...

דָּבָרָה

וּוְעָסְט אַבְּלָעָבָעָן מִיְּן טְאַכְּטָעָרְלָן, אֲ וּוּלְטָן,
וּוְעָסְטוּ פֻּעַרְשְׁטָעָהָן... (פֻּעַרְטָאָכְט) עָר שְׁטָרָאָפְּט אָוֹן שְׁמָרָאָפְּט...

מְרִים

פָּאַר זִיךְרָן
גָּאַט וּוּסְטָן רְחַמְנוֹת הָאַבָּעָן, מוֹחָל זִין דִי זִינְדָּה.

דָּבָרָה

קָוָקְט אַוְיף אַיְהָר
רְחַמְנוֹת הָאַבָּעָן זָאָגָסְט דָוּ וּוּעָרָה (שָׁאָקָעַלְטָן מִיטְזֵן קָאָפְּט)
גָּאַט הָאַבָּעָן נִישְׁתַּגְעַהּ קִין רְחַמְנוֹת, רְאַיְזָן נִישְׁתַּגְעַהּ מוֹחָל זִינְדָּה

מִדְבָּר

וועאס רעדט איהר, באפערנייע? וועאס ט'איידער געוזאנט,
בגאט האט נישט קיין רחמנות?

דבר תורה

ב' ל' י'

אוון וויאס קאן העלפערן גאנטס רחמנות אוון מיליה.
גונישט געטראפען, ריזאל א חטא פערגעסען,
וועי דז תשובה אוין נישט גראיס, פערמעקט זי נישט די זינד.
וועיפיל גאנט אוין קיביען מוול-הבל בליעיבט דאך טויט.
זונריהיס בלוט, אמאָל פערגעאָסן, קעהרט נישט מעהר אוין
גונד.

קען דען ווערטען אויסגעמעקט א זינד, וואס איז געשעהן?

ה'ב

דער שראָקען

דאס האט דער פעטער איר געזאגט?

דְּבָרָה

איך וויס נישט... איך געדעןק נישט. איך האב אלין געט אכט.

אָיֵד הַאֲבָב גַּעֲלִיְעָנֶט סְפָרִים הַיְיִצְגָּעַ...

אוון אפשר האט דער רבּי מיר געזאגט... (פוייזע)

וַיַּיִשֵּׂط מֵיָּן קִינְדָּה דָּא אַיְן אַשְׁדְּכָן פָּוֹן סָאוּרָאנְגִּיעָר רַב.

מְרַעַת דֵּיר מִיט זִין זָהָן אֲשָׁדוֹן.

אב' עליי, א מיהס, סמיכת אויף הוראה,

...נדן רעניאל הונדרט גיט רב דוד

מִרְיָם

דער שראָקען

שׂודָך מִרְדֵ... נַיִן, בָּאָבָעִ נַיִן.

דברה

וואָס האָסֶט דו זיך אַזְוִי דערשראָקעָן
אוּפֿעַן רְבִין מעַסְמֹן זיך פֿערלְאָזָעַן,
אוּבְּ רְאיַזְוּ מְכֻבִּים הַיִּסְטְּ דָאָס—אַיְזָוּ בְּעַשְׁעָרָתְּ.

מריהם

אָפְּעַר אֵיך-אֵיך ווַיְלַגְּנִישְׂטַן, נִיְּזָן נִיְּזָן נִיְּזָן

דברה

מיַט וְוָאָס גַּעֲפָעַלְטַן דֵּיר נִישְׂטַן דֵּער שְׁדוֹקָן

מריהם

דֵּער שְׁדוֹקָן וְוַעֲלַכְּעַר שְׁדוֹקָן? כָּזְוִיָּיס דָאָך נִישְׂטַן...
נָאָר נִיְּזָן, קִיְּן חַתּוֹנָה ווַיְלַגְּנִישְׂטַן אֵיך נִישְׂטַן הָאָבָעָן, נִיְּזָן

דברה

דוּ רְעַדְסַט גָּאָר וּוְיַי אַקְינְדַּן. פֿערְגַּעַסְטַן,
אָזְוַיְלַגְּנִישְׂטַן אֵיך-אֵיך-הָרָעָן
שְׁוִין זַעֲלַכְּעַהָן יְאָהָר, בֵּין הַנוּדְעַרְטְּצָוָאָגְנָצָיָג יְאָהָר.

מריהם

בְּאָבָעָן, האָסֶט רְחַמְנָהָתָן, רְעַדְסַט נִישְׂטַן ווַעֲגַעַן דָעַט,
אֵיך קָאָן קִיְּן חַתּוֹנָה נִישְׂטַן האָבָעָן...

דברה

פֿאָרוֹאָס? אֵיך הוַיְבַּן נִישְׂטַן אָן פֿערְשְׁטַעְתָּהּוּן פֿאָרוֹאָס?

מריהם

פֿאָרוֹאָס? (פֿערְחוֹנוֹדְעָט) אֵיך ווַיְסַמְּכַן אַלְיַין נִישְׂטַן, בְּאָבָעָן
נָאָר אֵיך קָאָן נִישְׂטַן. אָז אֵיך גַּיְבַּן אַטְרָאָכָן,
פֿערְקוֹוּעַטְשַׁטְּ דָאָס הָאָרֶץ אָוֹן סִגְעָהָמֶט מִיד אָן אַפְּחָזָן.

דברה

נו, גוט, דער רבּי וועט מיט דיר שוין רײידען...

מרימ

פֿערצִיטְעָרט

באבען באבען זאָגט איהם נישטן
אייך ציטער, אייך האָבּ מורה. האָט רחמנות...
זאָל נאָר עַר מיט מיר נישט רײידען!
אייך קָאנַ נישטן, באָבענֵינו (שריט אָויס) אייך קָאנַ נישטן נײַין!
לוֹיֶט אָרוּיס פָּון חַדְרָה. אין טהיר בעוויזֶט זיך רַ, דַּן שטעטַת גַּוילַע, ווי פֿער' חַלּוּמַשׁ

ר' דַּן

עמיצער האָט דַּא גַּעֲשִׁיעָן. ווּרְעָן?

דברה

פֿערשְׁאָקָעָן

גַּאֲרָנִישָׁט, גַּאֲרָנִישָׁט, לִיבְעָר וּזְהָן... מיט מְרִימָעָן גַּעֲרָעָדָט.
דוֹז קָעַנְסָט דַּאְךְ זַי... אַקְיַינְד... האָט זיך צָעֻוִינְטַן...

ר' דַּן

צָעֻוִינְטַן?

דברה

אַ מְאַךְ מְאַטְּן חַגְבָּט

צָעֻוִינְטַן... זיך ווּיל דַּעַם שְׂדוּךְ נִישְׁטָן...

פְּאַרְוּאָסְן פְּאַר וּוּעַן? זיך ווּיס נִישְׁט ווּסְס צו זָאָגָעָן.
צִיטָעָט, שְׁרִיטָט אָונְן ווּיְינְט אָונְן פְּלַעַץ אָהָן ווּרְעָטָעָר.
אייך הוּאָבּ נִישְׁט אָן פְּעַרְשְׁטָעָהָן אָפְּלָיָן,
וּסְס צָוִינְגָּס מִיט אִיהָר קוּמָט פְּאָר.

ר' דַּן

מַאֲכָל עַטְלִיכָּע טְרִיס. פֿערְטְּרָכָט

אַזְוִי אָהָן טְעַמִּים גַּאֲרָז?

נִיט אַ צִיטָעָר) מְסֻתְמָא נִישְׁתְּ גַּעַשְׂעָרֶט... מֵעַן נִיט נִישְׁתְּ
אַ יְתּוֹמָה...

אֵיך וּוּעַד מִיט אִיהָר נַאֲך דָּוְרְכְּרִיְּדָעָן אַלְיָין...
חַיל גַּעַנְּ

דָּבָרָה

מֵיַן זָהָן... אֵיך בָּעַט דִּין, זִין מִיט מִיר אַ וְיִילָע.

ר' דָּן

זֹוי פַּעֲרָ' חַלּוֹמֶשׁ גַּעַתְּ צָו אָן זַעַט זַק גַּעַבְעָן אִיהָר

דָּבָרָה

קַוְקַט אַוְיָף אַיהָט

שַׁוְאָךְ בִּיזְוָט דָו, מֵיַן זָהָן, קַוִּים וּוְאָס דָו גַּעַתְּ...
שְׁוִין הַיְינָט דָעַר דָּרִיטָעָר טַאָג—דו פַּאֲצָט.

ר' דָּן

דָעַר דָּרִיטָעָר?...

דָּבָרָה

יָא, דָעַר דָּרִיטָעָר... אָפְשָׁר וּוְאָלָט גַּעַנוֹג זַיִן?

ר' דָּן

גַּעַנוֹג? (פַּאֲצָט) נַיִן, נַיִן, נַאֲך נִישְׁתְּ גַּעַנוֹג...

תְּשׁוּבָה הַיִסְטָה: זַיְךְ אָוְמְקַעְתְּרָעָן צְוָרִיךְ
אָהָן, פָּוּן וּוְאָן מֵעַן הָאָט גַּעַנוֹמוֹעָן בְּלַאֲנְדוֹזָעָן.
אוֹן אֵיך בֵּין נַאֲך אַהֲנָצָו נִישְׁתְּ גַּעַקוּמוֹעָן...

דָּבָרָה

פַּעֲרָבְּטָעָרְט

דוֹ נַאֲך נִישְׁתְּ גַּעַקוּמוֹעָן?

ר' דָּן

נַיִן

דברורה

און ד' מקאות דיינע... דריי פיר מאָל אַ טַּזְגָּא,
זוי געהמען צו בי דיר דעם לעצטען פה...

ר' דן

די נשמה ריביגט מען מיט פיעער,
דעם גוף מיט וואָסער... (פוייז)

דברורה

שַׁאֲפָּא בֵּין אַיִּין, מֵיִן זֹהָן... מֵיִן צִיִּית אַיִּין שֻׁוִּין גַּעֲקוּמָעָן,
אַיִּיךְ דָּאָרֶף זַיִּן גַּרְיִיטָעָן אַיִּין דַּעַם וּוִיְתָעָן וּוְעָגָ...

ר' דן

דיין שעה אַיִּין נָאָךְ נִישְׁתָּאָנוּגָעָטָאָנוּגָעָן...
אַיִּיךְ הָאָבָּא נָאָךְ כִּיהְ דִּירְ צַו שְׂטָאָרָקָעָן אַוְן בְּשִׁיצָעָן.
לְעֵב אַוְן זַיִּן גַּעֲונָגָ...

דברורה

מיט געבעט

מיין זוהן, אַיִּיךְ וּוִיִּיס דִּין מַאֲכָלָט...
נָאָר הָאָבָּא רְחַמּוֹת אַוִּיפָּה דִּין אַלְטָעָר מַאֲמָעָן,
הַטְּלָט מִיךְ מַעַהָר נִישְׁתָּאָנוּגָעָט... גַּעֲנוֹגָ, גַּעֲנוֹגָ גַּעֲלָעָט...
די לאָסְטָ אַיִּין שְׁוּעָרָ פְּאָרָ מִירְ צַו טְרָאָגָעָן
לְאָוְזָ מִיךְ גַּעַהָן...

ר' דן

זוי אַיִּין חָלוֹם

דייך לאָזָעָן גַּעַהָן... אַיִּיךְ קָאָן נִישְׁתָּן,
אַיִּיךְ דָּאָרֶף, אַיִּיךְ מוֹן דִּין הָאָבָעָן דָּא,
דוֹ בֵּיתָ מֵיִן גַּאנְצָעָר אַנְהָאַלְטָ... נִשְׁתָּן צַו פְּאָלָעָן...

דברורה

שְׁאַלְתָּא רְעַדְסָטוֹ, זֹהָהָן דִּין אַנְהָאַלְטָ אַיִּין

א זינדייגע, א בליגדע אוון א שוואכָע?
 האלטסטע אוון טראָגָסט אַלְיִין אויף דִּינָע פְּלִיצָעַס וּוּלְטָעַן,
 טראָגָסט אַין האָרְצָעַן צָעֵר אוון פִּין פָּוֹן פֿעלְקָעַר,
 וּוֹאָס דְּאָרְפָּסְטוֹ מִיקָּן?

ר' דָּן

דורך דיר בין איך בעהעפט מיט מיינע אבות,
 געבענדען מיט די גודלים אוון צדיקם,
 וּוֹאָס טהוּן זַיְעַר מַאֲכָת אַין הַימְלָעָן שְׁפְּרִיטָעָן,—
 זַיְעַר אַין דָּרָךְ מִין פְּאַטְעָר, זַקְוָתוֹ גַּוֹן,
 אויף אַיךְ, אויף בִּידְעַן קָאָן אַיךְ מִיךְ נָאָךְ שְׁטִיצָעַן.
 אַזְוִי אויף דָּעָר, וּוּ אַזְוִי אויף יַעֲנָעָר וּוּלְטָן.

דִּבְרָה

מיט פָּעָרְבִּיטָעָרְנוּג

שְׁטִיצָעָן דִּיךְ נִישְׁטָמֶן, מִין זֹהַן, אויף פְּרֻעְמָדָע פְּלִיצָעַס
 וּוּלְטָר קָאָן דָּעַן שְׁאַצְעָן זַיְעַר מַעֲכָת אַין כָּה?
 בִּזְוֹת שְׁטָאָרָק אַלְיִין גַּעֲגָוָן. אויף זַיְקָאָלִיָּן
 דו קָאָגָסְט זַיְקָשְׁטִיצָעַן, נִישְׁטָמֶן אויף אָבוֹת... וּוּהָ אַיז
 מִירָא...

ר' דָּן

אויף אָבוֹת זַיְקָשְׁטִיצָעַן? הַיִּנְטָא אויף וּוּמְעַנוּ?
 אויף וּוּמְעַנוּ, פְּרָעָג אַיךְ, אויב דָּעַן נִישְׁטָמֶן אויף זַיְקָאָלִיָּן
 אַלְיִיטָעָר שְׁטָעָהָט פָּוֹן דְּרָעָד אַוְן בְּיוֹ זָוָם הַימְעָלָן.
 אויף אַיהֲם מְלָאָכִים שְׁטִיגְגָּעָן אויף אַוְן אָבָּן.
 אָפִילָו זַיְקָאָלִיָּן זַיְקָשְׁטִיצָעַן בְּרוּכְּבָּעָן שְׁטָאָפָּעָל,
 בְּפָרֶט אַ מעַנְשָׁ,

דִּבְרָה

אַ מעַנְשָׁ אַוְן שְׁטָאָרָקָעָר פָּאָר אַ מְלָאָן.

דו האסט אַלְיָין דאָס מיר געזאגט... (פוייז) נו און די אבות –
ז'י קאנען מיט דער היַף פון קינדער שמייגען,
ווען אָהן דער היַף – ז'י נידערן אַראָב.

ר' דן

אַ בונד אִין דָא אַ שטָּארקָער, דאָס אִין אַמֶּת,
די קינדער קאנען פֵּיל מַתְקָן זַיִן.

דברה

מיט געבעט

אייך האָב צו דִּיר, אַ קינד מִינֶס, אַ בְּקָשָׁה,
אַ זָּאָג מִיר צֹ, דו ווּעָסְט מִיךְ נִישְׁתְּ פֻּרְאָזָעָן,
ווען קומען ווּסְט מִין שָׂעה. דו ווּעָסְט מִיךְ שִׁיצָעָן,
דו ווּעָסְט אַ מלִיכִין זַיִן פָּאָר מִיר, ווּעָסְט טַעַנְהָעָן, בעטָעָן
און ווּעָסְט אַ זְכָות אוּפִיךְ מִיר געפִּינְעָן (וּוִינְטָן)

ר' דן

מאמען!

וואָס דַּרְיכַּת דִּין הָרָץ? עַנְפְּלָעָק פָּאָר מִיר דָעַם סְודָן
צִי הָאָט זַיִךְ, חָס וְשָׁלוֹם, דִּיר וואָס בֵּין גַּעַלְמָת.
צִי אָפְשָׁר הָאָט חָנִיה עַפְעָס שְׁלָעָטָס פֻּרְעָצָהָלָטָן

(דער פֿרְגָּוּמָנָט רִיסְט זַיִךְ דָא אַיבָּעֶר. לִוְיט דָעַם אַינְהָאָלָט פָּון דַּעַר זַיִךְ
וּערְט דַּעַר גַּעַשְׁפָּרָעָךְ פָּון ר' דָן מִיט דַּעַר מַוטָּעָר נִישְׁתְּ דָעַרְיָהָרְט בִּזְיָץ כּוֹחַ.
עָרְט וּערְט וּאַהֲרְשִׁינְגֶּלֶךְ אַיְבָּרְגָּרְיסְּטָן דָּרָךְ חָנִיהָעָן, וואָס קומָט אַנְזָאָגָעָן,
אוֹ זַיִשְׁטָאָדָט בְּעַלְיָהָתִים זַעַמְעָן. דַּעַר רַבִּי הִיסְט זַיִךְ פְּרִיגְוּקָעָן.
דָבָרָה גַּעַת אָרוֹיָס.

זַיִ בְּעַלְיָהָתִים קומָעָן אַרְיָין אָן קָאָלְעַנְ-זַיִ צָוָם רַבִּיּ, עָרְט וְאַל הַעֲלָפָעָן. זַי
מַגָּה קָעַרְשְׁפָּרִיסְּט זַיִ, טַעַנְהָעָן זַיִ, אָן דִּי גַּזְנָעָץ זַיִנָּה, חַולְכָּעָה אַקְבָּעָן גַּעַ-
ברָאָכָט דִּי מַגָּה, טַהָוָן זַיִ אַבְּ הַיְגָטָעָרְט שְׁטָאָדָט אַין מִיחָל. דָאָסְטָס קומָעָן
שְׁאָר זַאָסְט בְּיַיְגָטָס וְיַיְלָאָס זַאָסְט, אוֹ בְּיַיְגָטָס זַאָסְט גַּוְגָעָעָהָן, שְׁטָאָ-
לְעָן זַיִךְ דִּי הָאָרְטָקְפּוּיָר. דַּעַר רַבִּי הַרְעָט זַיִ אָוִס אָן וְאָגָט זַיִ אַזְיָזְקָאָרְט
שְׁעָן דִּי זַאָס. עָרְשִׁיקְתָּן חָנִיהָעָן נַאֲקָקָעָן, וְאָס טַהָוָן זַיִ בְּיַגְגָאָס אָן מִיחָל
הַיְגָטָעָרְט שְׁטָאָדָט.

מיט דָעַם עַנְדִּינְגַּט זַיִךְ דַּעַר עַרְשְׁטָעָר אַקְטָן.

פָּרָאָגְמָעָוֶת פָּן צְרוּיִיטָן אַקְטָן.

(אין צ'וֹיִיטָן אַקְטָן פָּעָהָלֶט דֵּי עֲרַשְׁטָעָן רַעַמְּאַרְקָעָן. לִוְיטָזָם דַּעַם דַּיְּבָטָעָרָט מַנְדָּלִיָּה)

פָּעָר עֲרַבְּעַהְלָונָג אַיְזָן זַיְסָקָלְגָּעַנְדָּעָה

דַּעַרְעַלְפָּעָר צִימָעָר וָאָס אָן עֲרַשְׁטָעָן אַקְטָן. קְרִיהְמָאַרְגָּעָן, רָיְזָן וָאָרָטָן מִיטָּאָוָמָן.
גַּזְוָלָד אַיְזָף דַּעַם צְוִירְקָוְמָעָן פָּן זַיְסָאָה, וְעוֹלְכָעָן עַד הָאָסָט נַעֲלָעָן גַּעַסְיָיקָט
אוֹיסְפָּרְשָׁעָן דֵּי מַעַשִּׂים אַיְזָן מִתְּהָלָה הַיְנָעָרֶן שְׁטָפָדָן. חַנְגָּה קוּמָט אַרְיָין
הַלְּבָדְ-טוּיְטָעָר פָּאָר שְׁרָעָק. רָיְזָן פָּאָלָט צַוְּאִים צַוְּמִיט גְּרוּזָס אַוְמְגָעָהָלָד)

רָיְזָן

רַיְדִּיד! דַּעַרְגָּעָהָל מִיר אַלְעָן, וָאָס דֵּו הָאָסָט דַּאְרָט גַּעַזְעָהָן.
קִיְּין אַיְנָצָיג וּוָאָרָט פָּעַרְלִיכְיָקָעָן נִישְׁתָּהָן

חַנְגָּה

מִיט אַנְ/אַבְּגָהָהָקָטָעָן אַטָּעָם

צַו וּוֹאָס?... נַאֲך וּוֹאָס?...

אַזְהָר וּוֹיִסְטָן צְלִיְינָן... אַזְהָר וּוֹיִסְטָן, אַיְהָר וּוֹיִסְטָן... אַזְהָר
צַוְּזָה מִידָּן!

רָיְזָן

חַנְגָּהָה צְוֹפִיל גְּלוּיְפָטָה דֵּו אַיְן מִיְּן גְּרוּסָעָן פָּה
פָּאָר מִינְיָע אַוְגָעָן אַיְן נִישְׁתָּהָן אַלְעָן עַנְטָלְעָקָט.

און וועגן דעם איז נישט דיין נאך צו מיטכטען.
דיידן דערצעהלו

חנינה

ב'האָפּ מורה, רבינו סציטערט יעדער אָבּ.

ר' דן

דְּאֵן בֵּין אַיךְ גּוֹרָר, זָלֶסֶט דּוּרְצָעַהְלָעַן הַעֲרָסָתָן

חנינה

זְאֵךְ קְאַן קִין מוֹיל נִשְׁטַע עַפְעַגְעָן, רַחֲמָנוֹת, רַבִּי :

ר' דן

חנינה אַיךְ וּוּעַל טִילְטָעָן (פּוּיוֹוּ)

חנינה

שׂוֹאָר, מִיט אַ צִיטְעָדִינְיאָן קוֹל

בְּבֵין גַּעֲגָנְגָעָן... בֵּין צָומָמָה לְגַעֲקָמָעָן,
און אוּסְטָגָעָזָהָט אַין וְאַונְטָא אַ שְׁפָאָרָע. צָוְגָעָאָלָעָן קוֹקָעָן.
פֿינְכְּטָעָר, שְׁטִיל אַיז דְּאָרָט גַּעֲוָוָעָן, אַ רִיחָ וּוּ פָן שְׁוּעָבָלָר,
הָאָטָם זִיךְ פָּן דְּאָרָט גַּעֲמָרָקָעָן אַון גַּעֲשָׁטִיקָט דָּעַם אַטָּעָם.
נָאָר אַטְהָאָט אַוְיפְּזָן טְוֹרָעָט-וִיְגָעָר הַאָלָעָן נָאָכָט גַּעֲשָׁלָאָקָעָן
און מִיט אַמְּאָל הָאָט זִיךְ דָּעַר גַּזְגָּזָעָר מִהְל בְּעַלְוִילְכָּט.
אַיךְ בֵּין פְּעַרְבְּלָעַנְדָּט גַּעֲוָאָרָעָן פָּן דָּעַם לִיכָּט.
אַיךְ קוֹק—אַ גְּרוֹיְסָעָר זָאָל, בְּעַצְיָרָט מִיט גַּלְגָּל אַון זְיַלְבָּעָר,
און אַגְּעָע וּוּינְקָעָלָעָן נָאָר דִּימְעָנָטָעָן אַון פְּעָרָלָג.
און טִישָׁעָן שְׁטָעָהָעָן, אַון אוֹוִיָּה וּוּיָּהָאָבָּלִים אַון מַשְׁקָאָות.
אַיךְ קוֹק—עַס וְצִטְטָבִים טִישָׁא שְׁוֹאָרְצָעָר אַיְינָעָר,
אַיְינְגָּאָנְגָּעָן אַ בְּעוֹאָקָסָעָנָעָר, אַ הָאָרְיָיגָעָר, מִיט הַעֲרָנָעָר,
אַדִּי פִּיס וּוּיָּזְגָּעָעָן, דּוּרְגָּעָפָעָן אַ נְקָבָתָה...
גַּעֲבָלְיוֹת, מִיט הָאָרָבָּן דְּרָעָרָד צְוָפָלָאָכָטָעָן
אָעָן נָאָךְ נְקָבָות, נָאָךְ אַון נָאָךְ אַון טְוַיְוָעָנָדָעָר נִשְׁטַע-גַּוְטָע,

בִּיט עַק אָוֹן הַעֲרָנָה, פְּלִיהָעָן אָוֹן בַּעֲדִינָעָן...
 אָוֹן אַלְעָז עַגְעָן אַוְמְגַעְרָעָט אָוֹן לִיְאַרְעָמָעָן אָוֹן שְׁרֵיְעָן;
 וּוֹאָס קְוָמָט עַר נִישְׁתָּוּ וּוֹאָס זְוִימָט עַר זִיךְרָה. שְׁוִין צִיְּיט אָז
 עַר וְאָל קְוָמָעָן
 וְאָל עַמְּצָע פְּלִיהָעָן רַוְפָעָן אַיִּהְמָ, אָוֹן בַּרְעָנָגָע...
 אָ לְאָזָט מִיךְ אַבְּרוּהָעָן... אִיךְ קָאָן נִישְׁתָּמָ, רַבִּי

ר' דָּן

רַיְדָן!!

חַנְנִיה

...אָוֹן מִיט אַמְּכָל הַאָט זִיךְרָה טַהִיר גַּעֲפָעָנָט בְּרִיטָה
 אָוֹן סְאיִין אַרְיִין אָחוֹכָעָר, אָין אָשְׁוֹפְּצָע אָוֹסְעָר,
 אָשְׁרוּיְמָעָל אַוְיִפְּנָן קָאָפְּ גַּעֲוָעָן, אָגְרָטָעָל אַוְיִחְדָּד
 לְעַנְדָּעָן,
 אָוֹן וּוֹי עַר אַיִּין אַרְיִין, אַיִּין דָּאָרָט גַּעֲוָאָרָעָן לְוַסְטִיג,
 פְּרַעַתְּלִיךְ.
 אָטָומָעָל, אָגְלָעַטְטָעָר, אָפְּעַרְשִׁיָּט גַּעֲזָאָג אָוֹן טָאנְזָן;
 דָּעָר הוַיְכָעָר מִאָן הַאָט אַוְיִחְדָּד גַּעֲטָאָנָצָט, פָּוֹן אַלְעָמָעָן פָּעָר-
 שִׁיטָעָר.
 אִיךְ הַאָבָד דָּאָס אַלְזָ גַּעֲוָהָן, נָאָר נִישְׁתָּמָעָן הַאָב אִיךְ
 זַיִּין פְּנִים.
 זַיִּין פְּנִים אַיִּין דִּי גַּאֲנָצָע צִיְּטָה גַּעֲבַלְיָבָעָן וּוֹי פְּעַרְשָׁטָעָלָט.
 וּוֹאָס וּוֹיְטָעָר אַיִּין גַּעֲוָעָן... עַס אַיִּין אָפְּחָד צָו דָעַצְתָּה, עַן.
 דָּעָר הוַיְכָעָר אַיִּין דָּעָר וּשְׁוֹפְּצָע, אַיִּין גַּאֲרָטָעָל מִיטָּן
 שְׁטוּרִימָעָל,
 הַאָט מִיט אַמְּכָל בַּעֲקוּמָעָן אַיִּין דִּי הַעַנְד אָסְפָּר-תּוֹרָה.
 אַיִּיחְרָ הַעֲרָתָה? אָסְפָּר-תּוֹרָה מִיטָּן קָאָפְּ אַרְאָב גַּעֲחַאלְטָעָן
 אָוֹן אַגְּגָעָהָיָבָעָן לִיְיָעָעָן מִיטָּן וּמִאָפְּ אָוֹן מִיטָּן גַּעֲזָאָג,
 פָּוֹן סָוֵךְ צְוִיקָה: יִשְׂרָאֵל כָּל לְעָנוּ מִשְׁהָ עָשָׂה אָשָׂר.
 אָוֹן סְאַחַט בַּיִּיעָדָעָן וּוֹאָרָט זִינְגָעָם גַּעֲשָׁאָסָעָן אָגְעָ-
 לְעַכְתָּעָר...

און גלייך האָט מען אַרְיִינָגָעֶבְּרָאַכְט אַנְאַוִיסְגָּזְרָעַט בעט,
געלאגען איז אויף יענעֶר בעט אַשְׁלָאָפְּנָדְגַּעַט פְּחוֹלָה.
דעֶר הוַיְכָר מֵעַן אַיז צָוְגָעֶלְגָּעַן קְוּשָׁעַן זַי אַן הַצְּלָעוֹן,
דעֶרְבִּי האָט עַר אַקְעָהָר גַּעֲתָהָן דַּעַט קָאָפַט אַז מִינְגָּעַר
זַיְיט
און אַיךְ האָפַט עַרְשָׁת דַּעְדָּעָהָן, אַיהֲרָה הַעֲרָמָה דַּעְרָיוּתָהָן אַיהֲרָה
און דַּעְרָקוּנוּתָהָן

ר' דן

וואָער אַיז עַר, וּוּעָר? וּוֹאָסַן זָאָגְסָטוּ נִישְׁטָהָן וּוֹאָסַן שְׂוִיגְסָטוּ

חַנְגִּיה

וּוְעָה, אַיךְ קָאָן נִישְׁטָהָן

ר' דן

שְׁוַיְין זָאָלָסְטָה דַו זָאָגְעָן אַן אַז נִישְׁטָהָן וּוּעָל אַיךְ
דִּין שִׁלְשָׁעָן

חַנְגִּיה

אַיהֲרָה הַיְיכָט מִיד—מוֹז אַינְ, רַבִּי. דַאָס זַיְיט אַיהֲרָה צְלִינָן,
גְּעוּוֹן.

ר' דן

אַיךְ? אַיךְ?

חַנְגִּיה

יְאָ, רַבִּי, אַיהֲרָה, אַן דַי נְקַבָּה—דַאָס אַיז מַרְיטָה

ר' דן

אַיךְ? מַרְיטָה? אַיךְ? וּוֹאָס אַיז מִיט דִיר, חַנְגִּיה, בִּזְטָ מְשׁוֹבָנָה?

חַנְגִּיה

סְקָאָן זַיְין אַיךְ בֵין מְשׁוֹבָגַע. אַפְּגָע דָאָרָט זַעַנְט אַיהֲרָה גְּעוּוֹן.

ר' דן

חנניה, האסט מסתמא דארט געשלאָפָן גע'הוֹמֶט.
געזעהן אַ בִּיּוֹעַן חֲלוֹם אָוֹן פֻּרְשְׁטְּעָהָסְטַ נִישְׁטַ, טְפּוֹשַׁן
טְפּוֹשַׁן
צַו זִין אֵין גָּרוֹב פָּוּן אַשְׁמָדָאי, אָוֹן זַעַהַן דָּאָרְטַ... וְעַזְּ
מַעַן—מִידַּן
פֻּרְשְׁטְּעָהָסְטַ דוּ נִישְׁטַ, דוּ טְפּוֹשַׁן, אָוֹן דוּ האָסְטַ דָּאָרְטַ
איינְגָעַשְׂיָאַפְּעַן?

חנניה

כִּין, רַבִּי, סְאַיְן קִין חֲלוֹם נִישְׁטַ גַּעֲזָעַן.

ר' דן

פָּוּן וְאַגְּבָעַן וְוִיטְּפָה

חנניה

אָאָךְ הָאָבָּא אַ סִּימָן.

ר' דן

וְוָאָסְטַ דוּ האָסְטַ אַ סִּימָן? וְוָאָסְטַ אַזְוִינְסָטַ?

חנניה

אָוּ דַי הַעֲנָעָר האָבָעַן אַנְגָּעַלְאָפָעַן קְרַעַתְּהָעַן צָוּם בְּעָגִינְעָן,
אִיזַּוְדַעְרַ הַוִּיכָּעָר מַעַן גַּעֲשְׁוִינְדַּן צְרוּיסַ פָּוּן וְוִיסְטָעַן אַרְטַ,
גַּעֲלָאָוטַ זַיְךְ גַּעַהַן צְרוּיקַ אֵין שְׁטָאָדַט, עַר אִיזַּוְפַּמְעַט גַּעַ-
פְּלוֹיגָעַן.

נָאָר אִיךְ בֵּין נַאֲכָגָעַלְאָפָעַן אִיךְ, גַּעֲרוֹפָעַן אָוּן גַּעֲשְׁרִיעַן,
איַהֲרַ האָסְטַ מִיר נִישְׁטַ גַּעֲעַנְטְּפָעַרטַ, נִישְׁטַ גַּעֲהָעָרטַ מִין.

ר' דן

וְוִיטָעָר, וְוִיטָעָר...

חנניה

און כ'האָב אַיך אָנְגָעָכֶפֶט בַּיִם גַּרְטָעֵל אֹן גַּעֲוָאָלֶט
פָּעָרָהָצְלָעָן.
הָאָט אַיהֲר זִיך דָּצָן אַ רִיס גַּעַתְּהָן אֹן בָּזָלְד פָּוּן אוֹג
פָּעָרְשׁוֹאָנוֹדָעָן.
און נָאָר דָּעָר גַּרְטָעֵל—אַיעָר גַּרְטָעֵל, אַיז בַּי מִיר
פָּעָרְבָּלְבָּעָן.

ר' דן

דָּעָר גַּרְטָעֵל? (כָּפֶט זִיך פָּאָרְץ גַּרְטָעֵל) וּוּלְכָעָר גַּרְטָעֵל?

חנניה

דָּעָר שְׂבָת/דִּיגָּעָר גַּרְטָעֵל, אָט-אָ אַיז עָרָ?

ר' דן

(כָּפֶט דָּעָר גַּרְטָעֵל בְּעַטְרָאָקָט אַיהם)

מִין גַּרְטָעֵל, מִינְעָרָוּ וּאוֹ אַהֲסָט דָּו גַּעַנוּמָעָן?

חנניה

אַיך דָּעָרְצָעָהָל דָּאָ.
אַיך הָאָב זִיך נָאָכְגָעִיאָגָט נָאָר אַיך אֹן אַיהם אַרְאָכְגָעָ-
רִיטָעָן

ר' דן

דו לִיְגָסְטוּדו לִיְגָסְטוּ הָאָסָט אַיהם גַּעֲוָוִיס בְּיַינְאָקָט בַּיִ-
מִיר גַּעַנוּמָעָן.

חנניה

אַיהֲר הָאָט אַיהם נָעַלְתָעָן בַּיִ דָּעָר נָאָכָט אוֹרְף זִיך גַּעַ-
טָרָאָגָעָן, דָּבָרִין

בְּשֻׁעַט אַיך בַּין אוּוּקָ.

ר' דָּן

אויף מיר? אויף מיר? ווי קאָן דאס זיין, חנניה
(שריט) ווי קאָן דאס זיין איך זיך דאנַ אָפֶן גִּינְגָּעַ
נאָכְטַ אָן לְעָן.
איך מאָך נָאָר צו די אויגען אויף אַ ווילַן!

חנניה

איך וויס אַלְיָין נישט.
אין וויס נישט, רבַּי, נָאָר איך פִּתְּהָל, איך גַּעַת אַרְאָבַּ
פָּונַ זִיבְּעָן.

ר' דָּן

דו וויסטַן דו וויסטַן אהָאָן איך זעה, איך הויב שוין אָן
פֿערְשְׁטָעָהָן
ער, ער האָט דיך אַהֲרָגְעָשְׂקָט אָן דו בִּזְוֹט זִין שְׁלִיחָן.
זִי אוּרְקָן זִי, מְרִים, אוּרְקָן איך הויב שוין אָן פֿערְשְׁטָעָהָן,
דו מְיִינְסַט מִיקְ פִּיזְקוּמָן, שְׁטָן אַבְּעָר נִין,
איך וועל נָאָך מְנַצְּחָה זִין דִּיךְ, שְׁטָן (שריט) מְרִים מְרִים
מְרִים גַּעַת אַרְטַּן, גַּלְעַבְטַּה דַּעַר טַהַר דַּעַרְאָקָעַן

ר' דָּן

אַהֲרָרְ-צָו, מְרִים מְרִים, זִי זִיךְ מְוֹדָה

מְרִים

שְׁרִימִידְ-אֹוִס

אָגְ-אָגְ

לוֹיְגָט אָפֶן אַזְוִינְגָּעַל

ר' דָּן

קְוַמֶּט זִיךְ, דְּעַהְעַרְשַׂט אַיךְ
אָאָס האָסְטַן דו זִיךְ, מֵיַּן קִינְדַּ, דַּעַרְשְׁרָאָקָעַן שְׁרָעַק זִיךְ
נִישְׁטָן

דאָס האָפַ אַיךְ אָומַגְעָרֵן גַּעֲשְׁדִּיעַן... נֹ בְּעַרְוָהִיגַּ זִינֶן.
בעירוהיג זיך מײַן קִינֶן.

מְרִימָם

כְּהַאָפַ זִינֶן דַּעֲרַשְׂרַאֲקָעַן, פַּעֲטָעַר...
איַהֲרַ חַצְטַ מִיכְּ אָזְוֵי חַיְךְ גַּעֲרַבְעַן. וְאָסַ חַצְטַ אַיְהָרַ גַּעַ-
וּוְלַזְעַן

ר' דָּן

כְּהַאָפַ גַּלְאַטַּ אָזְוֵי... גַּעֲוָאַלְטַ... גַּעֲוָאַלְטַ דִּיךְ פְּרַעְגַּעַן,
צִי גַּרְיְּתַסְטַ דַּו זִינֶן עַסְטַ מִןְן מַחְוֹתָנִים.
וְאָסַ טַהְוָתַ דַּיְ פְּזַבְּעַ אִיכְטַ אַיְזַן זִי גַּעַהְנוֹן?

מְרִימָם

קוֹקֶט אַיְתָם אָן מִיט שְׁרַעַךְ
גַּעַזְוֹנֶן.

קוֹקֶט אַיְפַּ אַיְהָר
בִּזְוַת בְּלִיַּיךְ אָוָן אַבְגַּעַצְעַטַּ, מִין קִינֶן.
וְאָסַ אַיְזַן מִיט דִּיךְ צִי טַהְוָתַ דַּיְרַ עַפְעַס וּוְעַתָּה

מְרִימָם

קִינֶן אַבְרַ טַהְוָתַ נִישְׁתַּ וּוְעַתָּה.

ר' דָּן

אוֹן עַסְטַ אוֹן טְרִינְקַטַּ, מִין קִינֶן,
חוֹי אָ גַּעַזְוֹנְדַטְעַ?

מְרִימָם

ר' דָּן
אוֹן שְׁלָאַפְסַטַּ? שְׁלָאַפְסַטַּ זִיסַּ, אוֹן שְׁטַאַרְקַזַּ

מרימ

ווערט פֿערצייטערט

איך שלְאָפָּה...

ר' דָּן

דו שלְאָפָּסְטִי? גו, און חַלּוּמוֹתֵי
 צַי חַלּוּמִית זִיךְ דִּיר ווֹאָסֵן צַי זַעֲהַסְטִי? גו ווֹאָס אַין חַלּוּמוֹתֵי
 ווֹאָס זַעֲהַסְטִי? גו, זַאֲגֵן ווֹאָס זַעֲהַסְטִי? גו?

מרימ

ווערט נְאָךְ מַעֲהָר פֿערצייטערט

איך געדענְק נִישְׁטָם.

ר' דָּן

גַּנְדְּעַנְקְסְטִי נִשְׁטָמֵן? דָּאָךְ... דַּעֲרַמְצִיחַן זִיךְ גּוֹטֵן. אַיךְ הַיִּסְׁ דִּיר
 זִיךְ דַּעֲרַמְצִיחַן.

מרימ

פָּוֹן אַנְהָרִיב שְׁרַעְקָעִיגֵּן, שְׁפַעְטָעֵר מַטְּ אַלְעַן מַעֲהָר פֿערטְרוֹיאָנוֹגֵן
 אַיךְ ווֹיִסְׁ נִשְׁטָם, פְּעַטְעָר... אַיךְ גַּעַדְעַנְקְסְטִי נִשְׁטָם קִינְגְּמָאָךְ דִּי
 זַוְּיִי נִשְׁטָם...
 זַוְּיִי נִשְׁטָם כְּזַוְּאָךְ-אוּוּת-פֿערְשׂוּוֹנְדָעֵן זַיִי פָּוֹן אוּיגֵן אַוְן פָּוֹן זְבוֹרָן.
 דָּאָךְ עַפְעָס פִּיהָל אַיךְ נְאָךְ בִּיטְאָגֵן, אוֹ סְחַאָטֵן זִיךְ מִיר
 גַּעַדְעַנְקְסְטִי?
 אַוְן עַפְעָס רַוְדַעְרַט זִיךְ אַין מִיר אַוְן סְבָרוֹיְזַט בַּיִּמְרָאָה
 אַין תַּאֲרִצְעָן.
 מִיר ווֹילְשַׁט זִיךְ ווַיְיַיְנָעֵן אַוְן מִיר דַוְּטָה: אַיךְ ווֹעֵל דַעְרַמְצָה-
 נְעַן בְּאָלָד.
 אָט פְּאַלְטַט דַעַר צְוָדָעַק פָּוֹן דִי אוּיגְעָן אַוְן אַיךְ זַעַם חַלּוּם.
 אַיךְ גַּעַת אַוְן זָוק, עַס קְלֻעַמְטַט דָאָס הַאֲרִץ, אַיךְ פִּיהָל מִיר
 זַוְּיִי אַיךְ בְּלִינְגָעָן.
 מִיר חַלּוּמִית זִיךְ אַיךְ בְּלִינְגָעָן... אַיךְ קָאָן נִשְׁטָם... נִיְיָן...

איך זעה פֿאַר זיך ווי פֿנִימֵיעַר, פֿערהילט אין גּוֹרְיוּן גּעֲפָעַל,

ר' דָּן
און וועמען זעהסט דו?

מרים

דוכט זיך, איך... (פֿאַפֶּט זיך) נײַין, נײַין! נישט איך!

מייך ברענט און שטיקט אַ גאנצען טאג, קײַן אָרט נישט
זו געפֿיגּען.

ר' דָּן
אַוְ לִיְעַנְסֶט קְרִיעַת-שְׁמַעַן?

מרים

יאָ.

ר' דָּן
און די מוזות אויף דיין תהירן

מרים

שוין צוּווִי מְאַל דּוֹרְכְּגַעֲקוֹת זַיְ...

לאנגע פּוֹיזַע

ר' דָּן
בעה...

מרים

זעהט זו דער טהיר, שטעלט זיך מיט אַמְּאַל אָפֶן און שוּרִיט אַוִיס הַיסְטָעָרִישׁ.
איך וויל נישט צו דער חוֹפֶת גּעַהַן! איך וועל נישט גּעַהַן!

ר' דָּן
וואָס רעדסט דו קינַהַן

מרים

איך קָאָן נִשְׁטָם, לְאַטְשָׁן אוֹף שְׂטִיקָעַר שְׂנִידָט מַיְך, פּעַטְעָרִישׁ

איך קאָן נישט, כּוֹעֵל קַיִן חֲנוֹנָה נִשְׁתַּחַבְּן, נִינְזַּן
ליוֹיכֶט אַרְוִיס, לְאַגְּגָע שִׁיעָע,

ר' דָּן

קַוְקָס שְׁפָאָרָק אוֹרָף חֲנוֹנָה

יאָ יָאָ אַיךְ זַעַם שָׂוִין. אַיצְטַ בֵּין אַיךְ שָׂוִין זַיְכָּר,
דוֹ בִּיּוֹט אָרוּק צָו אַיהם, דוֹ הַעַלְפָסֶט שָׂוִין אַיהם, חֲנוֹנָה.
בִּזְוָת זַיְנָה אָוֹן דוֹ מִיְּנִיסֶט מִיךְ גּוֹבֵר זַיְנָה דָּעַרְמִיטָה
אָ טַעַות הָאָט אַיהֲר. דוֹ אָוֹן עָר. דָּאָס גָּאנְצָעַ לְעַבְּעָן פִּיחָר אַיךְ
מִיט אַיהם אָ בִּיטְעָרָעַ מְלוֹחָמה. יָאָ, דָּאָס גָּאנְצָעַ לְעַבְּעָן
עָר שְׁעַהְטַט בִּשְׁטַח פָּאַב פָּוֹן מִיר, עָר שְׁטוֹרְיוֹיכְלַט מִיר מִין וּוֹעֵג.
עָר וּזְרָפְט זַיְנָה אָוֹנְטָעָר מִינְגַּע פִּיס אָוֹן פְּרוֹבָט פֻּרְדִּישְׁדִּיעַ-
בָּעַת תְּחִבּוֹלָות.

עָר קוּמֶט צָו מִיר אַין חַלְוָות אָוֹן אַין וּוֹאָהָר. עָר שִׁיקְטַט
מִיר אָוֹנוֹתָעָר

שְׁלוֹחִים זַיְנָה אָוֹן עָר שְׁפְּרִיְּיטָה מִיר נְעַצְעָן. אָפְּעָר אַיךְ
אַיךְ בֵּין אַיהם גּוֹבֵר יְעַדְעַס מָאֵל אָוֹן אַיךְ פֻּרְדִּיאָג אַיהם,
אַיךְ פִּיחָר מִיט אַיהם אָ שְׁטוֹרְיוֹיכְלַט אָוֹן בְּעַד זַיְנָה מְאַכְּטָה.
אָוֹן אַיְצָט הָאָט עָר אָנְצָנְדָעָר וּוֹעֵג גַּעֲפָנוֹעָן, יָאָ אַיךְ זַעַם
דוֹרָךְ דִּיר, חֲנוֹנָה! דוֹ הָאָטָט דִּין נְשָׁמָה אַיהם פֻּרְקְוִיְּפִטָּה,
זָאָג, זַיְנָה זַיְקָמָה, וּוֹיפִיל הָאָטָט דוֹ גָּאָלְדָּפָּאָר אַיהֲר
געַנוּמָעָן?

זָאָג, וּוֹעֵן הָאָטָט דוֹ אָ שְׁטַר מִיט בְּלוֹט גַּעֲשִׁיבְּעָן, זָאָג?

חֲנוֹנָה

וּוְיִנְגָּס

זַעַם אַיְוָה מִיר!

עַס הַעֲרַט זַיְקָמָעָל אָ גַּעֲטָמָעָל

גְּדָלָה

לְיִפְטַּח אַרְיִין פָּוֹן גָּוָס

די רְבִּיצָין אַיְן גָּאָס גַּעֲפָאָלָגָן, רְבָּסָן

אַיהֲר אַיְן נִשְׁתַּחַבְּן גּוֹטָן, זַי אַיְוָה פֻּרְבִּיְּפִיָּן.

ר' דן

ווערד? וואז? די מומער?

גָּדְלִיה

יא. מען טראגט זי.

ר' דן

וואז?

גָּדְלִיה

מען טראגט זי שוין צהער.

ר' דן

מען טראגט אריין דבורהן. ר' דן לוייט צו צו איהר

ר' דן

מאמען!

דָּבָרָה

מיין זוהן... איזק שטאגט...

ר' דן

ווי הייסט דו שטאגטס? איזק הייס נישטן

איזק האפ נאך מאכט דעם טויט פערוואויהען קומען
הערסטן?

דָּבָרָה

מיין זוהן! מיין הייליגער, מיין גרויסער זוהן! איך בעט
דייך, האפ רחמנות,

רחמנות האפ און האפלט מיך מעהר נישט אווייז... איזק קאן
ニシט מעהאר.

די לאסט פון לעבען אייז צו שווער שוין פאר מיין על-
טער, לאיז מיך געהן!

ר' דן

ニישט איזטן, נישט איזטן איך דארט, איך מון דייך האבען!

דברה

מיין זונען, דו וויסט נישט וואָסטער לאָסט עס דרייקט מיין נפש...
שווין פערציג יאָזה, שווין פערציג יאָהֶר אוֹ סַדְרִיךְט.

ר' דָּן

דערשראָקען

שווין פערציג יאָהֶר?

דברה

און שטענדיג נאָר די שרעיך, די אַימה, אוֹ אַיךְ קָאָן נאָר
שפאָרבּען
פערטראָגענדייג מיט זיך דעם גרויסען סוד. מיין זההן
מיין זההן

ר' דָּן

פֿאָרְדוֹאָס האָסט דו גַּעֲשְׁוִיגְגָּעַן, מַעֲמָעַן?

דברה

פֿאָרְן טוּיט
נאָר פֿאָרְן טוּיט אַיךְ קָאָן מיין הָאָרֶץ עַנְטֶלְעָקָעַן, זָאָג
מיר צוֹן
אוֹ דוֹ ווּסְטָן אוֹיְף דָּעַר ווּעַלְתָּן מִיכְּ מַעְהָר נִישְׁתְּחַלְּטָעַן.

ר' דָּן

קָעְרָזְוִינְפְּעָלָט

מוּסְטָר, מוּסְטָר
אַיךְ קָאָן נִישְׁתְּאַיצְטָן אַיךְ קָאָן דֵּיר אַיצְטָן נִישְׁתְּלַאֲזָעָן,
דאָרָה, אַיךְ מוֹזָן אַנְגַּהְאַלְטָן האָבָעָן

דברה

דוֹ אַנְגַּהְאַלְטָה? זההן

ר' דָּן

דָּעַם אַנְגַּהְאַלְטָן פָּוּן צְ מַוְתָּעָר... נאָר דָוְךְ דֵּיר...

דברה

צושרייט זיך פַּלוֹזָלֶג

וואוֹהִין דען טראָגֶט אַיהֲרֵ מִיךְ וואוֹהִין אַיהֲרֵ טַרָּאָגֶט מִיךְ
נָאָר נִישְׁתָּ אַין גַּהְנוּם, נִישְׁתָּ אַין גַּהְנוּם, נִינְיָן
מִין זָהָן וּוּעַט פָּאָר מִיר בִּישְׁעָהָן, דָּן, מִין זָהָן
צָהָעָר קֻם, רַצְטָעוּעָ מִיךְ

ר' דָּן

בְּצָמָעָן מַעֲמָעָן

וּאָס אַין מִיט דִּיר?

דברה

בעשְׁץ מִיךְ פָּוָן דִּי מְלָאָכִי חַבְלָתוּ
אָ, שְׂטִיכְ מִיךְ, לְאֹז מִיךְ נִישְׁתָּ אַיךְ הַאָב אַ זָּהָן

ר' דָּן

צָו דִּי אַיבְּרִיגְעָ

איַהֲרֵ אַלְעָ גַּעַת אַרוֹיָס. (אַלְעָ גַּעַת אַרוֹיָס) וּאָס אַין דִּיר, מַעֲמָעָן

דברה

בִּזְוָס דְּאָ בִּזְוָס דָּא, מִין זָהָן? מִין דַּנְּזָעָעָ, נִישְׁתָּ לְאֹז זַיְּאָ
נִישְׁתָּ לְאֹז זַיְּ צָו צָו מִיר, כְּהַאָפָּ מְוֹרָא... זָהָן, דָו וּוַיִּסְטָמָ
דָו וּוַיִּסְטָמָ אַיךְ בֵּין נִישְׁתָּ שָׁוְלְדִיגְ (חוּינִיט) נִישְׁתָּ קִין זַיְּנָ
דִּיְגָרִין, נִינְיָן

דָו, גָּטָט דָעַר הַאָרָ, וּוַיִּסְטָמָ אַיךְ. פָּאָר דִּיר אַיךְ דָעַט עַנְטָפְלָעַט
דִּי וְוָאנְדָ, וּאָס אַיךְ הַאָב אַין מִיךְ הַאָרָץ גַּעַת אַגְּעָן!
(שְׁרִיט) זַיְּ זַעַנְעָן וּוַיִּדְעָר דְּאָן זַיְּ גַּעַתְעָן, דָן דָו זַעַהַסְטָמָ
זַיְּ גַּעַתְעָן מְחַנּוֹתְזָוִיָּן. עַס קְנָאַלְטָ אַ שִּׁיטְרִיְּ...

עַס בְּרַעַנְטָ דִּי שְׁטָאָדָט. דִּי גְּאַנְצָעָ שְׁטָאָדָט. מַעַן שַׁעַטָּ,

מַעַן שַׁעַטָּ דִּי יְוַדְעָן אַין דִּי גַּאַסְעָן... אַוְיָךְ דִּין פָּאָטָעָר...

אַין שָׁוֹלָל מִיט שְׁפִיּוֹן אִיתָם גַּעַשְׁטַקְעָן... וּוּתָה, דִּי רַוְצָחִים
זַיְּ רַיִּסְעָן זַיְּ אַרְיִין צָו צָו. בעשְׁץ מִיךְ, גָּאָטוּ

פָּאָרְוָאָס הַאָבָעָן זַיְּ דָעַן סִין נִישְׁתָּ דָעַרְהַגְּעָטָה

א זוהן—אַ מְמוֹר פָּוּן גָּלְנִימָּו גְּבָט, דָו וַוִּיסְט דָּאָךְ וְוַאֲוִילָן
אַ לְעֵבָעָן לְאָנֶג דָעַם סְוִד פָּעָרְדָעָקְטָן דָו וַוְעַט דָעָרְפָאָר
מִיק שְׁטוֹרָאָפָעָן.
אַ זָּהָן אַ מְמוֹר אָוָן אַ גְּדוֹלָה בִּישְׂרָאֵל!...)

ר' דָן

שְׁפָרְגְּנוֹתָרְאִיָּה

וְוָסָס מְאָסְטָס דָו גְּזָוָאָטָן.

דָבָרָה

איְ? אֵיךְ הָאָב גָּאָרְבִּישָׁת נִישְׁתָּגָעָטָן. דָאָס גָּאָנְגָעָע לְעַ-
בָּן וַיִּשְׁתָּגָעָטָן.
דוֹ חָאָסְטָס אַלְיַין דָאָס אַלְיַין גְּעוּוֹאָסְטָס. הָקָסְטָס גָּוָט גְּעוּוֹאָסְטָס,
מִינְיָן זָהָן.
דָעָרְפָוּן דָאָךְ שְׁטָצְמָטָס דִּין טְרוּיְעָרָד, דִּינְגָעָתָשְׁבוֹתָן,
אוֹן אִיצְטָעָרָר קָוָם מִיטָּמֵר פָּאָר גָּאָט אַיִן הִימְגָלָטָעָהָנָעָן
זָהָן מִינְיָנָעָר, לְעָהָן מִיק אוּוִיסָן!

ר' דָן

דָאָס אַיְזָן נִישְׁתָּת אָמָתָן, מַעֲמָכָן וְזָגָג, דָאָס אַיְזָן נִישְׁתָּת אַבָּגָן,
אוֵי, נְעַם אַרְקָבָד דָעַם חַלְפָּעָן פָּוּן מִינְיָן הַאָלָגָן
אוֵי, רַאֲטָעוּוּ דִין זָהָן אָוָן וְזָגָג דָאָס אַיְזָן אַחֲלוֹם,
סְאַיְזָן נְאָרָר פָּוּן הַיְזָן גַּעֲרָעְדָטָן וְזָגָג, מַעֲמָעָן, רַעֲדָסָטָן פָּוּן הַיְזָן

טְרִיבְסְעָלֶט זַי

דָבָרָה

קַיְקָט אַיְזָפָעָר אַיְדָמָס מִיטָּמֵר גְּרוּיָס גַּעֲלָעָנְגָעָט אַיְגָגָן
וּוְעָרָ? אֵיךְ וְזָקָב דִּיר עַנְטְּפָעָקָט דָעַם סְוִדָּה מִינְיָן זָהָן
נִישְׁתָּת גְּלוּיָבָן אַיִ-אַיִן

פָּגָלֶט טְוִיטָן.

ר' דָן

שְׁפָטָהָט הוּי פָּעָרְשְׁטִינְגָעָרט, גִּיט זִיךְרָן אַ רִיסְטָן אַרְטָן, שְׁרִימִיט
חַנְגִּיהָן קוּם אַהֲרֹן חַנְגִּיהָן, זִיכְרָן מִירְמוֹחָלָן
חַנְגִּיהָן, דָאָס בֵּין אֵיךְ בִּינְיאָכָט אַיִן מִתְּהַלְּגָעָעָן, אֵיךְ

(אַרְחָאָגָן)

פֿון זְרוּטֶין אַקְטָן זָעֲמָן קִין פְּרָגְנָמָעֵנְטָן נִישְׁתָּגְלִיבָּן. לֹוִיט אַנְ-סְקִינָה
מוֹנוֹדְלִיקָה עַרְצָהְלָוגָה הַקְּטָן זַיְךְ וַיְוִיטְפְּרָדִיגָּם דְּרָאָמָן גַּעַזְאָלָט עַנְטוֹיְקָלָעָן אוּפִיךְ
פָּלְגָעָנְדָעָן אוֹפְּנָה:

ר' דָּן אַלְיָין אַיְזָן נָאָר נִישְׁתָּאַיְבָּעָרְצִיגָּט, אָז עָר אַיְזָן דָּאָס דָּעָר רְשָׁעָה, אָז צִין
וַיְנַעַּד שְׂטָאמָט דָּאָס דִּי מְגַבָּה, דִּי לְעַטְעַט וַוְרְטָעַר פָּן דָּעָר מְטוּפָר הַקְּבָעָן אַיְזָן
איְבָּעָרְצִיגָּט אַיְזָן צְוִיְיכָאָל וַעֲגָזָן זַיְנָן אַפְּשָׁתָאָמָנוֹנָה.
עָר בְּעַשְׁלִיכָּט אַרְיוִיסְטוּרְוָהָעָן דִּי סְטָרָאָדָהָרָא אוּפִיךְ אַנְ-אַפְּעָנָהָעָס קָאָמָף אַן דִּעְנָה
קָלְמָהָעָן זַי מִיט יַעַגְעַגְעָרְלִיבָּעָן מִיטְלָעָן, מִיט וּוּלְכָעָזָה זַי הַקְּטָן אַיְחָה גַּעַפְרוֹבָט בְּעָזָה
קָלְמָהָעָן.

דָּאָס וְהַיל עָר אַוְיסְפָּרְבָּעָן זַיְךְ אַלְיָין אַיְזָן אַיְבָּעְרְצִיגָּעָן זַיְךְ, אַוְרָחָה זַיְךְ וְוִוִּיטָה
גְּרִיְיכָאָט אַיְנָה אַיְחָם דִּי שְׁלִיטה פָּוָן צְדִיק אָדָעָה, אַוְרָחָה וְוִוִּיטָה אַיְזָן עָר בְּאָמָת דָּעָר רְשָׁעָה.
עָר הַקְּטָן גַּעַשְׁקִיט דָּעָם גַּבְאָי צְוָאָמְעָנוֹרְהָעָן אַלְעָזְטָרִים. דִּי חַתְּדִים קָמָעָן
צְוָגָעָה. אַחוּנָה. ר' דָּן עַרְקָלְעִיט זַיְךְ, הוּי צְוָוִי אַיְזָן מִיט וּוּלְכָעָזָה מִיטְלָעָן זַיְךְ וְדַאְרְפָּעָן.
בְּדוּבָעָן גּוּבָר זַיְנָן דִּי סְטָרָאָדָהָרָא אַיְזָן צְוָוִי גָּרוֹם בְּעַרְיוֹיָעָן דִּי שְׁטָאָזָט פָּן דָּעָר
מְגַהָה. עָר הַיִּסְטָה וְזַיְנָהָעָן דָּאָס, וְזַאֲס עָס טְהָוָה זַיְךְ אַב אַיְנָה מִיחָה.
אוּפִיךְ זַיְנָהָעָן בְּעַפְעָהָל יַגְעָגָן זַיְנָהָעָן בְּרִיעָה לִיְעָרָה, טְרִינְגָּעָן וְוִיְנָן אַן עַסְעָן
כְּרִיפָה. מַעַן בְּרַעְנָגָט אַרְיָין אַרְיָין רִינְגְּקִיט אַיְזָן ר' זַיְךְ, שְׁוִין אַיְנָה דָעָר הַעֲכָסְטָר שְׁטָוָעָן
פָּוָן פְּרִיזְוִוִּימְטָהָגָה, בְּעַפְחָלָט זַיְנָהָעָן בְּעַשְׁפִּיעָן.

דִּי חַסְיִים בְּעַפְחָלָט גַּפְחָה, זַיְךְ וְוִילָעָן נִישְׁתָּאַיְבָּעָרְצִיגָּה אַוְרָחָה
הַקְּרָושָׁה. ר' דָּן רְעוֹת זַיְנָהָעָן אַיְיָה, אָז נִישְׁתָּאַיְבָּעְרְצִיגָּה דִּי רִינְגְּקִיט גַּעַשְׁמָזָעָן זַיְךְ, נָאָר דָּאָס אַיְזָן
דָּאָס אַיְנְגִיגָה מִיטְעָל גּוּבָר זַיְנָהָעָן זַיְנָהָעָן דִּי סְטָרָאָדָהָרָא.
אַן דָּאָס, חַוָּעָן דִּי חַסְיִים, בְּעַרְיוֹיָשָׁט פָּן זַיְנָהָעָן אַן פָּוָן זַיְעָרָע אַיְגָעָנָה אַוְרָחָה
סְפָרָגוּוּעָהְגָּלִיכָּעָה מְעַשְׁמָמָן שְׁטִימָעָן אַיְזָן זַיְנָהָעָן דִּי רִינְגְּקִיט, לִיְהָט מַעַן
אַרְיָין פָּן דָעָר גָּס מִיט דָעָר בְּשָׁוָהָה, זַיְךְ וְמִיחָל בְּרַעְנָה.

פָּאָר ר' דָּנְגָעָן וְזַיְנָהָעָן פְּלוֹגְלָהָגָה קָלָאָה, אָז עָר אַיְזָן דָּאָס דָעָר רְשָׁעָה
עָר פָּגָלָט אַן סְטָרָבָט מִיטְסָן אַוְיסְגָּשְׁרָהָיָה:

—אַיְשָׁטָטָק קִין דָנָה, נִישְׁטָאָק קִין יְוָהָן